

Emperyalizme karşı, sosyal ilerleme için

Dergimizin önceki sayısında («BSS», sayı 12/1980) bildirildiği gibi, geçen yılın 20–24 Ekim günleri, Berlin’de, «İşçi hareketinin ve ulusal kurtuluş hareketinin, emperyalizme karşı ve sosyal ilerleme için ortak savaşımı» konulu bir uluslararası bilimsel konferans yapıldı. Bu konferansın materyallerini yayımlamaya başlıyoruz.

Üç devrimci kolun birliğini güçlendirelim

Erich Honecker

ASBP MK Genel Sekreteri ve DAC Devlet Konseyi Başkanı

Her şeyden önce, bu konferansta, ilk defa olarak bu kadar büyük sayıda komünist ve işçi partileri, diğer devrimci partiler ve ulusal kurtuluş hareketleri tanınmış temsilcilerinin biraraya gelmiş olmalarından duyduğum memnuniyeti belirtmek isterim. Bu çok değerli yoldaşlarımız ve dostlarımız, yeryüzünün bütün kıtalarından, çok çeşitli somut koşullar altında savaşım vermekte oldukları ve değerli deneyimler edindikleri kendi ülkelerinden geliyorlar. Bizler, Avrupa’da, Afrika’da, Asya veya Lâtin Amerika’da, her nerede olursak olalım, gezegenimizde insanoğlunun töresini, yaşamını kökünden değiştirmek gibi bir soylu amaçta, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme savaşımında birleşiyoruz.

Konferansımız, zamanımızın üç ana devrimci kolunun (dünya sosyalist sistemi, kapitalist ülkeler işçi hareketi ve ulusal-kurtuluş hareketi) temsilcilerini biraraya getiriyor. Burada, hepimizin karşı karşıya geldiğimiz, savaşımın şu veya bu evresinde ortaya çıkan nice sorun üzerinde fikir değiş-tokuşu yapma olanağı bulacağız. Böylelikle, konferansımız, aynı zamanda

belirli bir tarihsel gerekliliğin yanıtı oluyor. Çünkü fırtınalı bir uluslararası gelişme içindeyiz, olaylar şaşırtıcı bir hızla değişiyor ve birçok yeni sorun doğuyor. Biz, halk yığınlarına açık yanıtlar verebilmek ve karşı karşıya olduğumuz sorunlara çözüm getirme savaşımına önyak olabilmek için, bu sorunlar konusunda kendimize özgü konumu almalı, bunları çözümlemeli ve gereken sonuçları çıkarmalıyız.

Konferansımız, Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin 63. yıldönümü öngünlerinde toplanıyor. Bu devrim, insanlık tarihinde dönüm noktası olarak, o zamandan beri yeryuvarlığının çehresine damgasını vuran köklü değişimlerin başlangıcı oldu. Sovyetler Birliği'nin ve anti-hitler koalisyonunu oluşturan diğer devletlerin İkinci Dünya Savaşı'nda Alman faşizmini ezerek utkuya ulaşmaları bu süreci daha da çabuklaştırdı. Sosyalizm artık üç kıtada reel çizgiler kazandı ve dördüncü kıtada sağlam konumlar edinmeye başladı. Anti-emperyalist cephe genişledi ve daha da güçlendi. Kapitalizmin kaleleri sayılan ülkelerde, emekçilerin hakları için, onların çıkarları ve amaçları uğrunda, tekellerin egemenliğine karşı yürütülen savaşımında hissedilir bir yükselme oldu.

Emperyalizmin sömürgecilik sisteminin çöküşü gerçekten tarihsel bir anlam ve önem taşıyor. Afrika, Asya ve Lâtin Amerika halkları, kendilerine bu sistemin kalıtım olarak bıraktığı ağır yükten yavaş yavaş kurtuluyor ve yeni ufuklara doğru ilerliyorlar. Uluslararası gelişme, gündün güne daha büyük ölçüde, gezegenimizin çehresini ilerlemeden yana değiştiren, insanlığın iyiliği için değiştirmekte olan güçler tarafından belirleniyor.

Sonuçları son çözümden her şeyi, halkların varlığını ve mutlu geleceğini belirleyen ve belirleyecek olan barış savaşımı bugün daha önceki dönemlerle hiç bir kıyas kabul etmiyecek kadar daha sağlam konumlar üzerinde yürütülüyor. Bunun çok büyük bir önemi vardır. 1970 yılları bu gerçeği apaçık ortaya koymuştur. İşte, yüzyılımız içinde son derece büyük yıkımlara neden olan iki dünya savaşının başlamış olduğu Avrupa'da, uğursuz çevrim, yani savaş-barış-savaş çevrimi parçalanabilmiş bulunuyor.

Ana dayanaklarını Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist topluluk devletlerinin ardıcıl barışçı dış politikasında ve gitgide artan gücünde bulan tüm anti-emperyalist ve barışsever güçlerin en büyük başarılarından biri budur. Emperyalizm ne kadar çetin bir direniş gösterirse gösterebilir, bu başarılar, yeni bir dünya savaşı tehlikesinin ortadan kaldırılmasından yana, uluslararası anlaşmazlık sorunlarının politik yoldan çözülmesinden yana, kalıcı barıştan ve barış içinde birarada yaşama ilkelerinin daha öte gerçekleşmesinden yana olan herkes tarafından alkışlanıyor ve benimseniyor.

Ve gerçekten de bugün dünya artık dünkü gibi değildir. Vietnam, Laos ve Kamboçya halkları, tüm dünya dayanışma hareketinin desteğiyle, saldırganları ve iç gericiliği yendiler. Angola, Mozambik, Etyopya, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti, Zimbabve ve diğer ülkeler halklarının ba-

ğımsızlık ve egemenlik uğrındaki savaşımında nice fedakârlık ve kurbanlar pahasına elde ettikleri utku, insanlığın kurtuluşu dâvasına çok büyük bir katkı oluşturuyor. Şimdi sömürgecilik ezginin hertürlü kalıntılarını kesinlikle ortadan kaldırma, yüzkararsı aparteyd politikasına son verme savaşımı alıp yürümüş bulunuyor.

Afganistan ve İran'da, Nikaragua ve Grenada'da halk devrimleri, zorba rejimlerin önemli dayanaklarını çökertti ve bu ülkeler halkları önünde özgürlük yolunu açtı. Portekiz ve İspanya'da faşist diktatörlükler devrildi; Yunanistan'da «kara albaylar»ın gerici rejimine son verildi. El Salvador, Bolivya, Şili ve Güney Kore'de halk düşmanı faşist ve askersel-faşist rejimlere karşı savaşımın yeni atılımları kazanarak genişledi.

Son yıllarda, özgürlük ve bağımsızlıklarını elde etmiş olan halkların artık uluslararası sağlam bir güç oluşturdukları gitgide daha açık biçimde görülmüştü. Bu cümleden olarak, bağlantısız devletler hareketi dünya politikasında önemli bir etken olarak yer alıyor. Anti-emperyalist hedeflerin daima etkinlikle desteklediğimiz ve desteklemekte olduğumuz bu hareket, emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı, barış için, hak eşitliğine dayalı, hakça bir uluslararası politik ve ekonomik ilişkiler sistemi için kesin ve kararlı bir savaşım yürütüyor.

Kapitalist ülkelerde, burjuva ideologlarının öngörülerine karşın, sınıf savaşımı hiç de zayıflamış değildir. Yığınsal işsizlik, durmadan artan enflasyon ve sosyal güvensizlik emekçilerin sırtında ağır bir yük olmaya devam ediyor. Demokratik özgürlükleri savunma ve genişletme, barış ve uluslararası güvenlik savaşımı kapitalist ülkelerde yeni boyutlar ve biçimler alıyor. Bununla birlikte, sosyal gelişmenin ana gücü olarak, işçi sınıfının, aynı zamanda tüm emekçilerin çıkarlarını savunmakta olduğu, halkın ve ulusun güçlerini birleştirici güç olarak varlık gösterdiği daha büyük bir açıklıkla beliriyor.

Bu nedenle, emperyalist sistemin, uluslararası tekellerin ve bunların finans örgütlerinin, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve toplumsal ilerleme yolunda hareketi engellediklerini kavrayanlar gitgide çoğalıyor. Kapitalist toplumu değiştirme, yerine yeni toplumu kurmanın tarihsel bir gereklilik olduğunu pratik yaşam tekrar tekrar gösterip vurguluyor.

Emperyalizm, devrimci süreci yavaşlatma, egemenlik ve sömürü alanını sağlamlaştırma ve yitirdiği konumları tekrar kazanma çabaları içinde, 80'li yılların eşliğinde şiddetli bir karşı-taaruzaya geçti. Tarihin son ve aynı zamanda en dayanıklı sömürücü düzeni, emperyalist devletler ve öncelikle ABD tarafından izlenen cepheleşme politikasıyla, halkların barış ve kalkınma yolundaki ileri hareketini durdurmaya çalışıyor. Böylelikle, son çözümde, başarısızlığa hükümlü olsa bile, tarihin tekerleği geri çevrilmek isteniyor.

Bundan ötürü, gezegenimizin geleceği konusundaki ortak sorumluluğumuz artıyor. Biz, bu konferansta yapacağımız fikir değiş-tokuşunun, bütün kıtalardan anti-emperyalist devrimci güçler – reel sosyalizm, uluslararası işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi – arasında halkların mutlu geleceğini amaçlayan savaşımında daha büyük bir birlik sağlanmasına yardım edeceği kanısındayız.

Ulusal kurtuluş hareketinin ve bu hareketin doğal bağlaşıkları olan sosyalizmin ve uluslararası devrimci işçi hareketinin baskısı altında emperyalizmin sömürge sisteminin çöküp gitmesini, dünya sosyalist sisteminin ortaya çıkmasından sonra devrimci güçlerin en önemli ulaşımı sayıyoruz. Ulusal kurtuluş devrimleri, kapitalizmin genel bunalımının, toplumsal yaşamın bütün alanlarını kaplayan bunalımın daha fazla sertleşmesine yol açtı.

Eski sömürge dünyasında şimdi daha önceleri eşi görülmedik bir politik uyanış yaygınlaşmış bulunuyor. Bilindiği gibi, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'nın kurtuluşlarına kavuşmuş devletlerinde toplumun gelişme yolunu seçme sorunu çevresinde savaşım özel bir önem kazanıyor. Deneyim, kapitalizmin bu ülkelerde ekonomik bakımdan ulusal bağımsızlığı güven altına alabilecek, geniş yığınların sosyal yaşamında gerçek bir iyileşme sağlayabilecek durumda olmadığını gösteriyor. İlerleme ve kalkınma nesnel istemleri, gitgide artan bir ısrarla, anti-kapitalist bir nitelikte ekonomik, sosyal ve toplumsal-politik köklü dönüşümler yapılması gerektiğini ortaya koyuyor.

Devrimci işçi hareketi, sömürge esareti¹ altında bulunan hakların haklı savaşımını her zaman dünya devrimci savaşımının sağlam bir birleşen bölümü saymıştır ve saymaktadır. Vaktiyle, sömürgeci devletlerin kırılcılığını ilk kez ve kesinlikle suçlamış olan K. Marks ve F. Engels, işçi sınıfını, sermaye boyunduruğuna karşı yürüttüğü savaşımın, ancak bir yandan da sömürge ve bağımlı ülkeler halkları üzerindeki sömürü ve ezgiye son verilmesi için yürütüldüğü takdirde, başarılı olabileceği anlayışı ile silâhlendirdiler. Bilimsel komünizmin kurucuları, anti-sömürgeci kurtuluş hareketinin gitgide güçlendiğine, onu geriletme ve yenme olanağı bulunmadığına inanıyorlardı. Sömürge ve bağımlı ülkelerde tüm demokratik güçlerin yürüttükleri savaşımın en önemli amacının ulusal bağımsızlığı elde etmek olduğunu düşünüyorlardı. Aynı zamanda, politik bağımsızlığın henüz tek başına sosyal kurtuluş demek olmadığını belirtiyorlardı. Bağımsızlık, ancak köklü sosyal-ekonomik dönüşümler sonucunda sağlam bir temele oturtulduğu zaman, insan için azatlık ifadesi olabilir, yani her şeyden önce radikal bir toprak reformuyla, çağdaş üretim güçlerinin gelişmesiyle gerçek anlamını kazanabilirdi.

V. İ. Lenin şunları yazıyordu: Sömürgelerin ezgi altındaki halklarına «dünya devriminin gelişmesi tarihinde ... devrimci savaşımında, devrimci

harekette büyük bir rol oynamak ve bu savaşında bizim uluslararası emperyalizme karşı yürüttüğümüz savaşımı birleşmek düşüyor.» (1) Geçen on yıllara bir göz atacak olursak, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı devrimci işçi ve ulusal kurtuluş hareketlerinin günden güne çok daha sıkı biçimde birbirine örüldüğünü görürüz. Her iki hareket arasında, bunları daha çok birbirine yaklaştıran bir çıkar ortaklığı vardır. Bu yolda karşılaştıkları ve karşılaşacakları güçlükler olduğu söz götürmez. Bu güçlükleri elbette yeneceklerdir.

İki hareketin ortak savaşımı durmadan güçleniyor. Ve emperyalizm bunu elle tutarcasına hissediyor. Bu nedenle de, yeryüzünün çoğu bölümünde görülen gerikalmışlık ve yoksulluğun tarihsel bağıntıyla suçlusu olduğunu her araca başvurarak gözlerden saklamaya çalışıyor. Emperyalizmin güya «her şeyden herkesin aynı derecede sorumlu olduğu» biçimindeki ikiyüzlü tezi, egemen olduğu eski sömürgelerdeki yüzyıllanmış kölelik ve sömürünün sonuçlarından yalnız kendisinin sorumlu olduğu gerçeğini kimseden gizliemez. Açlığın, yoksulluğun, okuma-yazmasızlığın, sosyal, ulusal ve ırksal ezginin hesabını sormak için yalnız emperyalizmin yakasına yapışılması gerekiyor.

Sosyalizmin ortaya koyduğu örnek, Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'da kurtuluşlarına kavuşmuş devletler halklarının gözünde gitgide büyüyen bir saygınlık, bir çekim gücü kazandığından, uluslararası tekeli sermaye, dünyanın bu kesimlerinde, devletlerin işlerine karışmak, ekonomik baskı yapmak, ideolojik kısırtmalarda bulunmak için her araca başvuruyor. Ama çoğu ülkeler halkları, kapitalizmin kişiliğinde ümitlerini değil, düşmanlarını görmeyi acı deneyimleriyle öğrendiler. Bu halklar, adalet, insana yarışı bir yaşam ve barış istek ve emellerini daha sık biçimde ve daha çok sosyalizme bağlıyorlar.

Bu nedenle, emperyalizm, başlıca darbesini sosyalist devletlere, reel sosyalizme, dünya komünist hareketine karşı yöneltiyor. Bilindiği gibi, emperyalizm, gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfına karşı savaşında azgın anti-komünizmi ve Sovyet düşmanlığını sınıflar arasında uzlaşma gözetin sözümona «sosyal partnörük» propagandası ile birleştiriyor. Emperyalizmin, bu tezi, sermayeye bağlı durumdaki Afrika, Asya ve Latin Amerika ülkelerinde de şimdi daha büyük bir çabayla yaymaya başlamış olduğu gözden kaçmıyor.

Devrimci dönüşümlerin gerçekleştirilmekte olduğu ülkelerde, sermayenin propaganda organları, her şeyden önce, sözümona özgür, insancıl sosyalizm ideolojisini övüp duruyorlar. Ne var ki, bu ideolojinin övgücülerini daha hiç bir yerde sosyalizm falan kurmuş değillerdir. Sosyalizm reel olarak, ancak ardıcıl biçimde uygulandığı, Marks, Engels ve Lenin'in genel

(1) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 39, s. 328.

kapsamlı bilimsel teorisinin başarıyla yaşama geçirildiği yerde var olabilir.

«Süper devletler» ve «zengin ve yoksul ülkeler» dedikleri burjuva ve Maoçu tezlerle de üstüste karışıklık yaratılmak isteniyor. Bu tezlerin ereği, sömürge ve yeni-sömürge sömürüsünün gerçek nedenlerini örtbas etmek, Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'nın ilerici güçlerini çağımızın diğer devrimci güçlerinden koparmaktır. Öyle ki, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ilerici güçlerini emperyalizmle işbirliğine çekmeye çalışıyorlar. Ama bu işbirliği onları sadece kayıplara uğratar. Bu gibi tezler, «zengin» dedikleri kapitalist ülkelerde ezilen ve ezenler, yoksullar ve zenginler bulunduğu gerçeğinden dikkatleri saptırmayı ödev ediniyor.

Belirli çevreler, sosyal çatışmaların yükselerek sosyalist devrime dönüşmesinden korkuyorlar. Bu çevreler, halkların köklü değişimler istek ve atılımını önlemeye ve onları reformlara yöneltmeye yelteniyorlar. Ve reformlar yolunun gerikalmışlıktan ve ezilmekten kurtulmak için biricik «gerçekçi» çare olduğunu propaganda ediyorlar.

Emperyalist burjuvazi ve bu burjuvazinin fikir yapıcıları, şimdi, kurtuluşlarına kavuşmuş ülkelerde halkların kendi ulusal varlıklarının bilincine varmaları sürecini anti-emperyalist yönelimden yoksun etmek için ellerinden geleni yapıyor, ulusları, halk gruplarını, soy ve kabileleri çatıştırmaya, birbirine düşürmeye çalışıyorlar. Böylelikle, emperyalizmin «ayar-buyur» politikasını sürdürmek, tüm anti-emperyalist güçler arasında etkileşme ve eylembirliğini zayıflatmak istiyorlar.

Bugüne kadar, sanayice gelişmiş kapitalist ülkeler ile Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'nın sermaye tarafından sömürülmekte olan ülkeleri arasında hak eşitliğine dayalı ilişkiler olabilmüş değildir, bundan sonra da olamaz. Ve «aynı derecede bağımlılık» dedikleri türden hiç bir teori de bu gerçeği değiştiremez. Kapitalizmin dikte ettiği ekonomik ilişkilerde, ekonomik bakımdan güçlü olanlar zayıf olanları sömürüyor. Bu olgu söz götürmez. Ve biz sorunun özünü bunda görüyoruz.

Emperyalizmin ideologları ve politikacıları, birçok tartışmaya yol açan yeni yeni teoriler yaratıp duruyorlar. Ama bunlar hiç bir iş bitirmiyor, çünkü emperyalist devletler ile Afrika, Asya ve Lâtin Amerika ülkeleri arasındaki eşitsiz «bağımlılıklar»ı maskelemekten başka bir şeye yaramıyor.

Bize kalırsa, «Kuzey ile Güney arasında çatışma», zengin ve yoksul ülkeler arasında uzlaşmaz çelişkiler», «petrol dışsatımı yapan ve yapmayan ülkeler arasında çelişkiler», «sanayice gelişmiş ve gelişme halindeki ülkeler arasında uçurum» konulu soyut tartışmalar da tutarsız ve temelsizdir. Yeni uluslararası ekonomik düzen uğrunda savaşımlar, tüm anti-emperyalist savaşımın organik bir parçasıdır. Bundan ötürü, dünyada ekonomik ilişkileri yeni raylara bindirme sorunu bütün devrimcileri ilgilendiriyor. Bu uğurda Afrika, Asya ve Lâtin Amerika ilerici güçleri, tekeli sermayenin

kalesi durumundaki ülkeler devrimci işçi hareketi ve sosyalist ülkeler sürekli bir savaşım yürütüyorlar.

Deneyimin gösterdiği gibi, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkeleri, ekonomik bağımsızlıkları için yürüttükleri savaşımında, kaçınılmaz olarak, emperyalizmin yeni-sömürgecilik politikasıyla çatışıyorlar. Emperyalizm, yeni ve daha esnek yöntemlerle onları eski bağımlılık koşulları içinde tutmaya ve ulusal hammadde kaynaklarını talan etme, ucuz işgücünü sömürme olanağını daha uzun zaman sürdürmeye, denetimi altındaki sürüm pazarlarını elde tutmaya çalışıyor. Bundan başka, emperyalizm, şimdiki koşullarda, her zamankinden fazla sermaye dışsattımına önem veriyor. Yalnız 1970-1977 yılları döneminde, kurtuluşlarına kavuşmuş ülkelere sermaye dışsattımı hacmi üç defadan fazla artmış bulunuyor.

Bilindiği üzere, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırkçı rejimin ve İsrail saldırırganlarının en önemli dayanakları olan ABD ve FAC politikacıları, az gelişmiş ülkelere yaptıkları sözümona gelişme yardımını övme fırsatını hiç de kaçırmıyorlar. Ama bu ülkelerden aktardıkları kârlardaki artışı «soylu» bir susku içinde geçiştiriyorlar, çünkü aktardıkları kârlar yılda 50-100 milyar dolar arasında değişiyor. Bu miktar, adı geçen ülkelere yatırdıkları devletsel ve özel sermaye tutarını bir hayli aşılıyor.

Bu sorunu, örneğin, AET ülkeleri ile birçok Afrika, Karaip bölgesi ve Okyanus kesimi devletleri arasında imzalanan çokyanlı anlaşmalar da çözüme kavuşturmuyor. Bu anlaşmaların özü, gelişme halindeki ülkelerin bazı ekonomik isteklerini dikkate aldığı zaman bile, evvelce sağlanmış bağımlı durumu sürdürmek oluyor. Sözkonusu devletlerin çoğu, bu anlaşmaların, uluslararası ekonomik ilişkileri demokrasi ve hak eşitliği temeli üzerinde yeniden kurmak gibi köklü bir dönüşümün yerini tutmaktan çok uzak olduğunu göremiyorlar.

Dünya Bankası'nın öngörülerine göre, 1990 yılında, gelişme halindeki ülkelerde insan başına ortalama yıllık gelir sanayice gelişkin kapitalist devletlerdeki insan başına ortalama gelirden oniki kez daha az olacaktır. Gelirin çok düşük olduğu ülkelerde ise, aynı öngörüye göre, bu gösterge yaklaşık 40 kez daha az olacaktır. 1975 yılında 2,1 milyar insanın 800 milyon kesin bir yoksulluk içinde sürünmüşken, 2.000 yılında bunların sayısı yine aynı değerlendirmelere göre 1,3 milyar kişiyi bulacaktır. Daha 1980'lerin sonuna doğru, gelişme halindeki ülkelerin yabancı kredilere ilişkin borçlarının toplamı 400 milyar dolara çıkacaktır.

Bağılantısız ülkeler devlet ve hükümet yöneticilerinin Havana Konferansı'nda, dostumuz ve yoldaşımız Fidel Castro'nun ısrarla dile getirdiği çağrı, «Gerçekten yeni uluslararası ekonomik düzen, hepimizin, her devletin yararına olacak düzen için elbirliğiyle bir savaşım verelim!» biçimindeki çağrısı, DAC'nde gereken ilgiyle karşılandı. Biz, uluslararası tekelci sermayenin egemenliğinin sınırlanması, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ül-

kelerinin ulusal çıkarlarının bu alanda da dikkate alınması isteğini kesinlikle destekliyoruz.

Bizce, yeni uluslararası ekonomik düzene ilişkin somut sorunların görüldüğü ve Birleşmiş Milletler üçüncü on yıllık gelişme stratejisinin saptandığı BMÇ XI. özel toplantı dönemi büyük bir önem taşıyor. Bu dönem çalışmalarında, ayrıca, sömürgecilik boyunduruğunu kırıp atmış ülkelerde ve kapitalist devletlerde ilerici güçlerin yeni-sömürgeciliğe karşı ortak savaşının temel sorunlarına ilişkin görüşlerinin sosyalist ülkelerin görüşlerine uygun düştüğü de açıkça belirtildi.

Emperyalizm, gayet ince ve kurnaz yeni-sömürgecilik yöntemlerine başvururken, zorkullanım, baskı ve şantajla gerçekleştirilen yayılma ve hegemonyacılık tutkularından hiç de vazgeçmiyor. 1946–1975 yılları döneminde, yalnız ABD'nin 215 kez askersel müdahaleye giriştiği veya askersel güç – ve birkaç kez de nükleer silâh – kullanma tehditleri savurduğu biliniyor.

Devrimci-demokratik hükümetleri devirmek için baltalama yöntemlerinin, bu arada ekonomik sabotajların, örgütlü insan ticaretinin ve terörcü aksiyonların ardı arası kesilmiyor. Böylece, politik istikrarsızlık durumları ve devrimci Afganistan'a karşı yürütülmekte olana benzer ilân edilmedik savaş veya ABD'nin İran Körfezi'nde girişmeye hazırlandığı türden dolaysız müdahale vesileleri yaratılmak isteniyor. Olaylar ve gerçekler, emperyalizmin özünde saldırgan olarak kalmakta olduğunu tekrar tekrar kanıtlıyor.

İkinci Dünya Savaşı'nın sona erdiği 1945 yılından bugüne kadar 90'dan fazla egemen devlet doğmuş ve bunlar emperyalist sömürgecilik boyunduruğunu kırıp atmışlardır. Bu devletler, uluslararası alanda, barış, güvenlik ve silâhsızlanma amaçlı savaşıma önemli bir katkıda bulunuyorlar. Biz bu ülkelerin çokyönlü eylemini büyük bir saygıyla izliyoruz ve destekliyoruz.

Kalıcı barış ve bir dünya nükleer savaşı tehlikesinin önlenmesi bütün halkların yaşamsal çıkarlarına uygundur. Sosyalist ülkeler, yeni toplumu kurma çalışmalarını başarıyla sürdürmek ve insanlığın iyiliğine yönelik politikalarını gerçekleştirmek için barışı gereksiniyorlar. Ulusal kurtuluş uğrunda savaşım vermekte olan bütün güçler de barışı gereksiniyorlar, çünkü barış yürüttükleri savaşıma kolaylaştırıyor. Barış insanlığın en yüksek nimeti ve mutluluğudur.

Belirli emperyalist çevrelerin, öncelikle ABD ve FAC egemen çevrelerinin NATO'yu daha da silâhlandırma yolundan yürümeleri, silâhlanma yarısını kızıştırılmaya girişmiş olmaları elbette endişeler uyandırıyor. Bu çevreler askersel güç ve silâh bakımından sosyalizmden üstün olmaya özeniyorlar. Bu da barış için dolaysız bir tehlike oluşturuyor. Yalnız 1980 yılında NATO'nun doğrudan doğruya askersel harcamaları 200 milyar dolar

gibi çok büyük bir miktara ulaşıyor. NATO ülkeleri, 180 kadar uzun süreli modernizasyon programını gerçekleştirmeye ayrılan ödeneklerle birlikte savaş erekları için 300 milyar dolar harcıyacaklardır.

ABD, emperyalist amaçları için, 1970'lerin sonuna kadar yabancı toplarlarda 429 büyük ve 2.297 küçük askersel üs meydana getirdi. Bugün, her dört Amerikan askerinden biri ABD'nin sınırları dışında görev yapıyor. ABD Başkanı, yeryüzünde nice kesimleri, özellikle petrol kaynaklarıyla zengin bölgeleri ABD için «ulusal çıkarlar alanı» olarak ilân etti; bunları gerektiği zaman askersel güce başvurarak savunacağı yolunda tehditler de savurdu.

Bunların bir anda alınırvermiş kararlar olduğu söylenemez. Bu tehlikeli adımlar, daha çok uzun süreleri kapsayan bir plânın, Washington'un NATO'yu daha fazla silâhlandırmaya ilişkin uzun süreli programında, Avrupa'ya nükleer roket silâhları yerleştirilmesine ilişkin Brüksel kararında reyimini bulan plânın ürünü olarak görünüyor. ABD'nin, yumuşama politikasından kesinlikle cepheleşmeye geçmeye çalıştığı ve bu siyaset hattını tüm NATO blokuna dayatmaya uğraştığı açıkça görülüyor.

ABD Başkanı tarafından açıklanan «yeni nükleer strateji», bir nükleer savaş tehlikesini iyice artırıyor. Ne var ki, halklar, boyuna daha çok ve daha yeni silâhlar edinilmesini değil, tüm dünyada barışın güven altına alınmasını ve silahsızlanmanın gerçekleştirilmesini istiyorlar.

Sosyalist toplumda silâhlanmadan kimse bir şey kazanmıyor. Özü bakımından barış ve sosyalizm birdir, bir bütündür. Sovyetler Birliği'nin, DAC'nin ve Varşova Antlaşması üyesi öteki devletlerin, ilkönce ana sorunun, uluslararası alanda diğer birçok problemin bağı olduğu sorunun çözümüne yönelik çeşitli girişimleri bu fikre dayanıyor, barış ve sosyalizmin özü bakımından bütünlüğünü gösteriyor. Bu ana sorun, silâhlanma yarısına son verilmesi ve politik yumuşamanın askersel yumuşamayla, silahsızlanmayla bütünleşmesidir.

Biz, silâhlı güçlerin ve silâhların, eşitlik ve aynı derecede güvenlik ilkesi temeli üzerinde kerte kerte azaltılmasından yanayız. Varşova Antlaşması Üyesi Devletlerin Politik Danışma Komitesi'nin 1980 Mayısındaki önerileri bu fikre uygundur. DAC, BMÖ Genel Kurulu dönem toplantısında Sovyetler Birliği'nin yaydığı memorandumı, yani «Barış ve silâhsızlanma için, uluslararası güvenliğin sağlanması için» başlıklı memorandumı tamamen destekliyor.

Emperyalizm, halkların kurtuluş savaşlarını engellemek ve geriletmek için elinden geleni yapıyor ve kendi açısından yumuşama ve barış içinde yanyana yaşamının önkoşulu olarak, devrimci güçlerin varolan politik ve sosyal statükoyu korumalarını istiyor. Ama sermayenin doğurduğu uluslararası sömürü ve ayırım politikası barışa hizmet etmiyor ve edemez. Halkların özgürlük ve kendi yazgılarını özgürce belirleme savaşımı, aynı

zamanda halklar arasında karşılıklı anlaşma için savaşımdır, barış savaşıdır. Bundan ötürü, sosyalist devletler onların haklı istek ve emellerini daima destekleyeceklerdir.

Böyle bir konum ve tutumun devrim ihracı ile hiç bir ilişkisi olmadığı kendiliğinden anlaşılıyor. Ama biz hertürlü karşı-devrim ihracına da kesinlikle karşıyız ve bu yoldaki her girişimin karşısındayız.

Ötedenberi, «Doğu'dan tehlike» yalanı ve Sovyetler Birliği ile Varşova Antlaşması üyesi diğer ülkelerin Batı'yı tehdit ettikleri efsanesi emperyalizmin maddesel ve psikolojik savaş hazırlığını temellendirme ve haklı gösterme çabalarına hizmet ediyor. Bu «yüzyılımızın yalanı»nın tüm içyüzünü açığa vurmak, bizce, barış savaşımının ayrılmaz bir bölümüdür.

Bugünkü Pekin yönetimi, hegemonyacı ve anti-sovyet politika yoluna girmeseydi, kuşkusuz, gezegenimizde barışsever güçler potansiyeli çok daha büyük olabilirdi. Emperyalizm ile Pekin hegemonyacıları arasındaki bağlaşma tüm dünyada barışı tehdit ediyor. Bu politika halkların ve bu arada elbette Çin halkının da çıkarlarına ters düşüyor.

Reel sosyalizmin ana hedefleri, uluslararası işçi ve ulusal kurtuluş hareketleri, silâhlanma yarışına karşı yürütülen savaşımda sınıksız birbirine örülüyor. Bunların etkileşmesi ve eylembirliği, gezegenimizde uluslararası güçler dengesinin barış yararına, demokrasi ve sosyal ilerlemeden yana daha fazla değişmesine yardım ediyor.

Biz, bugün, sermaye ülkelerinde, emperyalist silâhlanma yarışını politika-sına, bunun barışı tehlikeye düşüren sonuçlarına karşı direnişin gitgide nasıl büyüdüğüne tanık oluyoruz. Nötron bombasına karşı, roketler konusundaki Brüksel kararına ve NATO'nun diğer adımlarına karşı girişilen etkin eylemler, bu ülkeler emekçilerinin, egemen sınıf tarafından körüklenen silâhlanma yarışını çılgınlığının yeryüzünde yaşamın kökünü kazıyabilecek sonuçlarını günden güne daha iyi kavradıklarını, buna karşı gitgide daha kesin ve kararlı bir direniş konumu aldıklarını gösteriyor.

Sayıları durmadan artan nice devletler, özellikle bağlantısız ülkeler hareketi, yumuşama ve silâhsızlanma istiyorlar. BMÖ'nin XI. özel toplantısında, dünya ölçüsünde bir silâhsızlanma ile ekonomik bakımdan emperyalizme bağlı olmadan gelişme olanakları yaratılması arasındaki dolaysız bağlantı defalarca belirtildi.

Nükleer silâhlardan arınık bölgeler yaratılması uğrunda savaşım her zamankinden daha güncel bir anlam ve önem kazanıyor. Dünya okyanusunun askersizleştirilmesi ve barış bölgesi haline getirilmesi istekleri daha güçlü yankılar uyandırıyor. Emperyalizmin global saldırgan stratejisi Yakın ve Ortadoğu ülkelerini tehdit ediyor. Hint Okyanusu'ndaki yoğun militari-zasyon bu kesim halklarının temel çıkarları ile alabildiğine çelişik bir durum yaratıyor ve sosyalist ülkelerin güvenliği için tehlike oluşturuyor.

Barış içinde yanyana yaşamının, gezegenimizde yumuşamanın ve aynı

zamanda silâhları sınırlamanın ve silâhsızlanmanın sağduyuya dayalı bir alternatifi, bunların yerini tutabilecek bir başka seçenek yoktur. Sosyalist topluluk devletleri, 70'li yıllarda başarıyla geliştirilen ve yaşamsallığını göstermiş olan politikaya devam edilmesinde ikircimsiz direniyorlar. Bu politikayı sürdürme savaşımının bundan böyle de kolay olmayacağını, başarıların kendiliğinden gelmeyeceğini biliyoruz. Barış ve silâhsızlanma uğrunda savaşım verenlerin ortak cephesi ne kadar geniş olursa, barışsever güçler saldırgan emperyalist politikaya karşı direnişte ne kadar etkin bir eylembirliği yapabilirlerse, kalıcı barışı sağlama olanağı o kadar büyük olacaktır.

Olguları, gerçekleri olduğu gibi alacak olursak, bugün insanlığı düşündürdüren yaşamsal önemli sorunların çözümü üzerinde sosyalist topluluğun çok büyük bir etki yaptığı apaçık görülür. Sosyalizm bütün özülle insancıl bir toplum düzeni olarak üstünlüklerini ortaya koyduğu ölçüde, hem kendi gelişmesinde daha çok pekişiyor, hem de uluslararası etkisini artırıyor. Deneyimin, bu arada ASBP ve DAC'nin edindikleri deneyimin gösterdiği üzere, sosyalist devrim, köklü sosyal-ekonomik dönüşümlerin sürekli tarihsel süreci olarak devam ediyor. Biz, gelişmemizin bütün evrelerinde, her zaman her devrim için ana sorunun erk sorunu olduğu bilinciyle hareket ettik. DAC'de, ASBP'nin yönetmenliği altında, bu sorun, işçi sınıfının ve bağlaşıklarının yararına kesinlikle çözülmüş bulunuyor. Ülkemizde işçiköylü erkini güçlendirmeyi ve güvenle savunmayı hiç bir zaman boşlamış değiliz. Bu bizim başarılarımızın temeliydi ve temeli olmaya devam ediyor.

Demokratik Alman Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği'yle ve öteki kardeş ülkelerle sınıksız birlik sayesinde sağlam bir gelişme göstererek, Avrupa'da barışın dayanaklarından biri haline geldi. Sosyal güvenliği, yaşam düzeyinin yükselişini, kadın ve erkeğin eşitliğini, bütün çocuklar için yüksek düzeyde bir öğrenimi yalnız sosyalizmin sağlayabileceği gibi bir çıkarımın doğruluğunu ülkemizde de yaşamın kendisi doğruladı. İşçi ve köylü devletimizde sosyalist demokrasinin durmaksızın gelişmeye devam ediyor.

Sosyalizmin başarılarının emperyalizmle savaşımında tarihsel bir önemi olduğunu kimse inkâr edemez. Kurtuluş savaşımında elde edilen utku sonucu olarak, nice ülkelerde yeni, devrimci devlet egemenliği kuruldu. Başlıca üretim araçlarını kamulaştırma ve üretimi halk yararına örgütlenme önlemlerinde ilk adımlar atıldı.

Bu ülkeler devrimci güçlerinin bilimsel sosyalizmin temel hükümlerini benimseyip kılavuz edinmekte ve devrimci öncü partilerin yönetmenliği altında sosyalist gelişme yoluna girmekte olmaları biz Marksist-Leninistleri sevindiriyor. Onlar artık sömürgeciliğin sonuçlarını ortadan kaldırmada, insanın öğrenim, çalışma ve onurlu bir yaşam haklarını gerçekleştirmede kayda değer başarılar elde ettiler.

Bu devletlerde devrimci sürecin gelişmesini sağlama ve başarıyla sür-

dürmede tüm anti-emperyalist güçlerin eylembirliğinin yardımı ve önemi vardır. Bununla birlikte, SSCB, öteki sosyalist topluluk ülkeleri ve uluslararası işçi hareketi ile sıkı birlik ve bağlaşma da eylemde kendini göstermiş, yararları anlaşılabilir partiler arasında işbirliği, strateji ve taktik sorunları üzerinde deneyim ve fikir alışverişi gözle görülür somut yararlar sağlamış bulunuyor.

Bilindiği gibi, sosyalist topluluk ülkeleri enternasyonal duygu ve düşüncelerle ilerici devletlere yardım ediyor, onları politik bakımdan, gitgide artan ölçüde de ekonomik ve bilimsel-teknik bakımdan destekliyorlar. Ama bu ülkelerin sorunlarının çözümüne sosyalizmin katkısı çok daha büyüktür. Reel sosyalizmin artan gücü ve uluslararası alanda etkisinin gitgide büyümesi, emperyalizmin dünya egemenliği özenti ve emellerine set çekiyor. Böylelikle, gelişme halindeki ülkelerin eylem olanakları bir hayli genişliyor. Sömürge boyunduruğundan kurtulmuş ülkelerle sosyalist devletlerin işbirliği, ulusal egemenliğe ve toprak bütünlüğüne saygı, işçilere karışmama, hak eşitliği ve karşılıklı yarar gözetimi gibi uluslararası hukuk kuralları temeline dayanıyor.

Herkesçe biliniyor ki, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinin sosyal ilerleme yolunda daha öte gelişmelerine ilişkin çözümler sorunlardan biri, çeşitli sosyal-ekonomik yaşam alanlarında yüksek vasıflı kadrolar gereksinimi sorunudur. Bundan ötürü, bizler, bu ülkelerin temel çıkarlarını dik-kate alarak, ulusal kadrolar yetiştirmelerine büyük bir önem veriyoruz. Gelişme halindeki ülkelerde ulusal aydınların yığınla oluşturulması için sosyalist devletler karşılık gözetmeksizin yardımlarda bulunurken, emperyalist devletler birçok uzmanı bile bile aldatarak ve saptırarak bu ülkelerin tinsel potansiyeline zarar veriyorlar.

ASBP Programı'nda belirtildiği üzere, partimiz, DAC'nin, emperyalizme ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşım vermekte olan Afrika, Asya ve Lâtin Amerika halkları ile sıkı bağlaşmasını pekiştirmek için etkin çabalar göstermektedir. Partimiz, bu halklarla karşılıklı yarara dayalı dostluk ilişkileri kurmakta, ülkelerimiz arasında yakın işbirliği ve dayanışmayı artırmaktadır. Bugün DAC, Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'dan 87 devletle diplomatik ilişkiler kurmuş durumdadır. Bu devletlerle, 1971 yılından başlayarak, 350'den fazla antlaşma, hükümetler ve bakanlıklar arası anlaşmalar imzalanmış bulunmaktadır. Bu belgeler, emperyalizme karşı, barış ve sosyal ilerleme uğrunda ortak savaşımında dostluk, güvence, işbirliği ve dayanışma ruhunun sindiği karşılıklı ilişkileri derinleştirmenin sağlam hukuksal tabanını oluşturmaktadır.

Bugün, DAC'nin, Alman emperyalizmi geçmişiyile sonrasız olarak ilişkisi kestiği, Afrika, Asya ve Lâtin Amerika devletleri ile hak eşitliğine dayalı dostça ilişkiler kurduğu ve bu ilişkileri başarıyla geliştirmekte olduğu herkesçe biliniyor. Biz, imzalanmış olduğumuz dostluk ve işbirliği antlaşmaları-

nın özüne ve sözüne bundan böyle de bağlı kalacak, sözleşmelerimizin yükümlerini yerine getireceğiz. Bu kürsüden, konferansa katılan 116 komünist partisi ve diğer devrimci partiler ve ulusal kurtuluş hareketleri temsilcilerine, enternasyonal politikamıza sadakatle, tüm dünyada barış ve güvenlik için gelecekte de savaşıma devam edeceğimizi, emperyalizme, sömürgeciliğe, yeni-sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı halkların ulusal kurtuluş savaşımını ardıcıl biçimde destekliyeceğimizi duyurmak isterim.

Son onyıllar içinde, artık, emperyalizme karşı ortak savaşımında büyük başarılar elde etmiş bulunuyoruz. Ama bizleri daha pek çok çalışma bekliyor. Gücümüzün bundan böyle de birliğimizden kaynaklanacağına inanıyoruz. ASBP ve sosyalist DAC, her zaman, ulusal ve sosyal kurtuluş için, emperyalizme karşı savaşım verenlerden yana olacaklardır.

TÜSTAV

Özgürlük ve sosyalizm davası yenilmez

Boris Ponomaryov

SBKP MK Politbüro aday üyesi ve SBKP MK Sekreteri

Zamanımızda, komünist ve işçi partileri ile ulusal kurtuluş hareketinin çeşitli birlikleri temsilcileri arasında temas ve eylembirliği özel bir önem taşıyor. Biz, ASBP MK Genel Sekreteri E. Honecker yoldaşın konuşmasını büyük bir dikkatle dinlemiş bulunuyoruz ve bu konferansın anlamı, burada görüşeceğimiz sorunların önemi konusundaki sözlerini paylaşıyoruz.

Doğal olarak, heyetimiz, bu konferansın ele alacağı böylesine büyük konunun bütün sorunları bir tek konuşma veya rapor çerçevesinde irdeleme savında değildir. Biz burada yapılacak fikir alışverişine güveniyoruz. Ve elbette ki, ulusal kurtuluş hareketine doğrudan doğruya katılan savaşçı arkadaşlarımızın burada söyleyeceklerine büyük bir önem veriyoruz.

Konferans karmaşık bir uluslararası durum ve koşullar altında yapılıyor. Emperyalizm yüzünden savaş tehlikesi yeniden arttı; dünya gericilik güçleri karşı-hücumu açındırmaya ve yitirdikleri konumları tekrar kazanmaya çalışıyorlar. Bu durum, yeryüzünün bütün kıtalardan yüz milyyonlarca insanın yazgısını ilgilendiriyor. Ve besbelli ki, konferansın çalışmalarında bu sorun sürekli olarak yer alacaktır.

V. İ. Lenin, ulusal kurtuluş hareketini dünya devrimci sürecinin ayrılmaz bir parçası sayıyordu. Komünistler, emperyalizm tarafından ezilen halkların büyük devrimci olanaklarını herkesten önce gördüler, onların bağımsızlık ve başlıbaşına gelişme hakkını ardıcıl biçimde savunageldiler. Komünistler, her zaman halkların kurtuluş dâvasının ardıcıl savaşçıları oldular ve olmaya devam ediyorlar.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, emperyalizme ve gerek merkezlerinde – metropollerde, gerekse sömürgesel ve yarı – sömürgesel uçlarda kesin bir darbe indirdi. Ve bu da sömürge sisteminin bunalımının başlangıcı oldu. Faşist ve militarist devletler blokunun İkinci Dünya Savaşı'nda yenilgiye uğratılması, yeryüzünde güçler dengesini sosyalizmin yararına kesinlikle değiştirdi, dolayısıyla sömürge halklarının emperyalizmin egemenliğine son verme savaşımını kolaylaştırdı. Dünya sosyalizmi, sömürge imparatorluklarının ortadan kaldırılması uğrunda savaşımın başarıyla sonuçlanması için gerekli uluslararası elverişli koşulları sağlıyabildi. Kapitalizm gitgide sertleşen genel bunalımının yeni evresine girdi.

Sovyetler Birliği'nin girişimiyle, Birleşmiş Milletler Örgütü, 1960 yılında, Sömürge Ülkelere ve Halklara Bağımsızlık Tanınması Deklârasyonu'nu kabul etti. Aradan geçen yirmi yılın gelişmeleri bu girişimin tarihsel öne-

mini özel bir açıklıkla ortaya koyuyor. SSCB'nin ve sosyalist ülkelerin ulusal kurtuluş hareketi konusundaki politikasının özü bu girişimde en yoğun deyimini bulmaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfı ve komünist partileri, halkların kurtuluş savaşımına önemli bir katkıda bulundular. Bu cümleden olarak, örneğin Fransa, Portekiz, Büyük Britanya, İtalya, Hollanda ve diğer Batı Avrupa ülkeleri komünist partilerinin sömürge ve yarı-sömürge ülkeler halklarının savaşımını destekleme yönünde önemli bir rol oynadıkları iyi biliniyor.

Gelişmekte olan ülkelerde, komünistler, anti-emperyalist, anti-feodal ve demokratik devrimi sonuçlandırmak için, sosyalizme açık bir gelişme için, halk yığınlarının yaşamını iyileştirmek için özverili bir savaşım yürütüyorlar. Komünistler, ulusal hükümetlerin artık ulaşılmış olan kazanımları pekiştirmeye yönelik anti-emperyalist adımlarını kesinlikle destekleyen, ama anti-demokratik uygulamalara, emekçi yığınlarının çıkarlarının çiğnenmesine karşı çıkıyor, ulusal bağımsızlık ilkelerine ters düşen eylemleri benimsemiyor, yeriyorlar.

Bugün, ulusal bağımsızlıklarını elde etmiş olan devletler dünyası göz dolduran renkli bir tablo oluşturuyor. Bu devletlerde gelişmekte olan süreçler, birçok halkın, toplam olarak alındığında dünya nüfusunun $\frac{1}{10}$ 50'sinden çoğunu oluşturan halkların yaşamı ve yazgısı üzerinde çok büyük bir etki yapıyor. Bu süreçleri sözkonusu ederken, ulusal uyanışı, devletlerin oluşturulmasını, ekonomik ve kültürel kalkınmanın gerçekleştirilmesini, ya da başka bir deyişle, geçmişte edinilen ve sömürgeciler tarafından çiğnenmek istenen değerli ve kendine özgü her şeyden yararlanırlarak tüm yaşam tarzının yenilenmesini kastediyoruz.

Bu dünya, bağımsızlıklarını elde etmiş devletler dünyası, en değişik politik, sosyal ve ekonomik koşullara sahip, gelişme düzeyleri değişik, ulusal özellikleri ve kültürel gelenekleriyle dikkati çeken ülkeleri içeriyor. Bu dünya, yeryüzünün başkaca hiç bir kesiminde olmadığı kadar da değişikkenlik ve politik istikrarsızlık gösteriyor. Ama bu dünyayı oluşturan devletlerin büyük bölümünü birleştiren, tek bayrak altında toplayan bir şey var: Anti-emperyalizm, sömürgeciliğin ve yeni-sömürgeciliğin, ırkçılığın, bütün ulusal ezgi belirtilerinin yok edilmesi direnci ve iradesi.

Sosyalist yönelimli devletler, bir bütün olarak, bu dünyada ve uluslararası ilişkilerde kayda değer ve gitgide daha etkin bir rol oynuyorlar. Hindistan, Nijerya ve bu tipten diğer ülkeler bugün emperyalizmin stratejisine karşı duran çok önemli bir etkeni oluşturuyorlar.

Yeni devletlerin katılımı, şimdi, dünya sorunlarının başarıyla çözümü bakımından, gezegenimizde barış ve güvenliğin sürekli biçimde garantilenmesi bakımından büyük bir önem taşıyor.

1970 yıllarında kurtuluş savaşınının sonuçları

1970 yıllarında dünya politikasında önemli değişimler oldu. Bunları şöyle sıralayabiliriz: Uluslararası alanda, güçler dengesinde sosyalizm ve ulusal kurtuluş savaşımı yararına yeni değişimler; yumuşama politikasında büyük başarılar ve bunun sonucu olarak en gerici emperyalist güçlerin «manevra serbestliği»nin büyük ölçüde sınırlanabilmiş olması; anti-emperyalist savaşımın boyutlarının genişlemesi, ulusal kurtuluş savaşımı verilen kesimden pratik olarak bütün bölgelerin bu savaşıma çekilmesi ve savaşımın içeriğinin zenginleşmesi . . .

Geleneksel sömürgecilik sistemine yeni bir ezici darbe daha indirildi. Son sömürge imparatorluğu (Portekiz) çöktü. Zimbabve'de ırkçılığın egemenliğine son verildi. Vietnam'ın utkusu, Laos ve Kamboçya yurtsever güçlerinin üstün gelmeleri, 70'li yılların çok önemli bir olayını oluşturdu. Dünya sosyalizmi tarafından kesinlikle desteklenen bu ülkeler, dünyanın bu kesiminde halkların kurtuluş savaşını geniş ölçüde silâhlı müdahalelerle boğmayı deneyen çağdaş emperyalizmin en büyük devletini yenilgiye uğratmayı başardılar. Etyopya ve Afganistan'daki halkçı devrimler, Nikaragua halkının utkusu da emperyalizmi ağır yumruklarla sarstı. Emperyalizmin güçlerinin diktatörlük rejimlerine dayanarak emperyalist egemenliği koruma ve sürdürmeyi başarabilecek durumda olmadıkları bir daha kanıtlandı. İran'daki devrim de emperyalizmin ciddi bir yenilgisi oldu.

Ne var ki, gelişme halindeki ülkelerin dünya kapitalist ekonomisi içindeki eşitsizlik durumu devam ediyor; emperyalist sömürüye hâlâ son verilebilmiş değildir. Çok önemli ekonomik göstergelerde bu ülkeler ile emperyalist devletler arasındaki uçurum, azalmak şöyle dursun, daha da artıyor, derinleşiyor.

Emperyalizmin kendi ekonomik ayrıcalıklarını koruma çabalı büyük direnişiyi karşı karşıya gelen genç devletlerin çoğu, kendi yönlerinden kesin önlemlere başvuruyor, her şeyden önce yabancı kumpanyaların mallarını millileştirmeye girişiyorlar. Bu cesur adım, devlet egemenliği kavramının reel bir içerik kazanmasına, ulusal servetler üzerinde denetim sağlanmasına yardım ediyor.

70'li yıllarda, tüm yeni-sömürgeci sömürü strüktürünü ortadan kaldırma sorunu gündem konusuydu. Nice uluslararası forumlarda, eşitsizlik ve sömürden arınık yeni bir dünya ekonomik düzeni oluşturma ve yerleştirmeyi amaçlayan savaşımın plâtfomu hazırlandı. Güçlenen birlik ve beraberlik, ekonomik çıkarların elbirliğiyle savunulması, sosyalist devletlerin desteği, ekonomik yeni-sömürgeciliğe karşı girişilen harekete reel bir güç kazandırıyor.

L. İ. Brejnev, kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin politik hareket hattını şu

sözlerle niteledi: «Bu ülkelerden çoğunun, emperyalizmle cepheleşmede, politik ve ekonomik haklarını gitgide artan bir enerjiyle savunmakta ve bağımsızlıklarını güçlendirmeye çalışarak kendi halklarının sosyal, ekonomik ve kültürel yaşam düzeyini yükseltmekte olduklarını kesinlikle söyleyebiliriz.» (1)

Yeni-sömürgecilik ve anti-emperyalist güçlerin işbirliğinin güncel sorunları

Emperyalizmin ve her şeyden önce ABD emperyalizminin çokyanlı yeni-sömürgecilik stratejisi birkaç temel amaç güdüyor: Gelişme halindeki ülkeleri, bağımlı müşteriler ve vergi yükümlüleri olarak, dünya kapitalist işletmecilik sistemi içinde tutmak. Gelişmekte olan ülkelerin, reel sosyalizm devletlerine ve sosyalist gelişme yolundan yürüyen ülkelere karşı konumlarda yer alarak, emperyalist politika izlemelerini sağlamak. Kendilerine kapitalist gelişme yolu dayatılarak ve giderek yarı-feodal ve feodal yapılar desteklenerek, bu ülkelerin özgür gelişmesini kösteklemek ve sosyal ilerlemelerini yavaşlatmak . . .

Örneğin, ekonomi alanını ele alalım. Bu alanda çağdaş yeni-sömürgeciliğin vurucu gücü trans-nasyonal dedikleri korporasyonlardır. Bunlar, kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin ekonomisini her araca başvurarak kontrol altına almaya ve onların endüstriyel gelişmesini kendi çıkarlarına kullanmaya çalışıyorlar. Uluslararası tekeller, en çok emek gerektiren üretimleri geniş ölçüde buralara aktarıyor, doğal çevreyi en fazla kirleten işkollarını bu ülkelere taşıyorlar. Bir başka deyişle, emperyalist merkezler bilimsel-teknik devrimin «kaymağı»nı toplayıp yutuyorlar; sömürülen «uç-lar»a da harcamalara ve bu işlemin olumsuz sonuçlarına katlanmak kalıyor.

Bir de politika alanına bakalım. Emperyalist çevreler ve öncelikle ABD, Vietnam saldırısından ve sonuçlarından çıkarılan ibret derslerini hiçe sayarak, yeniden Amerikan «liderlik»i görüşünü yaygınlaştırıyorlar; ABD'nin dünya jandarmalığı rolü oynamaya özendiği yine açıkça belirtiliyor. Üstelik, kaba bir pervasızlıkla, eski «kalın sopa» politikasına tekrar dönüşten söz ediyorlar. Emperyalizm çatışma ocaklarını yeniden dürtüklüyor, bölgesel savaşlar da kıskırtıyor. Camp David politikası Yakın-Doğu'da durumu daha da sertleştirmiş, bu kesimin birçok bölgesi, daha somut olarak Güney Lübnan sürekli askersel çatışmalar alanı haline gelmiş bulunuyor.

Son onyılların tarihi, Afganistan olayları ile ilgili olarak Batı ve Pekin propagandasının giriştiği korkunç karalama kampanyası kadar haksız ve yersiz bir başka karalama çabasına tanık olmuş değildir. Ama aynı propagandanın, Afganistan'a karşı ilân edilmedik bir savaşa başlanması gibi;

(1) L. İ. Brejnev, Lenin'in yolunda, c. 5, Moskova, 1976, s. 461.

ABD topraklarından binlerce kilometre uzakta bazı bölgelerin Amerikan emperyalizmi tarafından eşi görülmedik bir kabalıkla ABD'nin «yaşamsal çıkarları» alanı ilân edilmesi gibi; bu kesime müdahale, şantaj, baskı ve açık tehditler aracı olarak büyük miktarda ABD silâhlı güçleri yığılması gibi; Pentagon'un Arap Yarımadası'nda, Doğu Afrika'da, Akdeniz çevresinde yeni yeni savaş üsleri meydana getirme çabalarına koyulması gibi çok tehlikeli eylem ve plânları gizlemeye hizmet ettiği de bir gerçektir.

Bütün bunlardan başka, Washington, Pekin'le birlikte, Güney-Doğu Asya'da yeniden sıcak bir savaş ocağı körüklemeyi amaçlayan entrikalar çeviriyor.

Lâtin Amerika'da ABD emperyalizmi, baskı rejimleriyle ilişkilerini güçlendiriyor, yurtsever, demokratik ve anti-emperyalist harekete karşı giriştiği manevralara hız veriyor. Herkes, Şili'de Pinochet, Paraguay'da Stroessner, Haiti'de Duvalier diktası gibi yüzkarası terör rejimlerinin Yankiler emperyalizminin desteği olmaksızın ayakta kalamıyacağını, bu ülkelerde Amerikan emperyalizmine dayanmadan sol ve demokratik güçlere karşı böylesine kıyıcı kovuşturma ve baskılara geçilemeyeceğini pekâlâ biliyor.

Kısacası, ABD emperyalizmi, 80'li yıllarda, yeni-sömürgeciliğin ana gücü olarak, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının kurtuluş hareketinin düşmanı olarak ortaya çıkıyor.

Özellikle belirtilmesi gereken bir nokta var: Emperyalizm, ulusal kurtuluş kesiminde yeni devletler arasındaki anlaşmazlıklardan yararlanıyor. Gerçekten de, dünyanın bu kesiminin bazı devletleri arasında, politik ve ekonomik, bazan da topraksal anlaşmazlık sorunları vardır. Bunların çoğu sömürgelik zamanlarının kalıtı, emperyalizmin uyguladığı politikanın sonuçlarıdır.

Sömürgecilerin keyfi davranışlarının sonuçları olarak nice çetin sorunlar kaldı. Bunlar politik ve diplomatik yöntemlerle, hakça ve taraflarca sâbırla kabul edilebilir çözümler aranarak çözülebilir ve çözülmelidir. Şu veya bu devletin çıkarlarını savunma düşüncesiyle, diğer ulusların çıkarları ve emperyalizme karşı savaşımın ortak hedefleri dikkate alınmadan hareket edildiği zaman, elbette ki, kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin tekvücut birlik olmalarını her araca başvurarak engellemeye çalışan emperyalizm tarafından etkinlikle kullanılan olanaklar belirdiği zaman, kritik durumlar ortaya çıkıyor. Ulusal kurtuluş savaşımı veren kesimdeki devletler arasındaki anlaşmazlıklar ve hele silâhlı çatışmalar, emperyalizm için en iyi armağandır.

Şimdi İran ve Irak arasındaki çatışma en büyük endişe konusudur. Bu çatışmaya ilişkin Sovyet görüşü, L. İ. Brejnev'in sözleriyle şöyle özetlenebilir: «Biz, İran ve Irak'ın anlaşmazlık sorunlarını görüşme masasında çözmelerinden yanayız. Bugün çözüme kavuşturulması mümkün olan sorun-

ları bugün oturup görüşmeleri, mümkün olmyanları belki daha kolay çözümlerin bunulabileceği yarına ertelemeleri iyi olur.» (2)

Emperyalistlerin militarist bir esrilik içinde heceleyip durdukları «Sovyet tehlikesi» teranelerine hız vermeleri, birçok devleti, bu arada Asya, Afrika ve Lâtin Amerika devletlerini de tehdit ediyor. Uluslararası yumuşamaya karşı girişilen hücumların, kurtuluşlarına kavuşan halkların yaşamsal çıkarlarına zarar verdiği, bu hücumlarla onların ulusal servetlerine el atılmak, aralarında çatışma vesileleri yaratılmak istendiği gerçeği apaçık ortadadır. Bir başka deyişle, yumuşama düşmanı politika, yeni-sömürgeci revanş politikası, derinde, kökünde birbirine bağlı şeylerdir.

Şimdi ideoloji alanına da bir göz atalım. Emperyalizm bu alanda da halk düşmanı baltalama eylemini hızlandırıyor. Emperyalist ideolojik eylem merkezlerinin çabaları değişik açılı ve çokyanlı olup, ideolojik karşıtaarruzlarının asıl özünü azgın anti-komünizm ve anti-sovyetizm oluşturuyor. «İnsan hakları» savunuculuğunda sözde hayırhah ve ikiyüzlü şaklabanlıklardan, insan kırımı örgütçülerini, cellâtları ve katilleri eylemde savunmaya kadar, emperyalizmin bütün ideolojik manevralarının leitmotifi bu komünizm düşmanlığı, Sovyet düşmanlığıdır.

Emperyalizmin, kurtuluş hareketine karşı olan güçleri seferber ederken, Pekin'e özellikle güvendiği, belbağladığı gözden kaçmıyor. Pekin liderlerinin ödün vermeleri, hegemonyacılık yolundan yürümeleri, zamanımızda emperyalist politikanın kozlarından biridir. Pekin'in emperyalizmle işbirliği yapması, yumuşamadan hoşnut olmyan saldırı güçlerini canlandırdı ve canlandırıyor.

Pekin'in sosyalizm düşmanları kampına geçmesini gizlemekte kullandığı sözde devrimci ve sözde anti-teknelci kamufraj, gerçekte artık gerilerde kalmış bulunuyor. Ulusal kurtuluş savaşımı kesiminin hangi alanını ele alırsak alalım, her yerde, eylemlerini emperyalizmle uyumlaştıran Pekin'in emperyalizm yanlısı yüzkızartıcı siyaset hattı sırtıp duruyor.

Sosyal-ekonomik köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmekte olduğu Angola, Afgansitan, Etyopya, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti gibi devletler, Çin'in alabildiğine düşmanca davrandığı öbekleri oluşturuyor. Tek sözle, bugün Pekin'in izlediği politika, ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme uğrunda savaşım vermekte olan halklar için son derece tehlikeli bir nitelik taşıyor.

Yaşam, ulusal kurtuluşun ilk hedeflerine ulaşılmakla, dünya devrimci hareketinin üç ana kolu arasındaki etkileşme ve eylembirliğinin eski önemini yitirdiği yollu savların ne kadar tutarsız olduğunu her gün gösteriyor. Böyle yanlış düşüncelere, ancak ulusal ve sosyal ilerlemeyle ilgisiz olanlar, ulusal kurtuluş savaşımı dalgasıyla yükselip, artık emperyalizmle uzlaşmaya yatkın olanlar saplanabilirler.

(2) «Pravda» gazetesi, 1 Ekim 1980.

Sedat'çılık denilen akım, böyle bir konumun, ulusal kurtuluş savaşımı çıkarlarına ihaneti simgeliyen tipik örneğidir. Emperyalizm her yerde böyle irili-ufaklı Sedat'lar yetiştirmeye ve bunları erkte tutmaya çalışıyor. Bazı yerlerde başarıyor da. Ve emperyalizmin bu başarısı, gerek kurtuluşlarına kavuşmuş ülkelerde sınıf savaşımının sertleşmesiyle, gerekse birçok ülkede ortaya çıkan burjuvasal dirilme eğilimleriyle dolaysız olarak bağlıdır.

Biz, Sovyet komünistleri, anti-emperyalist hareketin, gelişme bakımından ne kadar karmaşık, zikzaklı, kimi zaman da başarısızlıklarla bağlı olsa da, çağımızın devrimci, barışsever ve özgürlüksever güçleri ortak seli içinde ilerlediği sürece, amacına ulaşacağına inanıyoruz.

Bağlantısız ülkeler hareketi günümüzde dünya politikasının önemli bir etkeni haline geldi. SSCB ve sosyalist topluluk ülkeleri, bağlantısız devletlerin ortak çabalarına büyük bir önem veriyor ve bu devletlerle işbirliğini içtenlikle geliştirmeye çalışıyorlar. Karşılıklı yarar, dünya gelişmesinin başlıca sorunları üzerinde görüş ortaklığı ve yakınlığı böyle bir işbirliği için gerekli geniş nesnel temeli oluşturuyor.

Son zamanlarda, uluslararası gericiliğin, bağlantısız ülkeler hareketini anti-emperyalist yönelimli içeriğinden yoksun etme, hareketin sıralarında bölünmeler yaratma ve bu ülkeleri sosyalist topluluğun ve diğer ilerici barışsever güçlerin karşısına çıkarma yolundaki denemelerini artırdığını görüyoruz. «Aynı derecede uzaklık» dedikleri görüş, bu gibi denemeleri gerçekleştirme aracı olarak kullanılıyor. Ne var ki, barış politikası ve savaş politikasından, halkların özgürlüğü politikası ve yeni-sömürgecilik politikasından «aynı derece uzaklık», bağlantısız ülkelerin tarihsel hedeflerine büsbütün aykırı düşüyor, dünya politikasında başlıbaşına oynadıkları rolün yükselmesine engel oluyor.

Gelişme halindeki ülkelerin sosyalist topluluk ülkeleriyle, uluslararası işçi hareketiyle, diğer ilerici güçlerle işbirliğinde başlıca doğrultular nelerdir?

Bu, her şeyden önce, barışı ve halkların güvenliğini pekiştirmek için, emperyalizmin saldırganlığına, yeni-sömürgeciliğin «tarihi tekrarlama» denemelerine set çekmek için eylembirliği yapılması yoludur. Bugün barışı güçlendirme ve dünyada gerginliği azaltma savaşımı, gerçekten, genç ulusal devletlerin bağımsızlığını sağlamlaştırmak ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlamak için, yeni-sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı savaşımın kopmaz biçimde bağlıdır. Emperyalistlerin ve Pekin hegemonyacılarının, kurtuluşlarına kavuşan ülkelere, silâhsızlanmanın kendilerine yabancı olduğu, silâhlanma yarışının yaşamsal önemli bir sorun olduğu tezini dayatabildikleri zamanlar gerilerde kaldı. Bu ülkeler şimdi bu yoldaki harcamalarını nice büyük kaynakları kuruttuğunu anlıyorlar.

Sovyetler Birliği ve sosyalist topluluğun öteki ülkeleri, ötedenberi ve ısrarla, silâhlanma yarışının durdurulmasını, askersel bütçelerin azaltıl-

masını, böylece tasarruf edilecek ödeneklerin bir bölümünün Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerine yardımı çoğaltmada kullanılmasını öneriyorlar. BMÖ Genel Kurulu'nun son dönem toplantısında, Sovyetler Birliği, bu konuda bir antlaşma imzalamaya ve savunma bütçesini azaltmayı kabul eden her devletin sözkonusu ekonomik yardımı çoğaltmak üzere ayırması gereken miktarların saptanmasına da hazır olduğunu açıkladı. Sovyetler Birliği'nin dünyada gerginliği azaltma ve silâhsızlanma siyaset hattı, gelişme ödev ve hedeflerine tamamen uygundur. Bundan ötürü, sosyalist ülkelerin ve kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin, silâhsızlanma ve bu arada nükleer silâhsızlanma sorunları üzerindeki görüş ve konumları böylesine yakındır. Bu görüş ve konum benzerliği, BMÖ Genel Kurulu özel dönem toplantısında, silâhsızlanma sorunu üzerindeki görüşmelerde yapıcı sonuçlar alınmasına yardım etti. Bunlar, çeşitli forumlarda birlikte kabul edilen belgelerde yansıtılmış bulunuyor.

Ama deneyim gösteriyor ki, yalnız iyi kararlarla, emperyalizmin saldırgan güçlerinin ve onların arkasındaki askersel-endüstri komplekslerinin tehlikeli manevralarını önlemenin olanağı yoktur. Bütün güçlerin daha aktif davranmaları, geniş yığınların eyleme geçmeleri, barışı güçlendirmede ve silâhsızlanmada yarar gören bütün devletler arasında işbirliği sağlanması gerekiyor.

Kurtuluşlarına kavuşan ülkeler ile sosyalist devletlerin ilişkileri pratiğinden, hak eşitliği, karşılıklı yarar gözetimi ve anti-emperyalist dayanışma ilkeleri somut uygulama temelini oluşturuyor.

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletler, hak eşitliğine dayalı işbirliğiyle saptanan ve BMÖ tarafından kabul edilen Devletlerin Ekonomik Hak ve Ödevleri Hartası'nı ve Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen Kurulması Deklârasyonu'nu, bu anti-emperyalist yönlemlerle kesinlikle destekliyorlar.

Uluslararası ticarete ayırımları ve hertürlü yapay engelleri ortadan kaldırma ve uluslararası ekonomik ilişkilerde bütün eşitsizlik, dikta ve sömürü belirtilerine son verme sorunları, Partimizin XXV. Kongresi tarafından, barış ve uluslararası işbirliği uğrunda, halkların özgürlük ve bağımsızlığı uğrunda daha öte savaşım programının bir bölümü olarak ortaya konulmuş bulunuyor. BMÖ Genel Kurulu'nun ekonomik sorunları ele alan ve geçenlerde sona eren özel dönem toplantısında, sosyalist ülkeler, yeni devletlerin hakça isteklerini yeniden etkin biçimde desteklediler.

Örneğin, bugün Asya ve Afrika ülkelerinde pik demirin yaklaşık % 40'ünün ve çeliğin % 30'unun Sovyetler Birliği'nin yardımıyla kurulmuş fabrika ve işletmelerde üretmekte olması gerçeği, kurtuluşlarına kavuşan devletlerde bağımsız bir sanayi potansiyelinin meydana getirilmesinde sosyalist topluluğun ne gibi bir rol oynadığını göstermektedir.

Dünya sosyalizminin yardımı ve deneyimi, kurtuluşuna kavuşan devlet-

lerde, doğal servetler üzerinde ulusal egemenlik ilkelerinin, bunlardan yararlanma biçim ve yöntemlerinin işlenmesinde, bilimin ve halk eğitiminin gelişmesinde, yerli kadrolar yetiştirilmesinde, sağlık koruma alanında kaydadeğer bir rol oynadı. Tinsel değerlerle karşılıklı zenginleşmeye yardım eden kültürel ilişkiler çok yararlı oluyor. Dünya sosyalist sisteminin varlığı ve gitgide güçlenmesi, yalnız bu olay, kurtuluşlarına kavuşan ülkeler ile emperyalist ülkeler arasındaki ekonomik ilişkiler alanı üzerinde büyük bir etki yapıyor. Emperyalist ülkeler bu ilişkilerinde çoğu kez sosyalist topluluğun ekonomik yardımını dikkate alarak hareket etmek ve yeni devletlere bazı ödünler vermek zorunda kalıyorlar.

Bilindiği gibi, emperyalizm ve Pekin'li yarıdıkçıları, gelişme halindeki ülkeleri dünya sosyalizminden ayırmak, yalıtılmak için, SSCB'yi ve diğer sosyalist ülkeleri kümeledikleri «kuzey»in «zengin» uluslarına güya karşı duran «güney»in «yoksul» ulusları sahteci görüşünü ileri sürüp duruyorlar. Bu görüş, tarihsel olarak meydana gelen durumu tersyüz ederek, «güney»i oluşturan halkların felâkete eşit durumun sorumluluğunu aynı zamanda sosyalist devletlere yüklemeye kalkışıyor.

Ülkemiz, eski sömürgelerin ekonomik gelişme programlarının finansmanı için dışarıdan ek ödenekler sağlanması gereksinimini haklı buluyor ve sorunun böylece ortaya konmasına itiraz etmiyor. Ama bu dış ödenekler toplamının, daha önce yeni devletlerde eski metropollerin neden oldukları zararların giderilmesinde, aynı zamanda şimdi trans-nasyonal korporasyonların eylemi yüzünden uğradıkları kayıpların karşılanmasında kullanılması düşünülmemelidir.

Kurtuluşlarına kavuşan ülkeler ile sosyalist ülkeler arasında işbirliği, ortak sömürücüye (trans-nasyonal korporasyonlar) karşı savaşımında kapitalist devletler işçi sınıfıyla eylembirliği örgütlenmesi, onların haklı isteklerinin gerçekleşmesine yardım edebilir ve etmelidir, gelişme halindeki ülkeler halklarının sömürülmesine son verilmesi yolunda etkili ve yararlı olabilir.

Sosyalist yönelim, ulusal uyanış ve sosyal ilerleme uğrunda başarılı savaşımın güvencesidir

Günümüzde, politik ve ekonomik bağımsızlık için, emperyalizme karşı savaşım, aynı zamanda emperyalizmin dayandığı iç gerici güçlere karşı savaşımdır.

Bugün, bu savaşımın ön saflarında – ulusal kurtuluş kesiminden söz edecek olursak –, sosyalist yönelimli devletler veya sosyalizm yolunda gelişmekte olan devletler yürüyorlar. Bunlar, gelişme bakımından ve toplumsal ilişkilerde uygunluk bakımından farklı düzeylerde bulunan ülkelerdir.

Aralarında, yönetici öncünün belirli bir aşama için belirlediği somut hedefler bakımından da farklar vardır. Ama burada, genel olarak, Asya, Afrika ve Orta Amerika'nın, anti-emperyalist, anti-feodal, demokratik devrimleri utkuya ulaştırdıktan sonra sosyalizme geçiş yoluna koyulan veya koyulmakta olan devletleri sözkonusudur.

Geçtiğimiz on yıl içinde bu ülkeler çevresi epey genişledi. Ayrı bir anlam ve önemi olan bu olgu, çağımızın, insanlık için dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olduğunun yeni bir kanıtını ortaya koyuyor.

Olayların gidişi, SBKP Programı'nda yapılan sonuçlamaları her gün doğruluyor. Programda şöyle deniliyor: «Kapitalizm halk için acılar yoludur. Bu sistem ekonomide hızlı bir ilerleme sağlamıyacak, yoksulluğu ortadan kaldıramıyacaktır.» ⁽³⁾ Yaşam, yeni devletlerin ve emperyalizmin yollarının aynı yönde olmadığını, nesnel olarak bu devletlerin çıkarlarının utkuya ulaşan sosyalizm ülkelerinin çıkarlarına bugün yakın veya uygun bulunduğu, gelecekte de böyle olacağını gerçekledi ve her gün gerçekleştiriyor. Sosyalist ülkeler, sosyalist gelişme yolunun seçilmesinden yana olan ve sosyalizmin yaşama geçirilmesini isteyen ilerici devrimci-demokratik güçleri ve akımları etkin biçimde destekliyorlar. Sosyalizmin izlediği dış politikanın sınıfsal enternasyonalist karakteri somut deyimini bunda buluyor. Sosyalizm yoluna koyulan devletler, kendi yönlerinden, haklı olarak, ortak dâvada en yakın ve doğal dost ve çalışma arkadaşlarını sosyalist topluluğun kişiliğinde buluyorlar.

Reel sosyalizmin varlığı, sosyalist yönelimli ülkelere, emperyalist müdahale ve saldırı politikasına daha etkili biçimde karşıkoyma, yeni toplum kuruluşunda edinilmiş bulunan deneyimden, çağdaş bilimsel bilgilerden ve en yeni teknolojiden geniş ölçüde yararlanma, kadro yetiştirmede ilerleme olanağı veriyor.

Sosyalist yönelimli ülkeler ile sosyalist topluluk ülkeleri arasında, daha ziyade amaç ve çıkarların birliği temeline dayanan ilişkiler oluşuyor ve artık oluşmuş bulunuyor. Bunlar, dayanışma ve yardımlaşma, karşılıklı yarar gözetimli işbirliği ilişkileridir.

Sosyalist düzen, toplumun ilerici güçlerinin kesin savaşımı süreci boyunca, tüm halkın dirençli yapıcı çalışmaları sonucu olarak kuruluyor. Yeni tipten toplumsal ilişkiler, yeni insan, sosyalizm yolunda ilerliyen toplumun insanı ancak böyle oluşturulabilir.

Doğal olarak, asıl sorun, sosyalist yönelimli ülkelerin durumunun gitgide istikrara kavuşması ve daha da sağlamlaşmasıdır. Bu da kolay değildir. Emperyalizm, iç gericilik güçleriyle birlikte, elinden geleni yaparak, ilerici güçleri sarsmaya çalışmaktadır.

Bütün tarihsel deneyimin gösterdiği üzere, bu ülkelerin, aldıkları ilerici

⁽³⁾ SBKP Programı. Moskova, 1961, s. 48.

konumların korunması ve güçlendirilmesi için en önemli gereksinimlerini şöyle sıralıyabiliriz:

- Toplumı yöneten ve bilimsel sosyalizme dayanarak çalışan bir devrimci partiye sahip olmaları;
- Sömürgeci egemenliğe son verilmesinden sonra meydana getirilen demokratik erk organlarını yukarıdan aşağıya güçlendirmeleri;
- Emekçi yığınlarına ve sosyalizm dâvasına sadık parti ve devlet kadroları yetiştirmeleri;
- Ulusal silâhlı güçlerini sağlamlaştırıp, halkın kazanımlarını savunabilecek bir düzeye çıkarmaları;
- Partinin ve devletin yığınlarla ilişkilerini **durmadan genişletmeleri** ve emekçileri toplumsal işlerin yönetimine çekmeleri;
- Ülkenin bağımsızlığını güçlendirmeyi, üretimi artırmayı ve halkın yaşam düzeyini yükseltmeyi sağlayacak, doğru bir ekonomik ve sosyal politika izlemeleri;
- Bağımsız, özgürlüksever devletlerin en sadık ve güvenilir dostları olan sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirmeleri . . .

Sosyalist yönelimli olduklarını veya sosyalizm yolunda gelişmeyi seçtiklerini ilân eden ülkeler, birbirinden farklı gelişme evrelerinde bulunmakta olsalar da, bütün bu ülkelerde bir devrimci öncü partinin ideolojik-politik yönetmenliği gereksinimi ön plâna çıkıyor. Bu partinin halk ile bağlantısı çok büyük bir rol oynuyor. Yaşam, yalnız halkın bağrında yaşayan, onun psikolojisini, özlem ve emellerini kavrayabilen, yığınlara inmeyi ve onların güvencesini kazanmayı başarabilen partinin sosyalist yönelim yolunu pratikte gerçekleştirmeyi sağlayacak yetenekte olabileceğini öğretiyor.

Sosyalist ideallerin ardıcıl biçimde yaşama geçirilmesi için, bu toplumsal düzene düşman olan elemanların direnişini kırmak, eski düzenin işlemeziğini aşmak, demokratik devletçilik çerçevesinde ulusal-etnik ve dinsel sorunlara çözüm bulmak gerekiyor. Yeni devlet aygıtını oluşturma sürecinde gençliğin devlet işlerine çekilmesi çok önemlidir; ordu içinde partisel-politik çalışmaların, yeni sosyal kuruluş çalışmalarına orduyu da çekmenin büyük bir önemi vardır.

Bütün bu karmaşık sorunlara çözüm getirmek, en kısa süreler içinde nice vasıflı uzmanlar yetiştirilmesini gerektiriyor. Bu iş kolay olmasa da, olanak dışı değildir; kaldı ki, SSCB'nin ve öteki kardeş sosyalist ülkelerin deneyiminden ve yardımından her zaman yararlanma olanağı vardır. Biz kadro yetiştirme gereksinimlerini bir an önce gidermeye yardımcı olabilmek için kapılarımızı ardına kadar açıyoruz, ya da içeride kadro yetiştirmeleri için bu ülkelere kendi uzmanlarımızı göndermeye hazır bulunuyoruz.

Ekonomi politikası öncü partilerin çalışmalarında olağanüstü önemli bir

yer tutuyor. Bu politikanın karmaşıklığı, partilerin, yeni maddi-tekniik alt-yapıyı kurma ve emekçilerin yaşamını iyileştirme çalışmalarını birarada yürütmek zorunda olmalarından ileri geliyor. Bu koşullarda, sosyalist yönelimli ülkeler yöneticileri, çareyi, kerte kerte ilerlemede, toplumsal dönüşümleri yapay olarak zorlamaktan kaçınmada görüyorlar. Doğal olarak, iç birikim kaynaklarını rasyonel biçimde kullanma ve doğal servetleri işletme sorunu ön plâna çıkıyor. Tarımda ve zanaatkârlar arasında kooperatifleşmeyi geliştirmenin, ama ölçülü hareket ederek, koşulların bu iş için yeterince olgunlaşmasını gözliyerek geliştirmenin büyük önemi vardır. Yine deneyim gösteriyor ki, devlet tarafından gerekli denetim altında özel girişim de yararlı bir rol oynayabilir.

İç kaynakları kullanma, emek konusunda yeni tutum, yapıcı disipline ve yeni ekonomiyi geliştirmede karşılaşılan güçlüklerle anlayışla yaklaşıma dayalı bir tavır alınması yönünde eğitimle bağlıdır.

Sosyalist yönelim yolunun başarısını garantileme bakımından, belirleyici, kritik dönem diyebileceğimiz nokta, devrimin nimetlerini emekçilerin reel olarak hissedip, hem de yalnız moral-politik anlamda (insan onurunun kurtarılmış olması, emekçi insana saygı duyulması anlamında) değil, aynı zamanda yaşama koşullarında elle tutulur bir iyileşme anlamında, yaşayabilecekleri bir duruma ulaşılmasıdır.

Sosyalist değişimler yoluna koyulan devletler için, yeni toplumun temelini atmada, Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinin edindikleri deneyimin büyük bir değeri vardır. Örneğin, kardeş Moğolistan'ın, kapitalizmi atlayarak sosyalizme ulaştığı bilinmektedir. Büyük Lenin'in işlediği Yeni Ekonomi Politikası (NEP), çok değişik yapılardan oluşan bir ekonomide komuta yerlerini, kilit noktalarını elinde tutan bir devrimci erkin köy ve kent emekçilerinin çıkarları ile devletin ve sosyalist kuruluşun çıkarlarını bağdaştırmayı nasıl başardığına ilişkin paha biçilmez bir deneyim ortaya koydu.

Sosyalist ülkelerin edindikleri deneyimin öneminden söz ederken, bizim ortaya koyduğumuz örneklerin kopya edilmesi diye bir şey sözkonusu olmadığını ve olamayacağını belirtmemiz gerekiyor. Sosyalizme geçiş yolları çeşitlidir. Sosyalist yönelimli ülkelerin pratiği, dönüşümleri gerçekleştirme yöntemlerini, somut koşullara ve ulusal özelliklere uygun birçok yenilikle zenginleştiriyor ve daha da zenginleştirecektir.

Ensonu, bir de şunu belirtmek istiyoruz: Sosyalist yönelimli, ya da sosyalizm kuruluşu yoluna koyulmuş devletlerin her bakımdan güçlenmeleri çok büyük bir uluslararası önem taşıyor. Sömürgecilikten kurtulmuş olan nice ülkeler halkları, bu devletlerin gelişmesini dikkatle izliyor, onların deneyimini inceliyor, öğreniyorlar. Bu nedenle, geçmişte esaret altında yaşamış olan halkların bugün daha öte toplumsal gelişme bakımından seçecekleri yol, tarihsel yazgıları, dünyada anti-emperyalist konumların

topyekûn güçlenmesi, büyük ölçüde, sosyalist yönelimli devletlerin başarıyla ilerlemelerine bağlıdır.

Söylediklerimizi genelliyerek şunları saptıyabiliriz:

Birincisi, barışın ve sosyal ilerlemenin güven altına alınması için, sosyalizm güçleri, kapitalist ülkeler işçi hareketi ve ulusal kurtuluş güçleri arasında eylembirliği ve karşılıklı anlayış gereklidir. Bu üç kolun çaba birliği, halkların güvenliğini sağlama ve dünyanın hak eşitliği, özgürlük, demokrasi ve adalet ilkeleri temeli üzerinde yeniden kurulması dâvasında önemli bir rol oynamakla yükümlüdür. Çağdaş devrimci sürecin bu üç ana kolunun dayanışması bundan böyle de dünya gelişmesinin motoru olacaktır.

İkincisi, bugünkü uluslararası durum ve koşullarda, ortak savaşımımızın şu yönleri ön plâna çıkıyor: Bir dünya nükleer savaşı tehlikesinin artmasına karşı, yumuşamanın durdurulmasına karşı etkin eylemler. «Yeni-sömürgeci revanş» politikasına, emperyalist dikta ve şantajlara karşı direniş. Emperyalizmle bağlaşma kuran Pekin'in şovenist siyaset hattına karşıkoyma. Uluslararası ekonomik ilişkilerin demokratik temeller üzerinde yeniden kurulması için savaşım. Emperyalizmin ideolojik yayılma denemelerine karşı, saldırgan ve yeni-sömürgeci siyaset hattını gözlerden saklamak için başvuru anti-komünizme ve anti-sovyetizme karşı sürekli savaşım.

Üçüncüsü, sosyalist ülkelerde yönetimi ellerinde tutan partiler, diğer ülkelerdeki komünist partileri, sosyalist yönelimli ülkelerdeki öncü partiler ve yeni devletlerin tüm ilerici güçleri arasındaki eylembirliği, dünya gelişmesine ilişkin ana sorunların çözümünde, eskisi gibi, daha da fazla, önemli bir rol oynayacaktır.

Biz, gerici güçleri, militarist ve sömürgeci, çapulculuk güçleri ne kadar azıtırsa azıtınsın, halkların özgürlük ve sosyal ilerleme dâvasının yenilmiyeceğine ve yenilmez olduğuna inanıyoruz. Bu dâvanın kesin utkuya ulaşma garantisini, dünya sosyalizmi ile uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş güçlerinin birlik ve dayanışmasında görüyoruz.

Çağımızın bayraktarı Sovyetler Birliği

Alois Indra

Çekoslovakya Komünist Partisi MK Prezidyumu üyesi,
ÇSSC Federal Meclisi Başkanı

Birkaç hafta sonra SBKP XXVI. Kongresi açılacak. Bu kongrenin sonuçlarını tüm dünyanın büyük bir ilgiyle beklemekte olduğunu söylemek abartma olmaz. Lenin'in Partisi'nin (dünyanın ilk sosyalist ülkesinin politik yönetici gücü) kongresi, SBKP'nin ve Sovyet devletin geçtiğimiz beş yıla ilişkin iç ve dış politikasının bir bilançosunu yapacak, Sovyet toplumunun şimdiki problemlerini görüşecek, komünizm kuruluşunun daha öte sorunlarını belirleyecektir. SBKP'nin çok büyük deneyimi ve devrimci teori konusundaki yaratıcı yaklaşımı, önümüzdeki kongrenin kürsüsünden kardeş partilerimiz için de çok değerli şeyler söyleneceği inancını veriyor. Yine inanıyoruz ki, kongrenin alacağı kararlar, gezegenimizin ilerici ve barışsever güçleri için esin kaynağı olacaktır. Kuşkusuz, kongre, SBKP'nin ve Sovyetler Birliği'nin barışı güçlendirme yönündeki dirençli çaba ve atımlarını bir kez daha kanıtlayacaktır.

Sovyet komünistlerinin bu forumunun tüm insanlığın dikkatini çekmekte olması tamamen doğaldır. Çünkü bu, en ilerici toplumun sesidir. Bu toplumun temelleri, dünyanın devrimci temeller üzerinde yeniden kurulması çağını, sosyalizme ve komünizme geçiş çağını açan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi tarafından atılmış bulunuyor. Bugün dünyada yüz milyonlarca insanın ilerlemekte olduğu ve tüm insanlığın geçecek olduğu yeni toplumsal ilerleme yolu, yeni tipten uygarlığın tarihi işte bu «dünyayı sarsan on gün»le başlamıştır.

Gustav Husak yoldaş şöyle diyor: «Sovyet işçi sınıfı, uluslararası işçi hareketine, karakter bakımından enternasyonal olan sınıfsal çıkarların ulusların çok yönlü ilerici gelişme gereksinimleriyle nasıl bağdaştırılacağı örneğini verdi ... » (1) Dünyanın altında birinde işçi sınıfının ve bağlaşıklarının politik erkinin kurulması ve savunulması, sosyalist toplumun kurulması, dünyada tüm toplumsal ilerleme üzerinde belirleyici bir etki yaptı. Öte yandan, dünya ölçüsünde önem taşıyan bu süreçler konusunda tavır alma tarzı, bütün ilerici ve gerici yargılar için yasal sosyal harekete yardım eden veya bunu engelleyen herşey için temel ölçüt oldu. Bu konumu savunmakta olan bizleri, eleştirisellikten yoksun tek yanlı davranış, öznelcilik veya doğmatizm kuşkusuyla suçlamaya kimsenin hakkı yoktur. Sovyetler Birliği'nde sosyalizm ve komünizm kuruluşu pratiği, Marks, Engels ve Lenin'in öğretisinin doğruluk ve yaşamsallığını gerçekleştiriyor; Sovyet ger-

(1) G. Husak. Seçilmiş yazılar ve söylevler. Moskova, 1973, s. 849.

çekliği de bütün kuşkuçulara verilebilecek en parlak yanıtı oluşturuyor. Burada sormamız gerekiyor: Burjuvazinin sınıf egemenliğini yıkmak ve işçi sınıfının politik erkini kurmak tarihsel açıdan bir ilerleme değil midir? Bolşeviklerin yönetmenliği altındaki devrimci halkın, bu erki başarıyla savunması ve sosyalizmi kurarak aktif tarihsel yaratıcılık yeteneğini kanıtlanması ilerlilik değil midir?

İşçi sınıfının ve bağlaşıklarının etkusu *köklü sınıfsal* dönümün başlangıcı oldu. Bu dönümün anlamı, politik erkin bir elden başkasına geçmesi, bir grup ezgici idarecinin yerini başkalarının alması değildir. Öyle ki, sermaye egemenliğinin kesin biçimde ve sürgit kurulmuş olmadığı, sonrasız ve sarsılmaz olmadığı, burjuva toplumunun da hiç de uygarlığın «zirvesi» olmadığı ilk defa olarak pratikte kanıtlandı. İşçi sınıfı, ilerici tarihsel misyonunu tüm emekçileri tam kurtuluşa kavuşturma ödevini yerine getirmek üzere erki eline geçirdi. Bu misyonun insanlıc özüne inecek olursak, şu sonucu çıkarabiliriz: Yeni politik erkin anlamı ve amacı, sadece sınıf düşmanlarını ezmekten ibaret değildir. Yeni devlet, söz konusu amaca (emekçileri kurtarma amacına) ulaşmak için, en ağır koşullarda bile, her şeyden önce, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesini örgütledi. Böylelikle, sosyalist devlet, halkın yaşamsal önemli istek ve emellerini gerçekleştiriyor, onun iradesini doğrudan doğruya yerine getiriyordu. Yeni düzenin gücü yığınların yapıcı ve yaratıcı desteğinde olup, bu güç, devletin ve toplumun yönetimine emekçilerin gitgide daha geniş ölçüde çekilmesiyle artmaktadır. «Demokrasi» sözcüğü, ancak sosyalizm temeli üzerinde gerçek anlamını, halk erki anlamını kazandı. Sovyetler Birliği'nin gelişmesi, demokrasisiz sosyalizm olmadığını, sosyalizmsiz de gerçek demokrasi olmadığını kanıtıyor.

Daha yeni toplumun kurulması yıllarında, birçok ülkenin ilerici insanları, oluşma halindeki gerçekliğin ilerici-tarihsel önemini isabetle değerlendiriyorlardı. Örneğin, ÇKP'nin kurucularından biri olan Bogomil Şmeral, «Sovyet Rusya gerçeği» adlı kitabının önsözünde şöyle diyor: «Ben bambaşka bir dünyadan döndüm. Ben yeni bir adam olarak döndüm. Rusya'da olup bitenler çok büyük, baş döndürücü, soylu, akıllı, gerekli, altdilmesi olanaksız şeyler. Yeni dünya doğuyor!»⁽²⁾

Sosyalizm kuruluşunun ilerici anlam ve önemini tanımayanlar, dünya tarihinde Büyük Ekimbr Sosyalist Devrimi'nin rolünü ve dünya gelişmesi üzerinde SSCB'nin etkisini küçümsemeye yeltenenler, genel olarak olayları ve gerçekleri dikkate almıyor veya ters yorumluyorlar. Kimi «inkârcılar» bilimsel kılıklı gerekçeler ardına saklanıyor, kimileri kapitalist sistemi açıktan açığa savunuyor, kimileri de «eleştiri hakkı»ndan dem vuruyorlar. Komünistler eleştiriye karşı değildirler, ama bütün olguların özünün iyice incelenmesi gerektiği kanısındadırlar. Biz, devrimci teoriyi geliştirme

(2) B. Şmeral, «Sovyet Rusya Gerçeği». Prag, 1966, s. 17.

çabalarımız içinde, bu teoriyi pratikte yoklama gerekliliğini her zaman vurguluyoruz.

Yoksa, tartışma götürmez tarihsel gerçekliklerin rasyonel biçimde benimsenmesi olanaksızdır; nice önemli sorulara her hangi bir itiraz doğurmayacak yanıtlar verilmesi olanağı yoktur.

Bolşevikler, sanayi bakımından göreceli olarak geri kalmış bir ülkede politik erki ele almaya ve erkte tutunmaya neden ve nasıl muvaffak oldular, kapitalist kuşatma koşulları altında sosyalizmi kurmayı nasıl başardılar? V. İ. Lenin'in deyimiyle halk yığınları arasında denizde bir damla gibi kalan ⁽³⁾ Bolşeviklerin yönetimi altındaki halkın içerideki karşı-devrimcilere ve 14 kapitalist devletin müdahalesine dayanabilmiş, hepsini püskürtebilmiş olması neyle açıklanabilir? Bu halk, akıl almayacak kadar güçlüklerle dolu koşullar içinde, sosyalist sanayileşmenin ve büyük kolektif tarım üretimine geçişin karmaşık sorunlarını nasıl çözebilmiştir? Burjuva ideologları bu gibi sorulara yanıt verirken daima çıkmaza saplanıyorlar. Bütün bu ulaşımlar, ancak Sovyet komünistlerinin Marksist-Leninist devrimci öğretiyeye bağlılıkları, tarihsel gelişmenin yasallıklarını tanımaları ve bu yasallıklara göre hareket etmeleri, Lenin'in Partisi'nin üyelerinin ideolojik olgunluğu ve örgütçü nitelikleri, yığınlar arasında çalışma kabiliyetleri, parti ile halkın birliği dikkate alınarak tamamiyle açıklanabilir. Elbette ki, burada, sosyalizmin tüm insanlar önünde ilerleme yolunu açtığını anlayan ve sosyalizmin ulaşımlarında kendi geleceğinin prototipini gören uluslararası işçi sınıfının ve tüm ilerici dünya kamuoyunun Sovyetler Birliği'ne karşı gösterdikleri dayanışma da unutulmamalıdır.

Sovyet sosyalist toplumu yaşamın bütün alanlarında kayda-değer başarılar elde etti ve bunları ilerleme davasının hizmetine koştı. Örneğin, bilimdeki gelişmeyi ele alalım. Bugün dünyada her dört bilginden biri Sovyet yurttaşıdır. Ama en önemlisi SSCB'de bilim ve tekniğin gelişmesinin, halkın karşı karşıya bulunduğu güncel ve aynı zamanda perspektif sorunların çözümüne tamamen bağlı kılınmış, sosyalist toplumun çıkarlarına ve halk ekonomisinin bütün alanlarında yükselişin sağlanmasına ve böylelikle Sovyet insanların maddi ve tinsel yaşam düzeyinin yükseltilmesine hizmet etmekte olmasıdır. Ve işte bu ülkenin atom enerjisini dünyada ilk önce yapıcı amaçlar uğrunda kullanmaya başlamış olması gayet anlamlıdır. SSCB'nin uzaya ilk yapay uyduyu göndermesi ve uzay yolunu ilk kez bir Sovyet yurttaşının açmış olması tüm dünyayı hayretler içinde bıraktı. Sosyalist topluluk ülkelerinin gelişmesinde ve barışın güçlenmesinde Sovyet bilim ve tekniğinin paha biçilmez bir katkısı vardır. Biz, nispeten küçük ülkemizin, Çekoslovakya'nın, SSCB'den gördüğü karşılık gözetmez yardımlar sayesinde, uzaya bir yurttaşını gönderebilen ülkeler arasında üçüncü yeri almış olmasıyla kıvanç duyuyoruz.

(3) Bak. V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 45, s. 112.

Sosyalist toplumun ilerici karakteri, Sovyet insanların yaşam tarzında, ülkenin gereksinimleri konusunda tavır almalarında, sosyalizmde daha öte sosyal ilerlemenin etkeni, tüm halkın tarihsel yazgısını belirleyici etkeni olan yeni toplumaştırılmış emeğin sosyalist biçimde örgütlenişinin yarattığı temele dayalı kolektif çalışmalarında en parlak biçimde beliriyor. Sosyalizm kuruluşunda başarıların ana koşulu, SSCB deneyiminin gösterdiği üzere işte bu yeni emeğin örgütlenişidir. Kölece, zorunlu emeğin yerini, emekçinin kendisi için çalışmasının, insanın emek konusunda yeni tutum ruhunda eğitime ve oluşmasına yardım eden tüm toplumun iyiliği için çalışmasının almış olması, bu yeni emeğin örgütlenişinin nesnel ögesini oluşturuyor. Sovyetler Birliği'nin deneyimi, bu sürecin, ancak toplumsal bilinci değiştirip yenileme etmeni dikkate alındığı takdirde, doğru biçimde gelişebileceğini öğretiyor. Sosyalizmde, emekçilerin, kendilerini toplumsal servetlerin sahibi saymaları, bu duyguyla çalışıp yaşamaları, kapitalist toplum koşullarındaki ücretli işçi psikolojisinden büsbütün kurtulmaları gerekiyor. Emekçiler ancak bu takdirde, «halk içinde bol bol varolan, ama kapitalizm tarafından bastırılan, ezilen binlerce ve milyonlarca kişi kendini gösterme, tüm yeteneklerini açıkça ortaya koyma olanağı bulacaklardır». (4)

Biz, SBKP'nin, üretimde gerçek yönetime emekçilerin kendilerini doğru-
dan doğruya çekerek, plânlamaya katılmalarını sağlayarak ve yığınlar arasında geniş bir politik-eğitimsel eylem geliştirerek, bu sorunun çözümüne önem verdiğini ve vermekte olduğunu biliyoruz. Soruna böylesi geniş kapsamlı bir yaklaşım, sosyalizmde genliğin biricik koşulunun yüksek etkinlikli, verimli emek olduğunun daha açık biçimde anlaşılmasına olanak veriyor. Bu nesnel gerçeğin anlaşılması ilk önce her kişinin bireysel çıkarları ve olanaklarının etraflıca geliştirilmesine yardım ediyor, ikincisi de bireysel ve toplumsal hedeflerin organik biçimde ve kapitalizm koşullarında düşünülmesi olanaksız toplumsal iyeliğin nesnel temeli üzerinde bağdaştırılmasına yol açıyor. İşte özgürlüğün gerçek hükümranlılığına götüren yol, «gerçekte ancak gereksinimlerin ve biçimsel yararlılığın zorlamasından kaynaklanan emeğin ortadan kalktığı yerde başlayan» (5), emeğin insan için ilk ve vazgeçilmez bir gereksinime dönüştüğü yerde başlayan yol buradan geçiyor.

Ve Sovyet toplumu buna yaklaşmaktadır. Olgun sosyalizmin «sosyal güvenlik» kavramıyla özetleyebileceğimiz devrimci kazanımları herkesçe biliniyor. Biz, bu güvenliği, kişinin ilgileri yönünde çalışma hakkı; her derecede parasız öğrenim; hastalık ve yaşlılık hallerinde sosyal sigorta; kültürün geliştirilmesi ve kültür kapılarının yığınlara ardına kadar açılması olarak sıralayabiliriz. Bundan üç yıl önce kabul edilen SSCB Anayasası, sosyalist demokraside nitel bakımdan yeni bir safha açtı. L. İ. Brejnev yol-

(4) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 35, s. 195.

(5) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 25, s. 386-387.

daş, ülkenin şimdiki gelişmesini şu sözlerle niteledi: «Biz, içinde tekelci oligarşi egemenliğinin bulunmadığı, bunalımlar ve işsizlik korkusunun olmadığı, sosyal felâketlerin bulunmadığı bir toplum yarattık. Biz, sözün en geniş anlamıyla eşit haklı insanların, zümresel, ırksal, mülk durumuna dayalı veya diğer herhangi ayrıcalıkları olmayan insanların toplumu, insan haklarının yalnız sözünü etmekle kalmayıp, aynı zamanda bunların kullanılmasını pratikte güven altına alan toplumu yarattık. Biz, sağlam, dinamik ve sınıksız birlikte bir toplum yaratmış bulunuyoruz.»⁽⁶⁾

Bizler, SSCB'de Büyük Anayurt Savaşı'nın neden ötürü utkuyla sonuçlandığını anlayabilmek için, herşeyden önce, SBKP'nin devsel kapsamlı örgütçü eylemini, işçi sınıfının ve bağlaşıklarının oluşturduğu politik erkin ilericisi özlüğünü, Sovyet halkının bilinç düzeyini, derin sosyalist yurtseverlik ve enternasyonalizmini, Sovyet insanların kişisel yiğitliklerini bilmeliyiz. Anayurt Savaşı Sovyetler Birliği için en ağır sınavdı. Ama ülke, bu sınava dayanmakla kalmadı, faşist savaş makinesinin ezilmesine sonuç belirleyici bir katkıda bulunmayı da başardı. Hitlerlere karşı savaşta Sovyet halkının gösterdiği kahramanlık, Avrupa'da ve tüm dünyada halklar üzerinde çok büyük bir moral-psikolojik etki yaptı, faşistler tarafından işgal edilmiş ülkelerin insanlarını etkin kurtuluş savaşçıları yönünde esinledi. Emekçilerin, ilerici ve demokratik kamuoyunun gözünde, Sovyetler Birliği, Nazi ezgi ve kıyıcılığından kurtuluşun simgesi oldu. Böylece, anti-komünizmin konuları, Sovyet düşmanlığı konuları iyice sarsıldı.

Hitler faşizmi üzerinde kazanılan utku, tarihsel gelişmeyi büyük ölçüde etkiledi. Savaş yıllarında nice kurbanlar veren, nice acılar çeken, nice kahramanlıklar gösteren milyonlarca insanın çilesi ve yazgısı, dünya konusunda, dünya nimetleri konusunda, günümüzün ve geleceğin sorunları konusunda yeni bir anlayış doğurdu. Yığınların devrimci bilinci arttı. Ve yasal olarak, savaştan sonra, birçok ülkenin emekçileri politik erki ellerine geçirdiler ve kimileri sosyalist toplumu kurma yoluna koyuldular.

Kuşkusuz, bu ülkelerin halkları Sovyetler Birliği'nin örneğinden esinlendiler, Sovyet Ordusu'nun kurtarıcı misyonu da sosyalist dönüşümleri gerçekleştirmeleri için gereken elverişli koşulları yaratmalarına yardım etti. Ama devrimci dönüşümler, burjuva tarih yorumcularının görüşlerini dikkate alarak önemle belirtmeliyiz ki, her ülkede ancak işçi sınıfının ve halkın eseri oldu. Yürüttükleri savaşım, Lenin'in devrimci öğretisinin ana ilkelerini çok değişik koşullar altında uygulayan yeni tipten partiler tarafından yönetiliyordu. Burada, devrim «ihracı» veya «ithali» değil, somut devrimci durumları çağdaş açıdan ve derinlemesine anlayış, devrimin bütün nesnel ve öznel etkenlerinden yararlanma söz konusudur. Çekoslovakya örneği bize bunu inandırıcı biçimde gösteriyor. 1940 yıllarının ikinci yarısında dünyada oluşan değişimler, sosyal gelişme yasallıklarının yeni

(6) L. İ. Brejnev, Lenin'in Yolunda. C. 6, Moskova, 1978, s. 61.

bir kanıtı, kapitalizmin bir toplum düzeni olarak tarih sahnesinden indiğinin kanıtıdır.

Savaşın sonraki durum ve koşullar içinde, halkların kendi yazgılarına buyruk olma hakkı, yeni boyutlar, eskisine kıyasla çok daha geniş bir anlam kazandı. Kendi yazgısına buyrukluğ, artık ulusal özgürlük ve devlet egemenliği hakkı ile bitmiyor, her halkın kendi toplumsal düzenini seçme hakkını da içeriyor. Söz yok, SSCB'nin varlığı, başlı başına bu olgu, onun uluslararası saygınlığı, gösterdiği dayanışma, sosyalist gelişme yolunu seçen ülkeler için sağlam bir dayanak oluyor, emperyalizmin bu ülkelerin içişlerine zorla karışma denemelerini frenliyor. Çünkü gerici çevreler konumlarını yitirmiş olmaya bir türlü katlanamıyor ve halkçı-demokratik ülkelerin yapıcı çabalarını her araca baş vurarak engellemeye çalışıyorlar.

Dünya sosyalist topluluğunun ortaya çıkması, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra en önemli toplumsal ilerleme başarısı ve aynı zamanda insanlığın daha öte ileri hareketinin çözücü etkenidir. Bu topluluğun gelişmesi, topluluğu oluşturan ülkelerin gitgide güçlenmeleri, uyguladıkları uluslararası politikanın yapıcı etkisinin durmadan artması, bugün insanlığın sosyal ilerlemesinde ana doğrultuyu oluşturuyor. Dünyada sınıfsal güçler dengesi emperyalizmin zararına değişmiş bulunuyor. Sosyalist devletler artık dünya gelişmesinin kenarda kalan «seyirci»si değildir; bu devletler sözkonusu gelişmeyi gitgide daha aktif biçimde etkiliyorlar. Sosyalist ülkeler büyük ailesi, sosyalist enternasyonalizm ilkeleri temeli üzerinde kurulan ve gelecek dünyanın ilk örneğini oluşturan yepyeni tipten uluslararası ilişkileri yarattı. Düşüncelerde ve amaçlarda ortaklık, devlet bağımsızlığı, tam hak eşitliği ve birbirinin içişlerine karışmazlık ilkeleri gözetilerek, tüm alanlarda kardeşçe işbirliğinin gelişmesini koşulluyor. EYK çerçevesi içinde ikili ve çok yanlı ekonomik ilişkiler gitgide daha büyük boyutlara ulaşıyor ve yeni bir nitelik kazanıyor. Sosyalist topluluk ülkeleri arasındaki askersel bağlaşma, uluslararası güvenliğin garantisidir, barışın çıkarlarına ve devrimci kazanımların savunulmasına hizmet etmektedir.

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın, sömürge boyunduruğunu kırıp atan ve böylece dünyanın politik tablosunda kesin değişmelere yol açan nice ülkelerin halklarının kurtuluşunda Sovyetler Birliği çok büyük bir rol oynadı ve oynuyor. Ulusal kurtuluş savaşımının yükselmesi kendiliğinden gelme bir süreç değildi. Sömürgeciliğin ideologları, gerçi, bu sürecin metropoller tarafından gerçekleştirilen «aydınlatma ve uygarlaştırma misyonu»nun bir sonucu olduğunu savlıyorlar, ama sömürgecilerin hiç bir yerde gönül rızasıyla konumlarını terketmedikleri ve üstüne oturdukları toprakların bir karışını bile gönül rızasıyla bırakmadıkları herkesçe biliniyor. Tam tersine, sömürgeciler, egemenliklerini korumak için en iğrenç araçların her türlüüne başvurmaktan çekinmemiş, nice kiralık politikacı ve yöneticileri satın almaya çalışmış, halklar ve kabileler arasında düşmanlıkları körüklemiş, insanlık dışı, barbarca yöntemlere başvurmuş, gide-

rek nice kıyıca ve süreklı savaşlar kışkırtmışlardır. Onların «uygarlaştırma misyonu» acımasızca yağma ve talandan, insan onurunu çiğnemekten, aklıktan, milyonlarca insanın acılara ve ölüme sürüklenmesine neden olmaktan başka bir şey değildir.

Kurtuluşlarına kavuşan ölkelerin çoğu kapitalist olmayan gelişme yolunu seçtiler, bazıları da sosyalizmi kurmaya başladılar. Bu süreci, ne eski metropollerin yitirilmış ekonomik konumlarını ve bunun yanısıra politik etkilerini tekrar kazanma denemeleri, ne de örneğin Güney Afrika gibi, ya da faşist tipten askersel diktatörlöklür gibi gözden düşmüş ırkçı rejimlerin gösterdikleri destek sekteye uğratabilir. Ulusal, demokratik ve devrimci bilinç ateşi öyle bir coşkuyla alevlenmiştir ki, onu artık hiç kimse söndüremez. Eski sömürgeler halkları ve emperyalizme uşaklık edenlerin halá iktidarda bulundukları devletler halkları, yürüttükleri ulusal, politik ve ekonomik bağımsızlık savaşını utkusal sonuca vardırarak ve toplumsal ilerleme tarihine yeni yeni parlak sayfalar yazacaklardır.

Sömürgesel egemenlik kalıt olarak epey büyük sayıda karmaşık sorunlar bıraktı. Bu sorunların çözümü çok büyük çabalar ve uzun zaman gerektiriyor. İlerici dönüşümleri gerçekteşirme savaşını çok ağır koşullar altında geçecektir; bu savaşım boyunca hiç beklenmedik dönümlerle karşılaşmak, giderek geçici yenilgiler olasıdır. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist topluluk ölkeleri, hiç kuşkusuz, bağımsızlıklarını savunmakta olan halklar için sadece bir toplumsal ilerleme örneği olarak kalmıyorlar. Özgürlük savaşçıları, Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist topluluk ölkelerinin karşılık gözetmez dostluğuna ve somut dayanışma çıkışlarına daima ve tamamiyle güvenebilirler.

Uluslararası işçi hareketi toplumsal ilerlemenin temel etkenlerinden biridir. Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'nin etkisi altında yeni tipten komünist ve işçi partileri oluştu. Bu partiler, Sovyet komünistlerinin deneyimini yaratımlı bir yaklaşımla benimseyerek, gitgide güçlenip çelikleşiyor, ağır sınıf savaşımlarında emekçilerin güvencesini kazanıyorlardı. Faşizme karşı kahramanlıklarla dolu çarpışmalarda komünistlerin gösterdikleri özveri, kendilerinin gerçek yurtsever ve enternasyonalistler olduklarını kanıtladı.

Bugün komünist partileri, kapitalist ölkelerde emekçilerin sosyal kurtuluş amaçlı savaşımlarında öncülük rolü oynuyorlar. SSCB'nin ve sosyalist topluluğun varoluğu, ortaya koydukları örneğ, bazı çevreler bu etkiyi küçümseme eğilimi gösterebilirler bile, işçi sınıfının tarihsel devrimci misyonunu kolaylaştırıyor.

Kapitalizmin savunucuları, bazen, emekçilerin çetin bir savaşım pahasına elde edebildikleri ekonomik ve sosyal hakları burjuva toplumunun olumlu çizgileri olarak göstermek istiyorlar. Ama iyice bilinmelidir ki, erkteki burjuvazi hangi işe el attıysa ve atıyorsa, bunu kendi politik egemenliğini ve ekonomik konumlarını korumak gibi bir tek amaçla yapıyor. Ser-

maye, bir devrimci patlamadan çekinerek, çeşitli manevralar çeviriyor, bazı ödünler vermeye de hazır bulunuyor. Ve sermaye bir yandan, emekçilere karşı, anti-komünizm ve sözde «Sovyet tehlikesi» korkutmacası gibi, politik ve ekonomik demokrasi oyunları gibi, «insan hakları» kavramı üzerinde hokkabazlıklar gibi, reformizme hizmet gibi, komünist partilerinin aldıkları konumların güçlendiği devletlerin iç işlerine gelişi güzel karışmak gibi, kaba baskı ve kıyıcı zor kullanım gibi çeşitli silahlara başvuruyor.

Kapitalizm, kendi varlığını uzatıp sürdürmek için epeyce olanaklara sahip bulunuyor. Bu nedenle, çağdaş gelişme üzerinde yapılacak her yalınkat değerlendirme, toplumsal ilerleme davasına zarar veriyor. Ama bu dediğimiz, elbette, Marksist-Leninist öğretinin ilkesel teziyle, yani eski düzenin tarihsel hükümlülük yazgısı ilkesiyle zerrece çelişmiyor. Eski düzen insanlara ne gibi bir gelecek önerebilir? Burada yine kapitalist toplumun kara ve karanlık yanlarını (durmadan artan enflasyon, ve işsizlik, gitgide kızışan silâhlanma yarışı, barış içinde gösteriler yapanlara karşı acımasız polis baskıları, ırkçı aksiyonlar, terörizm, erki kötüye kullanmalar, politikacı alıp-satma işlemleri, adi suçların ve uyuşturucu maddeler düşkünlüğünün artması) tekrarlıyacak değiliz. Bunları herkes biliyor. Kapitalist düzen genel kapsamlı, ekonomik, politik, moral bir bunalım içinde kıvrıyor. Giderek genelde ilerici bir nesnel olgu sayılan bilimsel-teknik gelişme bile, kapitalizmde, insanlığın zararına kullanılıyor, herşeyden önce askersel-endüstri kompleksine bağlı kınıyor ve işsizler sayısını artırıyor.

İşçi sınıfı ve emekçiler, kendilerini sermayenin itelediği bu çıkmazdan kurtuluş çaresini yalnız ve yalnız sosyalist kuruluştaki bulabilirler. SSCB'nin ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinin inandırıcı örneği önlerindedir. Ama, sosyalizmi kurmanın mekanik bir özentiyle, şu veya bu hazır «model»i alıp oturtmakla hiçbir ilişkisi yoktur. Her ülkenin kendi özelliği, kendi ekonomik, ulusal ve kültürel özellikleri vardır; zamanımızda sınıf güçleri dengesi ise 40 veya 60 yıl öncesine kıyasla büsbütün farklıdır. Bu özelliklerin küçümsemesi, dikkate alınmaması, affedilmez bir hata olur. Yüce Lenin dayanarak yine belirtelim ki, her ülke, devrimci öğretiyi hazinesine kendi deneyimi, kendi katkısıyla katılmaktadır. (7)

Biz, geçmişin ve bugünün deneyimine dayanan ve sözkonusu özelliklerin yanısıra sosyalist devrimin evrensel ölçüde geçerli yasallıklarının da küçümsememesi gerektiğini öngören düşünceyi benimsiyoruz. Burada herşeyden önce politik erkin ele geçirilmesi ve savunulması söz konusudur. Toplumsal ilerleme savaşımı da, hiç bir yerde, işçi sınıfını bağlaşıkları olmadan, bu bağlaşımaya geniş halk yığınları çekilmeden, onların bilinci yükseltilmeden başarılı olamaz. Lenin şöyle diyor: «insanların tarihsel yaratıcılığını genişletme ve derinleştirmeye paralel olarak, halkın bilinçli

(7) Bak. V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 151–153; c. 37, s. 265–266; c. 38, s. 161–162.

tarihsel eylemci durumundaki kesiminin ölçüsü de artmalıdır.»⁽⁸⁾ Lenin'in bu düşüncesindeki isabeti, geniş halk yığınlarını barış, ulusal bağımsızlık, sosyal ilerleme ve sosyalizm uğrunda savışımında öncü güç olan uluslararası işçi sınıfının tarihsel deneyimi doğrulamaktadır.

Veryüzünde kalıcı barış, insanlığın daha öte ilerlemesinin nesnel koşulu ve değişmez istemidir. Emperyalist savaşlar toplumsal ilerlemenin çıkarlarıyla daima çelişiyor. Bu savaşlar etki alanı için, tek tek emperyalist devletlerin veya devletler ortaklığının çıkarları için, daha güçlülerin iradesini dayatmak için yapılıyor. Bu çatışmalar ulusal kurtuluş savaşımını, devrimci hareketi boğmak için de kışkırtılıyor. Emperyalist savaşlar halk yığınları için her zaman felâkettir; savaş hazırlıkları ise herşeyden önce emekçilerin sırtından, onların sosyal gereksinimlerinden kısılarak gerçekleştiriliyor.

Yığınsal kırım silâhları birikiminin artmakta olduğu koşullarda en önemli sorun, barışın korunması, yumuşamanın savunulması ve her bakımdan geliştirilmesi, ağır bir yük olarak halkların omuzlarını çökerten silâhlanma yarışının durdurulması, insanlığın savaş korkusundan kurtarılmasıdır. Günümüzün kesin buyruğu budur; çağdaş gerçeklikleri kavrayan gerçekçi düşünceli politikacıların, bütün parlamentoların ve politik partilerin, bütün toplumsal ve ilerici hareketlerin, tüm dinsel örgütlerin, tüm iyiniyetli insanların en önemli ödevi budur.

Biz, Lenin tarafından, barışçıl toplumsal ilerlemenin koşullarından biri olarak, ortadaki gerçekliklerin tamamen tanınması istemi olarak, şimdiki ve gelecek kuşaklar için biricik akıllı seçenek olarak ileri sürülen ve temellendirilen düşünceyi, yani toplumsal düzenleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları düşüncesini gayet iyi anlıyoruz.

İnsanlık, SBKP'nin ve Sovyet devletinin izledikleri iç ve dış politikanın ana niteliğini barışı koruma çabalarının oluşturduğu gerçeğini birçok somut örnekle anlama olanağını buldu ve buluyor. Sosyalist toplum, savaşı uluslararası anlaşmazlıkları çözme aracı olarak reddediyor ve bu tutum Lenin'in devrimci öğretisi felsefesinden, onun derin insanlılığından kaynaklanıyor. Bilimsel sosyalizm ilkelerine göre kurulmuş olan devlet, yabancı toprakları kapışmaya ve talana tamah etmiyor.

Ne var ki, barış savaşımını toplumsal ilerleme uğrunda savaşımına bağlı olduğu için, hiç kimse, SSCB'den ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinden, ortadaki sosyal «statüko»yu tanımalarını, ilerici toplumsal gelişmeye yardımcı olan hareketleri desteklemekten elçekmelerini isteyemez. Sosyalist ailemizin halkları, hiç bir zaman, kapitalist devletlerde işçi sınıfının yürüttüğü politik ve sosyal savaşım konusunda tarafsız kalmayacaklardır. Bu-

(8) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 2, s. 539-540.

nun gibi, sosyalist ülkelerin, aynı zamanda tüm ilerici insanlığın, askersel dikta rejimlerinin ezgisi altında inlemekte olan halkların yazgısına ilgisiz kalmaları olanaksızdır. Kuşkusuz, bizler, barış içinde yanyana yaşamayı uluslararası ilişkiler kuralı haline getirmeye çalışmalıyız. Ama, bu yönde çaba harcarken, dünyanın bugünkü biçimiyle «konserve» edilmesini, şu veya bu ülkelerde kapitalist saltanatın sürgit korunmasını beklemek olur iş değildir. Böyle garantiler gerçekçi de sayılamaz, çünkü ilerici ve barışsever insanlığın ezgiden ve kölelikten kurtulmak için savaşım veren güçlerle dayanışması önlenemez, proletarya enternasyonalizmi yasak edilemez, insanlığın ilerici gelişmesi durdurulamaz.

Barış içinde yanyana yaşama, doğal olarak, burjuva ideologlarının savladıkları gibi «devrim ihracı» demek değildir. Devrimler «ithal» malı gibi kapitalist sisteme sokulamaz. Nesnel ve öznel etkenlerin kaynakladığı çelişkilerin sertleşmesiyle bu sistemin kendi içinde doğar. Devrim, her halkın, kendi ülkesinde varolan politik ve ekonomik sistemi değiştirme hakkıdır; bu hakka dokunulamaz. Öte yandan, bizler, emperyalizmin karşı-devrim ihracı çabaları, halkların kendileri için toplumsal ilerleme yolunu seçmelerini engelleme çabaları karşısında hareketsiz kalamayız.

Barış, kalıcı olabilmek için, iki savaş arasında kısa bir «soluk alma» dönemi olmaktan (kapitalizmin tarihinde görüldüğü gibi) çıkmak için, hakça ve demokratik olmalıdır. İşte bu nedenle, tek yanlı askersel üstünlük sağlama yeltenişleri, «kuvvet konumları»ndan hareket etme çabaları, tek tek ülkelerin iç işlerine karışmalar, her türlü «boykotlar» ve uluslararası havayı zehirleyen ambargolar vb. böylesine etkin bir direnişle karşılanıyor. Hakça ve demokratik barış, ancak karşılıklı güvene, silâhlı güçleri kerte kerte azaltma, hak eşitliğine ve karşılıklı yarara dayalı çok yanlı işbirliği temeli üzerinde kurulabilir.

Bu ilkelerin korunması hiç kimseye zarar vermez. Bundan ötürü, yumuşamanın güya «tek yönlü hareket sokağı» olduğu, yalnız SSCB'nin ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinin yararına olduğu yollu deklarasyonlar, en hafif deyişle, ciddiyetten uzaktır. Gerginliğin azaltılması, silâhlanma yarışına son verilmesi ve derece derece silâhsızlanma, her devletin ve genellikle toplumsal ilerlemenin, tüm insanlığın yararınaadır. Barış içinde yanyana yaşama, insanın başlıca hakkının, yaşama hakkının gerçekleşmesine olarak verecektir. Bunca büyük ödenekler, silâh üretimine harcanan ve yıldan yıla kabaran askersel bütçeler, dünyada açlığın, hastalıkların giderilmesi için, kültürün, eğitimin, sağlık işlerinin, konut yapıcılığının geliştirilmesi için harcandığı takdirde nice büyük ve soylu hedeflere ulaşabileceğini kestirmek zor olmasa gerekir.

Sovyetler Birliği, bütün tarihi boyunca, barışı koruma ve sağlamlaştırma yararına yeni yeni girişimlerde bulunarak, hiç bir zaman çabayı esirgememiş ve sabrını yitirmemiştir. SBKP, Lenin'in vasiyetlerine sadakatle,

XXIV. ve XXV. Kongrelerinde büyük bir Barış Programı hazırlamıştır ve bunu adım adım gerçekleştirmektedir. SSCB'nin diğer sosyalist topluluk ülkeleri tarafından, tüm ilerici insanlık tarafından desteklenen eylemleri sayesinde, 70'li yıllar barış uğrunda savaşımında kayda değer başarılarla geçti. Ne var ki, NATO ve ABD saldırgan çevreleri yüzünden, aynı yıllarda savaşın uluslararası politika alanından sonsuz olarak silinip atılacağı ümitleriyle yüzümüzü güldürmeye başlayan çoğu barış filizleri için son zamanlarda belirli tehlike bulutları yükselmeye başladı.

Sovyetler Birliği barışsever siyaset hattını ardıcıl biçimde izlemektedir. BMO Genel Kurulu 35. dönem toplantısında ve diğer forumlarda Sovyetler Birliği'nin ileri sürdüğü öneriler, bu devletin insanlığın yazgısı konusunda ne kadar büyük bir özen gösterdiğini kanıtıyor. Bizleri, güçlülerle dolu ve her halde sürekli olacak bir savaşım bekliyor, zira emperyalizmin çıkarları ile barış savunucularının çıkarları temelde birbirinden ayrılmakta, çatışmaktadır. Ama komünistler, iyimserliklerini, «şahinler»in insanlık dışı plânlarının gizlediği tehlikeyi anladıktan sonra, halkların, bir nükleer savaşın alevleri içine itilmeye katlanmayacakları ve kendi yaşamları için, barış için, karşılıklı güven için savaşıma hız verecekleri düşüncesinden kaynaklanan iyimserliklerini yitirmiyorlar. Biz, SBKP XXVI. Kongresi'nin aldığı kararların, yeni bir savaş tehlikesine karşı bütün ilerici ve barışsever güçlerin kesin ve kararlı eylemlerinde önemli bir yeni etken olacağı kanısındayız.

Belirli çevreler, SBKP'nin ve Sovyet devletinin izlediği politikanın ve giriştiği aksiyonların, gerek ülkenin kendi içinde, gerekse uluslararası alanda ilerleme istemleriyle çeliştiğini söyleme vesileleri arayıp duruyorlar. Bunu yaparken, geçmişte yer verilen bazı kusurlara ve işlenen hatalara dayanmak istiyorlar. Ama, bu kusurlar ve hatalar artık SBKP tarafından, Sovyet halkı tarafından açığa vurulmuş bulunuyor. SBKP, hiçbir zaman, sosyal ve ekonomik gelişmede artık doruklara ulaşıldığını, bundan böyle hiçbir sorun kalmadığını ve tüm toplumsal sorunların tamamen çözüme kavuşturulduğunu düşünmedi ve düşünmüyor. Sovyet insanları ulaştıkları başarılarla övünüyor, kıvanç duyuyorlar, ama biliyoruz ki, «başarılardan başdönmesi» onlara özgü bir şey değildir, düşünüşte durağanlık kendilerine yabancısıdır. Onlar, geleceği düşünüyor ve güçlükleri enerjik atılımlarla yeniyorlar.

SBKP, Leninci eleştiri ve özeleştiri ilkelerine bağlı hareket ediyor. Bu onun her kongresinin, her Merkez Komitesi plenumunun çalışmalarında karakteristik özelliği oluşturuyor. Bununla birlikte Lenin'in Partisi, sosyalist toplumun moral-politik birliğine, onun sarsılmaz ahlaksal gücüne, işçi sınıfının ve tüm halkın güvencesine dayanıyor. Parti ile halk arasındaki birlik, aynı zamanda hem SSCB'nin ilerici gelişmesinin sonucu, hem de daha öte ilerlemesinin koşuludur. Bu birlik, SBKP'nin en karmaşık ekono-

mik ve sosyal sorunları başarıyla çözmeye, aynı zamanda dünya ölçüsünde toplumsal ilerleme davasına hizmet etmesine yardımcı oluyor. Sovyet toplumunun gelişmesini her türlü ön yargıdan arınık olarak irdeleyen herkes, kayıtsız-şartsız bu sonuca varıyor. Bundan ötürü, SBKP'nin önümüzdeki XXVI. Kongresinin bütün dünya önünde, Sovyetler Birliği'nin dünya ölçüsünde toplumsal ilerlemenin bayraktarı olduğuna ilişkin yeni kanıtlar ortaya koyacağına inanıyoruz.

TÜSTAV

80'li yıllar: Savaşın ertelenmesi veya barışın garantilenmesi davası

YENİ ONYILIN EŞİĞİNDE BAZI DÜŞÜNCELER

Romeş Çandra

Dünya Barış Konseyi Başkanı

İstatistiklere göre, geçen 1980 yılında, gezegenimizde her gün 300 binden biraz fazla çocuk dünyaya geldi. Bir ayda (bu yazımız kaleme alınmaya kadar) yeryüzünde 10 milyon kadar yeni yurttaş doğdu. Ne gibi bir gelecek bekliyor bu çocukları? Yeryüzünde yaşamakta olan 4,5 milyar insanı ve her yıl doğan bu 100 milyondan fazla çocuğu nasıl bir gelecek bekliyor? Bu sorular düşündürücüdür. Çünkü, aynı istatistiklere göre, 1980 yılında, askersel harcamalar her dakikada yaklaşık 1 milyon dolar yutmuş bulunuyor. Demek ki, bu anlamsız, üretimsiz askersel harcamalar her ay insanların kesesinden 40 milyardan fazla, bir yılda ise 500 milyar doları aşkın bir ödenek alıp götürüyor. Bununla birlikte, öte yanda, bir milyardan fazla – gezegenimiz nüfusunun bir çeyreği kadar – insan da açlıktan, yoksulluktan, hastalıklardan kıvranıyor, kırılıyor.

Benim kuşağımdan olanlar, ABD'nin Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombaları attığı ve birkaç saniye içinde 300 bin erkek, kadın ve çocuğu yokettiği 1945 yazında yürekler acısı günler yaşadılar. Ben Filistin'de, Lübnan'da, Vietnam'da bomba yağmurları altında çocukların nasıl öldüklerini gördüm. Afrika'da, Asya'da ve dünyanın öteki kesimlerinde çocukların açlıktan nasıl kırılıp gittiklerini gördüm. Bizim için acaba çenemizi avucumuza alıp da düşünme vakti gelmedi mi diye düşünüyorum. Bundan böyle de, daha çok ve daha öldürücü silâhlar yapmak için, düşüncesiz ve duygusuzca, hesapsızca güçler, ödenekler ve doğal kaynaklar harcamaya devam edeceğimiz, yoksa şimdiki ve gelecek kuşaklar karşısında yükümlendiğimiz sorumluluğun bilinciyle, bu güçleri ve ödenekleri barışın kalıcı hale getirilmesini istediğimiz gezegenimizde insanlara yaraşık bir yaşam sağlama yönünde mi harcıyacağız? Bugün genel olarak bir nükleer felâket tehlikesinden kurtulabilir miyiz? Sınıfsal ve ulusal çelişkiler içinde çalkalanan günümüz dünyasında bir barışçı gelişme sağlama olanağı var mıdır? Yoksa, savaş ve zorkullanım bundan böyle de insanın sürgit «yazgısı» mı olacaktır?

İşte bu gibi soruları bugün milyonlarca insan sorup duruyor. Ve elbette ki hiç biri rastgele sorulmuyor. Nükleer-roket silâhının meydana getirilmesi, silâhlıklarda nükleer ve geleneksel patlayıcı maddeler yığınaklarının bütün akıl sınırlarını aşan ölçülere varması (bunlar trotil olarak artık top-

lam 60 bin megatonu buluyor) (1), barış savaşımını her halk için ertelenmez ve yaşamsal önemli bir sorun haline getirmiş bulunuyor.

1980'lerin başlangıcında, kapitalist ülkelerde, savaş isterisinin körüklen- diği ve yeni bir büyük savaşın kaçınılmaz olduğu düşüncesini kafalara yerleştirme propagandasının alıp yürüdüğü görüldü. Bu düşünce, çeşitli konulardan ve değişik araçlarla telkin edilmek isteniyor. Örneğin, savaş kaçınılmazdır, çünkü insanoğlu, ne yandan baksanız, iç niteliğiyle zor kullanmaya yatkındır ve tüm insanlık tarihi bir savaşlar tarihinden başka bir şey değildir, diyorlar. Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan anlaşmazlıkların, çelişkilerin savaşımsız çözülemeyeceğini telkin etmeye çalışıyorlar. Ensonu, savaşın kaçınılmaz olduğunu, çünkü güya «hür dünya»yı askersel gücünü artırmaya zorlayan sözümona bir Sovyet tehlikesinin var olduğunu söylüyorlar. (2)

Bazı politikacılar ve generaller, nükleer savaşın hiç de o kadar tehli- keli olmadığı, Brzezinski'ye göre nüfusun ancak % 10'unun kırılacağı fik- rini ileri sürüyorlar. (3) Ensonu, «bölgesel» nükleer-roket çatışması gibi, yani askersel öbek ve hedefler arasında ateş teatisi gibi savaş doktrin- leri hazırlamak ve propaganda etmek üzere, yeni teknik araçlar yaratıl- masından, nükleer silâhların minyatürleştirilmesinden ve isabet dakikliği- nin artırılmasından yararlanmaya önem veriliyor. (4)

Doğal olarak, bu yoğun beyin yıkama çabaları kafalarda bir yere kadar izler bırakıyor. Fransız Kamuoyu Enstitüsü'nün 1979 Kasımında yaptığı an- ket, Fransızların üçte ikisinin üçüncü dünya savaşını yakın ve gelecekte

(1) Kıyaslama: İkinci Dünya Savaşı'nda tüm çarpışmalar boyunca kullanı- lan bütün cepanenin patlayıcı gücü toplamı ancak 6 megaton kadardı.

(2) Eski ABD Başkanı R. Nixon'un, «Reel savaş» adlı yeni kitabında, üçün- cü savaşın artık yapılmakta olduğunu ve güya Batı'nın artık Sovyetler Birliği'ne yenik düşmeye başladığını bile savladığı görülüyor. Londra Radyosu, 16 Mart 1980 günlü «Taaruz hedefi – Birleşik Krallık» yayı- nında, üçüncü dünya savaşının Marttan sonra 18 ay içinde başlıya- cağını söyledi. J. Hackett «Üçüncü Dünya Savaşı» adlı kitabında, okur- ları, savaşın kaçınılmazlığına inandırmaya çalışıyor. Son zamanlarda bu türden birçok kitap çıkıyor, ve demeçler veriliyor. Bundesver'in «Wehrkunde» dergisinin yazdığı gibi, bunlar «psikolojik kışkırtma»dır ve dergiye göre başlıca temel olan da budur; daha ötesi, «top'ların konuşması» çağdaş savaşın sadece kapanış epizodu olacaktır.

(3) Deng Siao-ping'in Hearst basın imparatorluğu temsilcisi ile konuşma- sından anlaşıldığı üzere, Pekin yöneticileri de aynı görüşleri benimsi- yorlar. «Bizim pek de kaybedeceğimiz bir şey yok» diyor Deng Siao- ping ölüştahlığa varan bir açıklık ve pervasızlıkla, «bir savaşta nelerin ne ölçüde yokolacağı konusunda, bir ABD'nden, bir Batı Avrupa'dan, bir Japonya'dan çok daha az korkuya kapılıyoruz biz . . .

(4) Örneğin, ABD Başkanı J. Carter'in 59 numaralı direktifinin özü budur. Bu gibi doktrinleri yaratanlar, nükleer savaşın «sınırlanamıyacağı» ve «lokalize» edilemeyeceği, yani kesimlenemeyeceği gerçeğini susku ile geçiştirmeye bakıyorlar.

olması saydıklarını gösterdi. Allensbach Kamuoyu Enstitüsü'nün verilerine göre, 1979'un ilk yarısında, FAC yurttaşlarının yine bu kadarı (üçte ikisi) Sovyetler Birliği'ne güvenleri olmadığını belirttiler. Anket sorusunun yöneltildiği İngilizlerin hemen hemen yarısı, önümüzdeki on yıllarda bir nükleer çatışmanın uç vereceğini düşünüyorlar. Yapılan anketin katkısızlığı kuşku götürse bile, İngiliz «Morning Star» gazetesinin yaptığı çıkarım, yani nükleer cepheleşmenin artan bir tehlike yarattığı konusunda resmi propaganda kampanyasının halk arasında belirli bir etki yaptığını⁽⁵⁾ bu tür anket sonuçlarının apaçık gösterdiği çıkarımının kabule değer olduğunu ortaya koyuyor.

Bu nedenle, burada, savaşın kaçınılmazlığını vurgulayan propaganda-cıların dayanak yaptıkları bazı hükümler üzerinde daha ayrıntılı biçimde duracağız. Önce soralım: Savaşlar gerçekten kaçınılmaz mıdır?

Yüzyılımızın başında, emperyalizmin ağır basan egemen dünya sistemi olduğu sıralarda, bu soru ancak «Evet, kaçınılmazdır» diye yanıtlanabilirdi. O zamanlar, emperyalizm, kendi iç niteliğindeki çelişiklere, kaçınılmaz olarak savaşa yol açan çelişiklere katlanmaya halkları zorluyarak, dünyaya belirli karakterde uluslararası ilişkiler dayatabiliyordu. Ne var ki, yirminci yüzyılın ikinci yarısına başlarken, üstünlük konumunu yitirdi ve artık dünyayı yönetemez oldu. Güçler dengesi sosyalizmin yararına değişti, ve sosyalizmin etkisi gitgide artan bir gerçek oldu. Sömürge sisteminin çöküşü sonucu olarak, bağımsız politika güden yeni devletler doğdu. Yirmi yıl kadar önce de bağlantısızlık hareketi örgütsel bakımdan oluşturuldu. Bütün kıtaları saran barış yandaşları hareketi de, en büyük yığın eylemleri halinde gelişerek, militarist çevrelerin olanaklarını bir yere kadar azalttı.

Şunu da önemle belirtmeliyiz ki, emperyalizmin konumları, ağır bir savaş felâketi sonucu olarak değil, göreceli bir barışçıl gelişme koşulları altında zayıfladı. Süveyş (1956), Karaip Körfezi (1962) krizleri, Kuzey Afrika'da ulusal kurtuluş hareketini kuvvete başvurarak boğma denemelerinin başarısızlığa uğraması, Çin-Hindi'nde Amerikan saldırısının emperyalizmin yenilgisiyle sonuçlanması, dünyada artık nitel bakımdan yeni durum ve koşullar meydana geldiğini gösterdi. Öyle ki, emperyalizm, dünya sosyalist sistemiyle ve ulusal kurtuluş hareketiyle tarihsel tartışmayı dolaysız askersel çatışmayla çözeceğine daha fazla güvenemezdi.

1970'lerin başında, o zamanki ABD Başkanı R. Nixon'un ister istemez tanımak zorunda kaldığı üzere, SSCB nükleer roket silâhı bakımından ABD'yle eşit duruma geldiği sırada şu gerçek apaçık anlaşıldı: Artık olası çatışmaların, anlaşmazlıkların çözümü için askersel güce başvurulamazdı. Her iki devletin stratejik potansiyeli eşitlendi; ikisi de bu bakımdan insanlığı defalarca yokedebilecek bir silâh gücü düzeyine çıktılar. Ama bir kez

(5) Bak: «Morning Star», 7 Nisan 1980.

yokedilen şey tekrar yokedilemeyeceğine göre, silâhlanma yarışının anlamı kalmadı.

Durum ve koşulları akıllıca değerlendirme sezgisi, kapitalist devletlerin en gerçekçi düşünceli temsilcilerini, eski politik dogmaları yeniden gözden geçirmeye ve artık nükleer roket yangınlı bir felâkete yol açmayacak başka gelişme yolları aramaya çağırdı. İlkönce ilerigelen Batı Avrupa ülkeleri (Fransa ve FAC), arkasından da durumun zorlamasıyla ABD, 1970'lerde, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle uluslararası ilişkilere temel olacak yeni ilkeleri görüşmeler yoluyla saptama ve pekiştirmeye yanaştılar.

Bu öyle basit ve kolay bir süreç değildi. Daha V. İ. Lenin tarafından belirlenip tanımlanan barış politikası ilkelerine ardıcıl bir bağlılık gösteren sosyalist devletler için, nükleer-roket silâhında eşit düzeye çıkılması, bir siyaset hattı değişikliği anlamına gelmiyordu. Bu da barış ilkelerine bağlılığın bir uzantısıydı. Ama emperyalist devletler ve her şeyden önce ABD, ne kadar sancılı olursa olsun, artık «değer yargıları yenilemek», yeni güçler dengesine kendilerini uyarlamak ve dünyadaki yeni duruma daha uygun düşecek bir politika saptamak zorundaydılar.

SSCB'nin ve diğer sosyalist topluluk ülkelerinin, uluslararası durumu sağlığa kavuşturma çabalarına büyük katkısı söz götürmez. Bunun asıl önemi, bu ülkelerin, durumun ne kadar karmaşık olduğunu dikkate alarak, savaş ve barış sorununu zamanımızın temel sorunu olarak yaratıcı bir yaklaşımla ortaya koymuş olmalarıdır. Bu ülkeler, dünya gelişmesini nesnel biçimde çözümlyerek, bugünkü koşullarda dünya savaşları felâketinden insanlığın alakonabileceği sonucunu çıkardılar. Sosyalizmin bu temel üzerinde açındırılan barış taarruzu, geniş dünya kamuoyu ve bu arada birçok hükümetler çevreleri tarafından desteklendi ve dünya politikasında bir yeni ögenin, yani gerginlik azalımının, yumuşamanın belirmesine yol açtı. Bu yeni ögenin temel hükümleri, 1975 yılında, Helsinki'de, 33 Avrupa devleti, ABD ve Kanada'nın en seçkin temsilcileri tarafından imzalanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısı Sonuç Belgesinde saptandı.

Dünya Barış Konseyi ve 135'ten fazla ülkede eylem halindeki ulusal örgütleri, Avrupa Genel Konferansı'nın sonuçlarını ve vardığı anlaşmaları en yüksek takdirle karşıladılar. Barış hareketi, bir yandan yumuşamanın ana ilkelerini açıklıyor, bunların yaşama geçirilmesi çabalarına önyak oluyor, öte yandan da halkları uyanıklığa çağırıyordu. Biz bu açıklama çalışmalarımızda, yumuşamanın uyku hâpi demek olmadığını, uluslararası gerginliği giderme sürecinin hiç de savaşımsız ve çabasızcı kalıcı barışa ulaştıracak düz ve zahmetsiz bir yol olmadığını vurguluyorduk. Yumuşama, hiç bir ahvalde, ezilen ve sömürülenleri ulusal ve sosyal ezgiye karşı silâh elde savaşım haklarından yoksun etme anlamına gelemezdi. Barış hareketi, hakça ulusal kurtuluş savaşımını, özgürlük, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımını daima destekledi ve destekliyor. Onsekizinci yüzyılda Kuzey Amerika'da 13 İngiliz sömürgesinin giriştikleri kurtuluş savaşı böyle

bir hakça savaşımdı, halk savaşıymıydı. İngiliz sömürgeciliğine karşı benim halkımın, Hindistan halkının savaşı bu türdendi. Fransız sömürgecilerine ve Amerikan emperyalistlerine karşı Çin-Hindi halklarının savaşı da böyledi. Rusya'da Büyük Oktober Sosyalist Devrimi, Çin Devrimi, keza hakça savaşım utkularıydı. Somoza kanlı diktatörlüğüne karşı Nikaragua halkının ayaklanması için, Etyopya İmparatorunu ve İran Şah'ını alaşağı eden devrimler için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Bunun yanısıra, yumuşama ve dünyada yeni güçler dengesi, ulusal ve sosyal kurtuluşa ilişkin birçok sorunun barışçı yoldan çözüme kavuşturulması olanağını genişletiyor.

Yumuşama, devletler arasında çıkan anlaşmazlıkların, güce başvurmak veya başvurmakla tehdit yoluyla değil, barışçı yoldan, görüşme masası etrafında tartışılarak giderilmesine olanak veren esnek bir politik araç oldu. Bu araç sayesinde, kısa diyebileceğimiz bir süre içinde, birçok anlaşmazlık sorunu çözüme kavuşturuldu, tarafların yeğledikleri ticari, bilimsel ve kültürel ilişkiler genişledi ve bu da Batı ile Doğu arasında daha iyi bir karşılıklı anlayışa yol açtı. Bu gelişme tüm insanlığın çıkarlarına uygun düşüyordu. 1970'lerin ortalarında insanlar artık şu gerçeği anlamaya başladılar: *Dünya savaşı kaçınılmaz olmaktan çıkmış, bir dünya yangınına önleme ve barışçı gelişmeyi sağlama olanağı doğmuş bulunuyor.*

Peki, geçen yıl uluslararası durum neden ötürü yeniden kötüleşti? Gerçekten bir «Sovyet tehlikesi» mi «Batı dünyası»nı harıl harıl silâhlanmak zorunda bırakıyor? Yoksa nedenler büsbütün öznel olup, her şey başlıca emperyalist ülkelerde yönetim dümenini ellerinde tutan bir avuç kişinin başı altından mı çıkıyor? Şimdi bu sorulara da yanıt vermeye çalışacağız.

«Sovyet tehlikesi» gibi uydurmalar ve kehanetler bolluğu içinde başlıca iki akım göze çarpıyor. Birileri, Sovyetler Birliği'nin ve bağlaşıklarının güya bir «yıldırım savaşı»na hazırlandıklarını, ABD ve bağlaşıklarının nükleer güçlerine «silâhsızlandırıcı» ilk darbeyi indirmek ve «Batı uygarlığı»nı yoketmek üzere güç topladıklarını savlıyorlar. Diğerleri, Varşova Antlaşması üyesi ülkelerin, bir savaş açmasalar bile, ulaştıkları askersel gücü herhalde politik baskı yolunda kullanacaklarını söylüyorlar.

Bu gibi savlara ne diyebiliriz? Bir kere, her sağduyu sahibi biliyor ki, şu veya bu ülkenin barışsever ya da saldırgan olduğunu söyleyebilmek için, yöneticilerinin dış politikaya ilişkin program demeçlerini benimsedikleri askersel doktrinle ve uyguladıkları askersel politikayla kıyaslamamız gerekir. Sovyet devleti ve SBKP yöneticisi L. İ. Brejnev'in ve diğer Sovyet yöneticilerinin demeçlerinde formüle edilen, devlet organları kararlarında ve parti kongrelerinde yansıtılan SSCB dış politika hedefleri, bilindiği gibi, daima sürekli barış ve sosyal düzenleri ayrı devletler arasında barış içinde yanyana yaşama, savaşı halkların yaşamından tamamen çıkarma isteklerini dile getirdi ve getiriyor.

Sovyet askersel doktrini ve askersel politikası bu hedeflere ve ilkelere

tamamen uygundur. Bu doktrin ve politika sırf savunu niteliği taşıyor, düşmana «ilk darbe»yi, «silâhsızlandırıcı» darbeyi indirmek gibi saldırgan görüşler içermiyor, «bölgesel» veya «sınırlı» nükleer savaş olanakları öngörmüyor. Ama doğaldır ki, SSCB ve bağlaşıklarının sınırları boyunca nice yabancı savaş üsleri kurulmuş, Sovyet toprakları yönünde yüzlerce nükleer roket ve bomba yerleştirilmiş olması, Sovyet devletini savunması için yeterli bir askersel potansiyel edinmek zorunda bırakıyor. 63 yıllık deneyim, Batı'dan ve Doğu'dan uğradığı savaş akınlarının felâketleri, Sovyet halkını ve hükümetini bu konuda büyük bir duyarlık ve uyanıklığa yöneltmiş bulunuyor.

Ne var ki, SSCB'nin askersel gücü, bunun yanı sıra, politik silâhlıklarından askersel araç ve yöntemleri hâlâ daha çıkarıp atmayan saldırgan çevrelerin dizginlenmesine de yardım ediyor. Güç dediğimiz şeyin, insanlık tarihinde ilk kez, sosyalizmin elinde barışı ve toplumsal ilerlemeyi sağlama etkeni haline geldiğini görüyoruz. İşte «Sovyet tehlikesi» sorununun altındaki gerçek budur. Ve böyle bir tehlike gerçekten varsa, dünya için, barış için değil, barıştan ötürü ve barış adına «tehlike» olarak kalıyor.

O halde, barışı kim ve niçin tehdit ediyor?

Bizce, yumuşamanın karşısında konum alanların davranışlarını sadece öznel nedenlerle, örneğin – şu veya bu derecede önemli bir rol oynasalar bile – ABD'de seçimönü savaşımı ve Brzezinski'nin ABD politikası üzerindeki kötücül etkisiyle, İngiltere'de Tutucu'ların üstün gelmesiyle falan açıklamak doğru olmaz. Yumuşamaya karşı eğilimleri dünyada gelişmekte olan nesel süreçlerin doğal tepkisi olarak irdelemek gerekir. Kanımızca, emperyalist politikacılar da ortaya çıkan sorunları «güce başvurma» yoluyla çözmeye kalkışmak gibi tehlikeli istekler uyandıran etkenleri en az beş grupta toplayabiliriz.

Birincisi, emperyalizmin 1970'lerde uğradığı yenilgiler: Çin-Hindi'nde ABD saldırısının başarısızlığa uğratılması, Afrika'da eski Portekiz sömürgelerinin elden çıkması, Etyopya, Afganistan, İran ve Nikaragua'daki devrimler. Bu yenilgiler, kapitalizmin gitgide derinleşen genel bunalımının, halkların ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme savaşımındaki yükselişin yasal sonucu olsa da, emperyalizm bunlardan ötürü her şeyden önce yumuşama politikasını suçluyor.

İkincisi, sosyalist topluluk ülkelerinin ekonomik, politik ve askersel konularının daha fazla sağlanma emperyalist politika üzerinde etkiler yapıyor. Özellikle hammadde ve enerji fiyatlarında yükselişlerin neden olduğu elverişsiz koşullara karşın, EYK ülkeleri, 1970'lerde, en önemli gelişme göstergelerinden biri olan yıllık sanayi üretimi ve ulusal gelir artış hızı bakımından kapitalist ülkelerdekisinin iki misline yakın bir gelişme göstermeye devam ettiler. Emperyalist çevrelerin yumuşama koşullarında sosyalizmi «yıpratma»yı başarabilecekleri ümitleri boşa çıktı.

Üçüncüsü, gelişme halindeki ülkelerde anti-emperyalist eğilimler belirginleşti ve başlıca kapitalist devletlerin bu ülkelerden petrol ve diğer hammaddeler dışalımına bağımlılığı arttı.

Döndüncü grup etkenler arasında, bence, askersel-endüstri kompleksinin yumuşamaya ve silâhsızlanmaya karşı gösterdiği direnişi saymak gerekir. Bu kompleksin temsilcileri, yani tekeller, bankalar ve hükümetler birliği çevreleri, yumuşamanın başarısında kendi ekonomik, politik güç ve etkileri bakımından, kapitalist dünyadaki konumları bakımından haklı olarak tehlike görüyorlar.

Ensonu, beşincisi, en gerici tekelci sermaye çevrelerinde ve her şeyden önce ABD'de, endişeler uyandıran etkenler, yani emperyalist kampın kendi içinde çelişkilerin sertleşmesi, pazar ve hammadde kaynakları savaşınının kızışması, Fransa, FAC ve Japonya etkili politik güçlerinin kendilerine özgü bir politika izleme istekleri. Emperyalizm, ekonomiyi ve toplumsal yaşamı militaristleştirmeyi bir «evrensel payanda», yani kapitalizmin gitgide derinleşen genel bunalımı koşullarında kendi blokunun bütünlüğünü yenileme ve sağlamlaştırmaya yardımcı olacağını umduğu bir «payanda» sayıyor.

Bu etkenlerin etkisi zamana göre değişiyor, kimi zaman zayıflıyor, kimi zaman güçleniyor. Ama uluslararası durumda İkinci Dünya Savaşını izliyen yıllardaki gelişmeyi çözümlenecek olursak, belirli bir yasallığı, barış ve sosyal ilerleme güçlerinin her belirgin başarısını emperyalizmin bir savaş isterisi patlamasıyla karşıladığını farketmezlik edemeyiz. Bu tepreşmeler düzara tekrarlanıyor ve emperyalist kampında her zaman nitelikçe yeni bir silâhın, gerici çevrelerin mantığına göre kendilerine sosyalizmi aşacak kesin bir üstünlük sağlaması beklenen bir silâhın ortaya çıkmasıyla bağılı görünüyor.

Nitekim, faşizm üzerinde Sovyetler Birliği'nin büyük katkısıyla tarihsel utkunun kazanılmasından hemen sonra, ABD, dünyada nükleer silâh tekeline dayalı bir «yönetmenlik rolü» özentisine kapıldı. Hiroşima ve Nagazaki'nin atomla bombalanması bir stratejik gereklikten ileri gelmiyordu; Japonya zaten teslim olmak üzereydi. Atomlu bombalama Sovyetler Birliği'ni korkutma denemesinden, şantajdan başka bir şey değildi. Atom silâhı üzerinde Amerikan tekelinin sona ermesi, sosyalist topluluğun ekonomik ve askersel gücünün gereken düzeye çıkması ve geniş ölçüdeki barış yandaşları hareketinin gitgide artan gücü, emperyalizmi gerilemek ve bu plânlardan vazgeçmek zorunda bıraktı. Ne var ki, nükleer silâhla donatılı yeni ve daha güçlü bombardıman uçaklarının meydana getirilmesi, daha 1950'lerde, emperyalist çevrelerin hegemonya ümitlerini yine tepreştirdi ve bir savaş isterisi yeniden aldı yürüdü. ABD 1960'larda kıtalar-arası stratejik roketler sistemini yaygınlaştırdı, yeni yapılan nükleer silâhla donatılı denizaltılar hizmete girdi, ve bu da yeni bir savaş psiko-

dalgası yarattı. Ensonu, bugün, emperyalizm, saldırganlık plânlarında, nötron bombasına, «MX» kıtalar-arası mobil roketlerine, «Trident» atom denizaltılarına ve kanatlı roketlerine, yeni bir öge olarak da Pekin hegemonizmine yaslanıyor.

Bugünkü durum, ABD ve NATO'nun, dünya egemenliği savlarından, silâhlı güce dayanarak dikta politikası gütme denemelerinden vazgeçemediklerini gösteriyor. Ama emperyalizmin savaş isterisinin her yeni tepşemesi dünya halklarına çok pahalıya oturuyor ve kaçınılmaz olarak uluslararası karmaşıklık ve sarsıntılara yol açıyor.

Emperyalizm kendi çelişkilerini eskisi gibi tekyanlı olarak dünyaya dayatma yeteneğini yitirdiği için, savaş kaçınılmaz olmaktan çıktı, bir dünya savaşının önlenmesi ve insanlığa barışçı gelişme sağlanması olanağı belirdi. Yalnız şurası unutulmamalıdır ki, *savaş kaçınılmaz olmaktan çıkmış olsa bile, savaş tehlikesi vardır ve emperyalizm varlığını sürdürdükçe de bu tehlike gündemde olacaktır.*

ABD ve bağlaşıklarının yeryüzünün çeşitli kesimlerinde silâhlı güçlerini arttırmaları ve «soğuk savaş»ı diriltme yeltenişleri, yumuşamanın ve barışın nimetlerine değer verenlerin tümüne karşı açık bir meydan okumadır. Halklar, yeryüzünde yaşamın kökünü kazıyabilecek olan tehlikeye katlanmak istemiyorlar. Bu durumda Dünya Barış Konseyi'nin eylemi yeni bir içerik kazanıyor. Silâhlanma yarışına karşı Konsey'in önyak olmasıyla toplanan 700 milyon imzanın benimsediği ve desteklediği yeni Stokholm Çağırısı (1978 Mayıs), silâhsızlanma sorununu görüşen BMO özel toplantı döneminin başlaması münasebetiyle BMO Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a sunuldu. Silâhlanma yarışında sınırlamaya gidilmesini amaçlayan savaşım, Avrupa'da, yeni Amerikan roketleri getirilip yerleştirilmesine karşı yığınsal protesto gösterileri biçimi aldı; Kuzey Amerika ve Lâtin Amerika'da, Asya ve Afrika'da, silâhların artırılmasına karşı, askersel üslere karşı, Hint okyanusunda, Basra körfezinde ve Karayip denizinde gerginliğin körüklenmesine karşı yığın aksiyonlarıyla genişledi.

Barışseverler hareketi birlik ve dayanışmayı güçlendiriyor. 23-27 Eylül 1980 günlerinde, 137 ülkeden 330 kadar parti ve yüzlerce örgütün 2.260 temsilcisinin katılımıyla Sofya'da toplanan Dünya Halkları Barış Parlamentosu da bunu gösteriyor. Bu forum, onlara, barışın tüm sorunlarını ele alma, ulusal bağımsızlık, demokrasi, adalet ve sosyal ilerleme konuları üzerinde görüşlerini ortaya koyma olanağı verdi. Barışa candan bağlı olanların sözü ve eylemi çok büyük bir enternasyonal güç oluşturuyor. Ve bugün, bir elleriyle barış ve yumuşamadan yana antlaşmalar, öbür elleriyle de silâhlanma yarışını kızıştıran kararlar imzalayarak politik sermaye birikimi yaptıklarını düşünenler, ergeç kendi halkları ve tüm insanlık tarafından rezalet çarımına gerileceklerdir.

Barış koşullarında yaşamak her kişinin ve tüm insanların değışmez hak-

kıdır. 1981 yılı, uluslararası gelişmede kesin ve dönüştürücü bir başarı sağlanması için, barışsever güçlerin kararlı ve geniş bir ileri harekete girişme yılı olmalıdır. Bu başarı nelerden oluşabilir?

Birincisi, SALT-2 Antlaşması bir an önce onaylanıp yürürlüğe girmeli ve stratejik silâhların daha öte sınırlanması konulu görüşmeler sürdürülmelidir.

Bundan başka, orta menzilli nükleer silâhlar ve bu arada ileri üslenme sorunlarıyla ilgili görüşmelere hemen başlanmalıdır. Bu görüşmelerde elde edilecek başarı, devletler arasında 1970'ler boyunca yumuşama dâvasında bir hayli ilerleme sağlayan güvencenin canlandırılmasına yardım edebilir; bütün askersel bağlaşımları dağıtma ve bu arada NATO ile Varşova Antlaşması Örgütü'nü aynı zamanda dağıtma, yabancı topraklardaki tüm askersel üsleri ortadan kaldırma sorununun çözümüne geçilmesine yol açabilir.

Bu sorunlara çözüm getirmek hiç de kolay olmayacaktır. Ama bu, çözüm olanağı bulunmadığı ve bulunmayacağı demek değildir. Emperyalizm çağında savaşlar global karakter kazandığı gibi, barış hareketi de global boyutlar kazanmış bulunuyor, ve zaten hareketin gücü de bundadır. Hiç kimse bu hareketin dışında kalamaz. Ve hiç kimse, hiç bir halk, hiç bir ülke, savaşı tekbaşına ortadan kaldıramaz. Ancak elele verdikleri takdirde, barışsever halklar ve devletler, savaş tehlikesini gidermeye yetecek kadar güçlü olacaklardır.

Düşüncesizce silâh yığıma işi devam ettiği sürece, barış kalıcı olamayacaktır. Ulusların bağımsızlıklarını pekiştirme işi, yalnız bu olgu, güvenlik konusunda bunu askersel güçle özdeş sayan eski düşüncelerden vazgeçilmesini gerektiriyor. Tüm dünya halkları, silâhlanma yarışının güvenlik için garanti değil, tehlike olduğunu bilinçle kavramalıdır. Silâhsızlanma, gelişme, yeni uluslararası ekonomik düzen, insan haklarını savunma ve uluslararası işbirliğini artırma sorunlarının, ortak amaçla, yeryüzünde barışı elde etme, kazanma amacıyla sınırsız bağılı olduğu iyice anlaşılmalıdır.

Ekonomik haksızlıklardan doğan ve uluslar veya ulus grupları arasında büyük farklara yol açan başlıca felâketler ve facialar sürüp giderken, kesin ve kalıcı barışın sağlandığı, ya da sağlanacağı düşünülemez. Yoksulluk ve açlık yeryüzünde milyonlarca insanın hayatına mal olurken, ırk ayrımı sürüp giderken ve insan hakları yığına çiğnenirken, uluslararası dirlik-düzenlik kalıcı olamaz.

Bu etkenlerin kamuoyu tarafından derin bir anlayışla karşılanması gerekiyor. İnsanlar, uluslararası yaşamı etkileyen şeyleri, sınırlı ve süreksiz çıkarlar açısından değil, global boyutlar ve uzun süreli bir perspektif plânında görmeye başladıkları zaman, hükümetlerin politikası üzerinde daha büyük etki yapmaya olanak verecek koşulları da kendileri yarat-

maya başıyacaklardır. Bu da, herhalde, uluslararası anlaşmazlık sorunlarının çözümü için, gerçek silâhsızlanmaya doğru adımlar atılabilmesi için, halklar arasında hak eşitliğine dayalı ekonomik ilişkiler kurulması için gerekli politik iradeyi oluşturacaktır.

Silâhlanma yarışını körükliyenlerin ve savaşa yol açmak isteyenlerin eylemlerine, barış içinde yanyana yaşama ilkelerini yerleştirme savaşını hızlandırmak ve güçlendirmekle karşı konulmalıdır. İnsanlığın tarihinde dönüm noktalarından birini yaşamakta olduğu günümüzde, Dünya Barış Konseyi, savaş tehlikesinin giderilmesi için, tüm barışsever güçleri uyanıklığı artırmaya ve aralarındaki birliği güçlendirmeye çağırıyor, çünkü barış insanlığın paha biçilmez ortak edinimi, ilerlemenin ana koşulu, temelidir.

Devrimci sürecin iki etkeni

Harilaos Florakis

*Yunanistan Komünist Partisi MK
Genel Sekreteri*

Biz komünistler, toplumu devrim yoluyla dönüştürme savaşımında, ancak devrimci süreçte nesnel ve öznel etkenler sorununa diyalektik bir yaklaşım temeli üzerinde, ancak bu iki etkenin karşılıklı bağıntısı ve etkileşmesi gözetilerek başarıya ulaşılabileceğini biliyoruz. Reel biçimde varolan sosyal-ekonomik koşulları görmezlikten gelmek, bizleri, solcu sözde devrimciliğin çıkmazına vardırır. Öte yandan, işçi sınıfının ve bağlaşıklarının savaşım potansiyelini yükseltme sorununu önemsemelik, emekçilerin birleştirici öncüsü olan partinin yönetmenlik rolünü tanımayaya yanaşmazlık, kaçınılmaz olarak, sağcı oportünizmi doğurur.

Yunanistan Komünist Partisi, program hükümlerini gerçekleştirirken, V. İ. Lenin'in, Marksizmde «nesnel durumların ve evrimin nesnel seyrinin çözümlenmesindeki tam bir bilimsel ölçülülük ile yığınların – ve kuşkusuz ayrı ayrı bireylerin, grupların, örgütlerin ve şu ya da bu sınıfla ilişki kurmayı arayıp bulan ve bunu başaran partilerin – devrimci enerjilerinin, devrimci yaratıcılıklarının ve devrimci girişimlerinin öneminin en kesin biçimde tanınmasının» (!) birleştirilmesi gerekliliği yönergesini çıkış noktası yapıyor. Ve zaten Marksizm-Leninizm diğer bütün sosyal öğretilerden bu yaklaşımla ayrılıyor. Felsefi görüşleri, ancak Marksizm-Leninizm, dünyayı devrim yoluyla değiştirmede etkili bir araç haline getirebilecek durumdadır.

Bugün üzerinde düşünülmesi gereken önemli sorunlarımız var: Ülkemizde gelişmekte olan sınıf savaşımının nesnel koşullarını ve dolayısıyla hedeflerini belirleyen gerçeklik nedir? Çağdaş durumdan sosyal ve ekonomik ilerlemeyi düşünerek yararlanmak için gerekli öznel önkoşullar yaratılmış mıdır? Bir başka deyişle, emekçi yığınlarının ve herşeyden önce YKP'nin çıkarlarını savunan savaşım birlikleri, politik, örgütsel ve ideolojik bakımdan ortaya çıkan sorunları çözebilecek düzeyde örgütler var mıdır?

Hatırlanacağı üzere, partimizin 1978 ilkbaharında yapılan X. Kongresi durumu, «Yunan toplumunun bütün çelişkilerinin yeniden sertleştiği, ve herşeyden önce bir yanda anti-emperyalist ve anti-tekelci güçler ile, öte yanda tekelci oligarşi ve emperyalizm arasında ana çelişkinin yeniden

(!) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 16, s. 23.

keskinleştigi» (2) biçiminde saptamıştı. Günümüzün olayları X. Kongre'de yapılan bu çözümlemeyi tamamen doğrulamaktadır. Bu koşullar altında, yukarıda sıraladığımız temel sorunlara yanıt verilmesi özel bir önem kazanıyor.

Yunanistan komünistleri kamuoyunun dikkatini her zaman temel sorunlar üzerinde yoğunlaştırıyorlar. Bu sorunlara yaklaşım tarzı politik ve sosyal güçler arasında ayırım çizgisini oluşturuyor. Sözkonusu sorunları şöyle sıralayabiliriz: Birincisi, Yunanistan'ın gerek askersel, gerekse politik ve ekonomik alanda uluslararası emperyalizmle ilişkilerinin artmakta olması. İkincisi, Yunan kapitalizminin ekonomik ve sosyal bunalımının, yani halkın emekçi katmanlarının durumu üzerinde ölümcül etkiler yapan bunalımın sertleşmesi. Üçüncüsü, yönetici çevrelerin, İkinci Dünya Savaşından sonraki dönem boyunca süregelen otoriter politikadan vazgeçmeye yanaşmamaları.

Ülkemizin, ABD'ne ve onun NATO'lu bağlaşıklarına askersel-politik bağımlılığı, geçen yılın Ekim ayında yeniden günün sorunu oldu. Bilindiği gibi, Ekim ayında, «Yeni Demokrasi» Partisi hükümetinin başkanı G. Rallis, Yunanistan'ın altı yıl önce çıkmış olduğu NATO'nun askersel örgütüne tekrar döneceğini açıkladı. Komünistlerin durmadan uyarıda buldukları tehlike kapıyı çalıyordu. «Yeni Demokrasi» yöneticilerinin, ulusal çıkarları savunacakları yollu vaatleri hayal oldu. Onlar Kuzey Atlantik Bloku yöneticilerinden, pazarlıkla bile, uşaklığa eşit bağımlılıklarını biraz olsun hafifletecek koşullar koparmayı da başaramadılar. Ve tam tersi oldu. Washington, Yunan-Türk çelişkilerinden yararlanarak, Ege havalarında kontrolü «geçici olarak» üstlendi. Oysa, hatırlanacağı üzere, bu kontrol işlevinin Yunanistan'a verilmesi, Atina yöneticilerinin ABD ve NATO ile görüşmelerde ileri sürdükleri ana koşullardan biriydi; ve kendileri, ülkenin egemenlik haklarını savunmadaki «direnç»lerini bu koşulu ileri sürerek göstermek istiyorlardı.

Yunanistan Komünist Partisi, hükümetin bu eylemlerini «ulusal sorunlarda ödün verme pratiği» olarak niteledi. YKP'nin ilgili deklarasyonunda, hükümetin bu kararının, Yunanistan'ı öncelikle Yakındoğu'da, böylesine bunalımlı bir zamanda, ABD'nin serüvenci plânlarına bağladığı belirtiliyor. Komünistler, parlamentoda hükümetin bu adımını protesto ederek, bunun sadece NATO çıkarlarına, en çok ABD'nin çıkarlarına, aynı zamanda yabancı sermaye ile sıkıca bağlı Yunan endüstri finans oligarşisi çevrelerinin çıkarlarına uygun olduğunu belirttiler.

Son çözümde, sorun, ülkenin Atlantik Bloku Askersel Örgütüne dönmesinin «elverişli» veya «elverişsiz» koşullarla gerçekleşmesinde değildir. Halkımız, Yunanistan'ın 1952'de NATO'ya girmesinden beri, sürekli yoksulluk içinde kıvrıyor ve aşağılanıyor. Bu nedenle YKP – bu ölümcül

(2) Yunanistan Komünist Partisi X. Kongresi. Moskova, 1979, s. 120.

adıma daha işin başlangıcından beri karşı çıkan biricik parti – ülkenin, emperyalizmin en büyük askersel – politik bağlaşmasından tamamen ayrıılması için savaşım veriyor.

Ne var ki, NATO, Yunanistan'ı uluslararası emperyalizmin tekerleğine bağlayan zincirin halkalarından sadece biridir. İkincisi, bundan daha az güçlü olmayan halka, Yunan-Amerikan askersel işbirliği anlaşmalarıdır. Bu anlaşmalar gereğince, Yunanistan topraklarında ABD'nin 15 askersel üssü kurulmuş bulunuyor. Bu üslerde Washington'un istihbarat servisleri de harıl harıl çalışıyorlar. Kamuoyu, ABD Savunma Bakanlığı İstihbarat Dairesi'nin 1980 Haziranında yayınlanan mektubundan, Washington casusluk servisi tarafından YKP'nin eylemi üzerinde gözetleme örgütlediğini, bu arada Yunanistan Sosyalist Hareketi, Demokratik Merkez Birliği, Demokratik Kadınlar Hareketi, Yunanistan Barış ve Yumuşama Komitesi ve daha 30 kadar parti ve örgütün bu gözetleme kapsamına alındıklarını dehşetle öğrendi. Ülkemizin devlet aygıtına, ordusuna, polisine, istihbarat servislerine ABD yöneticilerinin kendilerine bağlı nice adamı yerleştirmeyi başarmış olduğu artık bir giz olmaktan çıkmış bulunuyor.

Yunanistan'ın gelişmesi çoktan beri çarpık hale getirilmiş olan ekonomik durumunun karmaşıklaşması gayet sert ve keskin sosyal anlaşmazlıklara kaynak oluyor. Komünistlerin işaret ettikleri gibi, bunun başlıca nedenleri, yüzyıllar yılı Osmanlı esaretinin henüz tamamen giderilememiş sonuçları, Yunan kapitalizminin doğuş ve gelişme tarihsel koşulları, yabancı sermayeye bağımlılık ve egemen sınıfların başlıca kapitalist devletlerin çıkarlarına boyun eğmeleridir.

Bunun sonucu olarak ciddi yapısal çarpıklıklar ortaya çıktı. Ülkede ağır sanayi gelişkin sayılamaz. Daha çok yabancı tekellerin çıkarlarına hizmet eden ekonomi kollarına üstünlük tanınıyor. Emek üretkenliği bakımından kapitalist Avrupa'nın en geride kalan ülkesiyiz. Yaptığımız dış satımın tutarı, dış alımın ancak üçte birini karşılıyor. Gayrisafi ulusal gelir, insan başına, Ortak Pazar ülkelerindeki ortalama düzeyin yarısına bile varmıyor.

1970'lerin ortasında, Yunanistan'da ekonomik konjonktür, gitgide artan ölçüde, durmadan derinleşen dünya ekonomik bunalımının etkisi altında oluştu. Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü (OECD) tarafından geçen yılın ikinci yarısında yayınlanan yıllık raporda, 1980 yılında ülkede safi ulusal gelirin büyüyeceği, 1979'da % 19 olan enflasyon hızının % 26'ya çıkacağı, ödeme dengesi açığının ise, 1979 yılından buyana 750 milyon dolar artarak 2,5 milyar doları bulacağı belirtiliyordu. 1980 yılı bilânçosu henüz yapılmış değildir. Ama, önveriler bu öngörünün doğru olduğunu gösteriyor.

Yunanistan yönetici sınıfları, öteki kapitalist ülkelerde olduğu gibi, bunalımdan, onun yükünü emekçilerin sırtına sararak çıkmaya çabalyor-

lar. Öyle ki, 1974'den 1979'a kadar enflasyon hızı % 221'e çıktığı halde, asgari iş ücreti ancak % 153 artış gösterdi. Yalnız geçen yıl içinde tüketim malları fiyatları % 24,5, bu arada en çok gereksinilen besin maddeleri ve diğer malların fiyatları da % 30'dan fazla yükseldi. Sanayiciler Birliği'nin hükümete verdiği gizli raporda 1979 yılında emekçilerin reel gelirlerinin % 6-9 azaldığı bildiriliyor. Ama aynı yıl en büyük yüz işletme, kârlarını % 132 artırmış bulunuyor. Giderek, resmi kaynaklar, halkın yaşam düzeyinin iyice düşmekte olduğunu itiraf ediyorlar.

Emekçileri kırıp geçiren işsizlik bugün işgücü toplamının % 12'sini kapıyor. İşsizliğin daha öte artması, Yunanistan emekçilerinin yabancı sermaye tarafından sömürülmesinde bir özel biçimin daha yaygınlaşma olanaklarını genişletiyor. Sözkonusu olan, Batı Avrupa ülkeleri için Yunanistan'ın bir ucuz işgücü kaynağına dönüşmüş bulunmasıdır. Batı Avrupa ülkelerinde 450 bin kadar yurttaşımız çalışıyor. Ekonomistlerin hesaplarına göre, Yunanistan'lı göçmenlerin emeğinden sızdırılan artı-değer, toplam olarak, onların yurda gönderdikleri döviz turarını kat kat aşılıyor, aynı zamanda söz konusu ülkelerin Yunanistan ekonomisine sermaye yatırımları tutarını da çok geçiyor.

1979 Mayıs'ında imzalanan bir anlaşma ile Yunanistan'ın 1 Ocak 1980'den itibaren Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) üye olarak girmesi, ülkemizin yabancı sermayeye gitgide artan bağımlılığında nitel bakımdan yeni bir etken oluşturuyor. Bu adım, komünistlerin defalarca uyarıda buldukları gibi, ekonomik güçlüklerin giderilmesine yardım etmeyecektir; çünkü Yunanistan'ın ekonomik gelişmesini yönlendirmeye ilişkin kararlar Atina'da değil, Brüksel'de alınacak ve bu kararların alınmasında Yunanistan ekonomisinin gereksinimleri değil, AET'nin daha güçlü üyeleri olan ülkelerin nice tutkularından kaynaklanan çıkarları gözönünde bulundurulacaktır.

Ortak Pazar'ın içinde büsbütün karışıp gitme, Yunanistan'ı yabancı sermaye akını karşısında çaresiz ve savunusuz kalma tehlikesiyle yüzyüze getiriyor. Kaldı ki, ülke zaten artık trans-nasyonal korporasyonların atlama tahtası haline gelmiş bulunuyor. Yabancı tekelci sermaye, vergi ödemede, ve diğer işlemlerde nice ayrıcalıklardan yararlandıktan başka, Yunan sanayii potansiyelinin üçte birini, hem de en modern işkollarında, denetliyor. Ülke içinde, 14'ü Amerikan olmak üzere, 28 yabancı banka çalışıyor. Tüm kredi işlemlerinin % 20'si kadarı bu bankalara düşüyor.

AET'ye girmenin en ağır sonuçları, Yunanistan aktif nüfusunun yaklaşık olarak % 28'nin çalıştığı tarımda bekleniyor. AET'ye girme anlaşması henüz imzalanmadan önce, Ortak Pazar yönetim merkezi, istihdamı hissedilir ölçüde azaltma yoluyla «emek üretkenliğini hızla artırmak üzere», ülkemiz tarımının yeniden örgütlenmesini istedi. Bu önem, pratikte, tarımımızda 1 milyonu bulan küçük çiftçilerin dörtte üçünü 1981 yılına kadar

topraklarından yoksun etme, tarım burjuvazisinin konumlarını güçlendirme ve köydeki sosyal savaşımı sertleştirme anlamına geliyor.

Ekonomimizi Ortak Pazar ülkeleri tekellerinin gereksinimlerine uyarlamak üzere, hükümetin attığı ilk adımlar, daha o zamandan itibaren köy ve kent emekçilerimizin durumu üzerinde kötü etkiler yaptı. Köylü üreticilere devlet tarafından yapılan dotasyan ödemelerinin (maddi yardımın) Brüksel'in buyruğuyla kesilmesi, tarım ürünlerinin fiyatlarının yükselmesine yol açtı. AET'nin yönergesiyle ülkemizde pancar ekimi alanının azaltılması yüzünden (şimdiye kadar yılda yaklaşık 20–30 bin ton şeker satıyorduk), geçen yıl Yunanistan 50 milyon dolar tutarında 100 bin ton kadar şeker satın almak zorunda kaldı.

Ortak Pazar'a girmenin zararlı sonuçları ekonomik alan çerçesinden çok daha ötelere taşıyor. Daha 1978 Mayısında, AET Bakanlar Konseyi, «Yunanistan'ın üyeliğe alınmasıyla topluluğun genişlemesinin politik bir anlam taşıdığı»nı açıkladı. Bu bakımdan, ülkemizde sağcı çevrelerin, sol güçlere gösterilen saygıyı sarsmak amacıyla, dış ülkelerdeki fikir ortaklarına dayanmaya karar verdiklerini düşünenlere hak vermemek elden gelmiyor. Bu çevrelerin, «entegrasyon koşulları yaratma» biçimi altında, ülkenin demokratik hareketleri üzerinde kontrol sağlamayı düşündükleri anlaşılıyor.

Kısacası, Yunanistan'da sınıf savaşımının daha yüksek bir düzeye yükselmesi için nesnel koşulların olgunlaşmış bulunduğunu düşünmek yerinde olur. Öyle ki, tekeli devlet kapitalizminin konumlarının güçlenmesi, ülkede işçilerin, hizmet personelinin, köylülerin ekonomik ve sosyal yaşam koşullarını kötüleştiriyor; militarizasyonun olumsuz etkisi apaçık hissediliyor. Bundan başka, sözünü ettiğimiz etkenlerin etkisi, Yunanistan'ın yabancı sermayeye, öncelikle ABD emperyalizmine ekonomik, politik ve askersel bağımlılığının artmasıyla ağırlaşıyor.

Geniş emekçi yığınları, sağcı «Yeni Demokrasi» Partisi'nin oluşturduğu burjuva hükümetin, ülkenin en olgunlaşmış, en önemli sorunlarını çözme yeteneğinde olmadığını günden güne daha iyi anlıyorlar. Kamuoyunun bilincinde, artık kesin değişikliklerin gerekli olduğu anlayışı gitgide yer ediyor. YKP X. Kongresi'nin çağırısı, yani ülkede anti-emperyalist ve anti-tekeli demokrasi politik rejiminin kurulması amacıyla, halkın yararına bir ulusal bağımsızlık ve ekonomik gelişme politikası izlenmesi çağırısı günden güne daha büyük yankılar uyandırıyor. (3)

Ne var ki, sınıf savaşımı tarihsel deneyiminin inandırıcı biçimde gösterdiği gibi, sosyal değişiklikler kendiliğinden gerçekleşmiyor. En büyük ve önemli değişiklikleri amaçlayan nesnel koşullarda, olgunlaşmanın her

(3) Bak. Yunanistan Komünist Partisi'nin X. Kongresi. Moskova, 1979, s. 183.

zaman, ortaya çıkan olanakları gerçekleştirmekle yükümlü yığınsal sosyal-politik güçlerin birbirine koşturarak büyümesiyle atbaşı gittiği söylene-
mez. Lenin şöyle diyor: «Toplumsal-ekonomik gelişme koşullarının sonucu
olarak olgunlaşan her devrim durumunda bunu gerçekleştirecek devrimci
sınıfların her zaman gereken güce sahip olduğunu düşünmek yanlış olur.
Devrim için koşullar olgunlaşmış olabilir, devrimci yaratıcıların gücü ise
bunu gerçekleştirmeye yetmeyebilir ... (4) Demek oluyor ki, emek ile
sermaye arasındaki sınıf savaşımında özne etkenin kesin ve çözümleyici
önemi söz konusudur.

YKP X. Kongresi, Lenin'in bu görüşü açısından Yunanistan'daki bugün-
kü durumu çözümleyerek şunlara işaret etti: «Halka dönük demokrasinin
kurulması perspektifi reeldir; bu perspektif Yunanistan'ın toplumsal geli-
şmesinin olgunlaşmış nesnel gereksinimlerine uygun düşmektedir. Bunun
yanısıra, bu devrimci dönüşümlerin gerektirdiği özne ön koşullar ise, bir
yerde gelişme kaydetmiş olsa bile, hâlâ yeterince olgunlaşmış sayıla-
maz.» (5)

X. Kongremizden sonraki yıllarda partimizin eylemi, ülkede anti-emper-
yalist ve anti-tekeli demokratik güçleri bu amaca yöneltme ve onları her
yönlü hazırlama sorununa bağlı olarak yürütüldü. Bugün içtenlikle söyle-
yebiliriz ki, bu sorun, bir başka deyişle, tekellerin egemenliğine karşı
girişilecek hücumu açındırmak için gerekli özne etkeni yaratma ve geli-
ştirme sorunu, başarıyla çözüme kavuşturuluyor. Ülkede grev hareketinin,
proletarya ve bağlaşıkları için önemli ve keskin bir silâh olarak, büyümesi
ve sosyal-politik yönelimi, işçi sınıfının ve diğer emekçi kolları arasında
savaşkanlık niteliğinin yükselmekte olduğunun göstergesi sayılabilir.

Bu cümleden olarak 1980 Kasımında yapılan ve 1 milyondan fazla
emekçiyi kapsayan 48 saatlik genel grev, ülkemizde sosyal kavgaların art-
makta olduğunu gösterdi. Greve katılanlar, işçilerin ve devlet memurları-
nın en önemli gereksinimlerinin karşılanmasını, sendikaların demokratik-
leştirilmesini, Yunanistan'ın NATO'dan çıkmasını ve ülke topraklarındaki
yabancı askersel üslerin kaldırılmasını ısrarla istediler. Genel grevi örgüt-
leyenlerin ilk sıralarında komünistler ve ilerici sendika eylemcileri yer alı-
yorlardı. Emekçiler öylesine savaşkan bir ruhla eyleme geçtiler ki, hükümet
yanlısı Yunanistan Genel-İş Konfederasyonu bile, el altından grevi 24
saatle sınırlandırma denemesinde bulunduğu halde, grevi desteklemek
zorunda kaldı. (6)

Bugünkü koşullarda, Yunanistan'ın ulusal egemenliğini savunma eylem-
leri geniş ölçüler alıyor. Yukarıda işaret edildiği gibi, hükümetin, ülkeyi

(4) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 11, s. 366, 367.

(5) Yunanistan Komünist Partisi X. Kongresi, Moskova, 1979, s. 126.

(6) Yunanistan'da grev savaşımı eğilimleri konusunda daha ayrıntılı bilgi,
«BSS» dergisi 1980 yılı 12. sayısında yayınlanan P. Veis'in yazısında.
Not. red.

yeniden NATO askersel örgütüne katma kararı, Atlantik Paketi yanlısı politikaya muhalefet edenlerce hoşnutsuzluk ve öfkeyle karşılandı. Batı Avrupa'ya orta menzilli yeni Amerikan roketleri yerleştirilmesine karşı savaşım komitesinin çağırısına 1,5 milyondan fazla imza toplanmış olması ülkede kamuoyunun nasıl bir ruh hali içinde olduğunu gösteriyor.

Emekçilerin sosyal-ekonomik isteklerinin yerine getirilmesi, ülkenin ulusal bağımsızlık ve egemenliğinin savunulması hareketi, erkin burjuva politik güçleri koalisyonu elinde bulunduğu ve bu ortaklıkta sağcı ve tutucu elemanların ağır bastığı günümüz koşullarında, demokrasinin savunulması ve sosyal hakların genişletilmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Yönetici çevrelerin övgücülerini, Yunanistan'da «gerçek demokrasinin hüküm sürdüğü»nü savlıyorlar. Burada söz konusu olan, elbette mülksahipleri sınıfının konumlarını güçlendirmeyi, sömürü rejimini yasallaştırma ve savunmayı amaçlayan burjuva demokrasisidir.

Zaten, ülkede parlamento seçimlerinde «takviyeli nisbi sistem»in uygulandığı ve «Yeni Demokrasi» burjuva partisinin her adayının ortalama 11 bin oy kazanması istenirken, her sosyalist aday için 14 bin, komünist adaylar içinde 45 bin (!) oy kazanmanın şart koşulduğu günümüzde, hangi «gerçek demokrasi»den söz edilebilir? Bu uygulama öyle getirdi ki, seçmenlerin yaklaşık onda birinin oylarını kazanan komünistler parlamentodaki yerlerin ancak otuzda birini; oyların yarısından daha azını (% 42,8) kazanan «Yeni Demokrasi»li adaylar parlamentodaki yerlerin % 60 kadarını elde ettiler. Bu durumda «takviyeli» seçim sisteminin kimden yana işlediğini kestirmek zor mudur?

«Yeni Demokrasi» Partisi elde ettiği çoğunluktan yararlanarak, parlamento düzenlemesini kendi yararına ayarladı. Öyle ki, oyların % 10'unu kazanamamış ve 15 sandalyeden daha az yer elde edebilmiş olan parti, parlamentoda grup kurma hakkını yitiriyor ve dolayısıyla yasa tasarısı öneremeyecek duruma düşüyor. İşte bu yüzden ki, komünist adaylar mecliste sayıca üçüncü gelen grubu oluşturdukları halde, parlamento sekreteryasında yer alamadılar. Öte yandan parlamentoda bir tek (!) sayıyandan oluşan «gruplar» var. Bunlar kendilerine bu önemli ayrıcalığın tanıdığı, yandaşlarını büsbütün kaybetmiş olan eski başbakanlardır.

«Yeni Demokrasi» Partisi'nin, parlamento mekanizmasını kimlerin çıkarına kullandığı, anayasada yazılı grev hakkının nasıl uygulandığında da kendini gösteriyor. Hükümet eli altındaki çoğunluğa dayanarak, bu sosyal hakkı gerçekte ortadan kaldıran bir özel yasa çıkarttı. Grev yapmaya karar veren emekçiler, otomatik olarak, adli cezalara çarptırılıyor. Yalnız 1980 Ocak ayı içinde, 200'den fazla sendika eylemcisi bu yeni yasanın hışmına uğradı.

Öte yandan diğer sosyal hak ve özgürlüklere karşı saldırılar da genişliyor. Açık toplantılar gitgide daha sık biçimde yasak ediliyor. İlerici dü-

şünceli kişiler, legal eylemlerde bulunsalar bile, ağır cezalara çarptırılıyor. Ülkede böylece tamamen bilinçli ve ardıcıl biçimde bir otoriter rejim dayatılıyor. İç savaş dönemindeki gerici kararnamelemin kötü bir kopyası olan ve olanca ağırlığı komünistlerin ve demokrasi savaşçıların omuzlarına yükletilen «terörizm» ile savaşım adını verdikleri yasa bu rejimin simgesi oluyor.

Son zamanlarda yönetici çevreler komünist basına karşı baskıları artırıdılar. Partimizin merkez organı «Rizospastis» gazetesinin çıkmasını ve yayılmasını sınırlamak üzere geçen yılın ilkbaharında hükümetin giriştiği deneme, yasallığı o kadar bozuyordu ki, anayasa hükümlerinin yerine getirilmesini gözetmekle yükümlü Devlet Konseyi, işbaşındakilerin bu kararını kaldırmak zorunda kaldı. Ama Eylül ayında, «Yeni Demokrasi»nin elebaşları, parlamentoya, somut olarak resmi organlara gazetelerin en çok tiraj sınırını belirleme ve gazete fiyatlarının buna göre artırılmasını zorlama hakkı tanıyan bir özel yasa tasarısı getirdiler. Bu önlem her şeyden önce «Rizospastis»e karşı düşünöldü, çünkü bu gazetenin okurlarından çoğunun düşük gelirdi olduğu biliniyordu.

Özü bakımından anti-komünist nitelikte olan bu yasa büyük protesto dalgasının kabarmasına neden oldu. Gazetemiz, ülkemizdeki duruma ilişkin gerçeği ve dünya olaylarını doğru biçimde yansıtan bir basın organı olarak desteğini esirgemeyen nice okurlardan ve örgütlerden ödentiler ve bağışlar almaya başladı. İş başındakilerin anti-demokratik davranışlarına karşı savaşım genişleyerek devam ediyor. Komünistler, ülkemiz emekçilerinin reel ve gündend güne güçlenmekte olan desteğine dayanıyorlar. Bugün, yeni parlamento seçimlerine gidilmesi beklendiği bir sırada «Yeni Demokrasi»nin ve goygoycularının radyo ve televizyonu tekelleri altına alarak «beyin yıkama» kabilinden kamuoyunu işledikleri, yurttta ve dış dünyada oluşan önemli politik olayları susku ile geçıştirdikleri veya çarptıttıkları, ekonomik güçlükleri küçümsemeye çalıştıkları, sol muhalefetin kanısını hiçe saydıkları koşullar altında «Rizospastis»i savunma özel bir önem kazanıyor.

Ne var ki, resmi yığınsal haber araçları gerçek durumu ne kadar gözlerden saklamak isterlerse istesinler, geniş halk yığınları, günlük deneyimlerine dayanarak, ekonomik bunalımın ne demek olduğunu, dış güçlere bağımlılığın nelere yol açtığını pekâlâ hissediyorlar. Hükümet yanlısı gazeteler, radyo ve televizyon, her ne kadar işi gürültüye boğarak Yunanistan'ın «sosyal barış ve demokrasi örneği» olduğu kandırmacasını dayatmaya girişmiş olsalar da, gündend güne daha çok insan, en yüksek yasa organı içindeki politik güçler ile dışındaki güçler arasındaki tutarsızlığın gitgide arttığını kavlıyor. Hiç abartmadan, hakça bir sezgi ile söyleyebiliriz ki, bugün halkın büyük çoğunluğu, sağcı güçlerin erkten uzaklaştırılmaları gerektiği kanısına varmış bulunuyor. 1977 yılında «Yeni Demokrasi»ye oy vermiş olanların çoğu da böyle düşünüyorlar.

Bu nedenle, partimiz, durumu basiretle değerlendirdikten, sosyal-ekonomik ve politik nesnel ve öznel etkenleri dikkate aldıktan sonra, «parlamento seçimleri öne alınsın! Sağcılar yönetimden uzaklaştırılsın!» sloganını ortaya attı. 1980 yılı Temmuzunda yapılan YKP MK Plenumu, seçimlerin bir an önce yapılmasının ulusal ve demokratik bir gereklik olduğunu kesinlikle belirtti.

Biz bu defa seçmenlerin en az % 17'sinin oylarını kazanmayı ön görüyoruz. Bu oran, seçim yasasına göre YKP'ye parlamento üyeliği yerlerinin sözümlüne yeniden dağılımına katılma olanağı verecek, böylelikle komünist milletvekili sayısı bir hayli artacaktır. Öngörüleni başarabildiğimiz takdirde parlamentoda, Yunanistan Genel Sosyalist Hareketi milletvekilleriyle birlikte bir demokratik çoğunluk oluşturulması olanağı ortaya çıkacaktır.

Bu öngörü gerçeğe dayanıyor mu? Bunun yüzde yüz gerçekleşebileceği elbette söylenemez. Buna karşın, YKP yine de bu sloganı ileri sürüyor, zira yine de kendi yandaşlarına, gerçekleşmesi ülkemizin yaşamında köklü bir dönüm sağlayacak olan somut bir hedef göstermeyi gerekli sayıyor.

YKP'yi destekleyen çevrelerin ne kadar geniş olduğu, örneğin, daha üç yıl önce Atina'daki seçimönü mitinglerimizde 300 bin kişi toplayabilmiş olmamıza bakılarak kestirilebilir. O zamandan beri, düşmanlarımızın bile tanıdıkları gibi, partimizin konumları daha çok güçlendi. Geçen yaz Yunanistan Komünist Gençliği tarafından örgütlenen festivale yaklaşık olarak 1 milyon kişinin katılmış olması yeterince anlamlı değil midir?

Bütün bunlarla beraber, parlamentoda bu kez düşündüğümüz demokratik çoğunluğu sağlayabilsek bile, bununla, en önemli politik, sosyal ve ekonomik sorunlarımızı çözme olanağını otomatik olarak ele geçirmiş olmayacağımızın bilinmesini son derece gerekli sayıyoruz. Burjuva devlet sistemi çerçevesi içinde işçi sınıfının ve tüm emekçilerin elde ettikleri konumlar, tekeli burjuvazinin egemenliğine karşı hücumu genişletmek üzere dayanak noktaları (köprübaşları) elde edilmesine olanak verse bile, sadece bu burjuvaziyi zayıflatmakla kalıyor.

Komünistler, gerçekçi politikacılar olarak, yalnız parlamento çoğunluğunu kazanmakla – ister tek başına, isterse diğer partilerle birlikte –, sorunların tamamen çözüme kavuşturulmaya çalışıldığını anlıyorlar. İşçi sınıfı, ancak halkın çoğunluğuna dayanarak, kapitalistlerle uzlaşma politikasından vazgeçebilecek durumda olmayan oportünist elemanlara karşı kesin bir direniş göstererek, gerici ve halk düşmanı güçleri bozguna uğratma, burjuvazinin sınıfsal çıkarlarına hizmet aracı olan parlamentoyu emekçilere hizmet aracına dönüştürme olanağını elde edecektir. Bunun için, anti-emperyalist, anti-tekeli ve demokratik güçlerden oluşan, işçilerin ve köylülerin bağlaşması temeli üzerinde kurulan cephenin başı çekmesi gerektiği bir parlamento-dışı yığınsal savaşımın geliştirilmesi gerekiyor.

Şimdiki evrede YKP'nin en önemli ödevi, sağcı hükümeti işbaşından uzaklaştırmak amacıyla anti-emperyalist güçler ile demokratik partiler arasında güçlü bir bağlaşma meydana getirmektir. Bu yolda, doğal olarak, elden geldiğince geniş bir politik hareketler yelpazesini ortak savaşım çerçevesinde birleştirmeye olanak verecek bir asgari program hazırlanmalıdır. Bu programın ana hükümleri, bizim görüşümüze, şunlar olabilir:

- Tekellerin genel kapsamlı egemenliğinin sınırlandırılması;
- Fiyatlar ve kârlar üzerinde bir denetim sağlanması;
- Enflasyona ve işsizliğe karşı önlemler alınması;
- Emekçilerin yaşam düzeyinin korunması ve yükseltilmesi;
- Anti-demokratik yasaların kaldırılması ve devlet aygıtında demokratik usulleri yerleştirmenin sağlanması;
- NATO'dan çıkılması ve ülke topraklarındaki ABD askersel üslerinin kaldırılması;
- Ulusal bağımsızlığın güven altına alınması, barışın güçlendirilmesi ve bütün ülkelerle işbirliğinin geliştirilmesi.

Yunanistan Komünist Partisi, bu hedeflere varılması yolunda, diğer bütün politik güçler ve partilerle – kendi ideolojik doğrultusunu ve örgütsel bağımsızlığını koruyarak – eylemlerini uyumlaştırmaya hazır olduğunu defalarca açıklamış bulunuyor. Ortak ödevimiz, anti-emperyalist güçler ile yığınsal halk hareketi arasında işbirliği temeline dayanan bir demokratik hükümetin, ülkeyi yeni bir siyaset yoluna yöneltecek, bugünkü sosyal ve ekonomik çıkmazdan kurtarabilecek bir hükümetin oluşturulması olmalıdır.

YKP'nin başlıca potansiyel bağlaşığı Yunanistan Genel Sosyalist Hareketi'dir (YGSŞ). Bu hareketin en önemli iç ve dış politik sorunlarının çoğuna ilişkin konuları, önemli derecede komünistlerin görüşlerine uymaktadır. Sosyalistler de Yunanistan'ın NATO'dan çıkmasını istiyorlar. Sosyalist akımı oluşturanlar, ilke olarak, ülkemizin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na girmesi kararını olumsuz karşılıyorlar (gerçi, olumsuz karşılımlar bile, söz konusu anlaşmanın koşullarının gözden geçirilmesiyle yeteneceklerini de söylüyorlar). YGSŞ, Güney Avrupa ülkelerinin diğer sosyalist partilerini de, sağcı güçlerin saldırısına karşı ortak savaşıma çağırıyor. Hareketin önderleri son zamanlarda belirli ikircimler göstermiş olsalar bile, biz yine de YKP'nin sosyalistlerle işbirliği yapabileceği düşüncemizi değiştirmiyoruz.

Burjuvazi, ülkemizde işçi hareketinin ve demokratik hareketin yükselişini, beklenmesi gerektiği gibi, anti-komünist propagandaya ve bu arada öncelikle anti-sovyetizme hız vermekle karşılamaya girişti. Gerici çevrelerde, oldum olası bilinen klişe vardır. İlerici güçler yönetici sınıfın egemenliğini tehdit edebilecekleri konulara girer girmez, bu sınıfın uşaklarının derhal uydurma bir dış tehlikeye dört elle sarılmaları klişesi işle-

meye başladı. İşte bugün de, sağcı yığınsal haber araçları, «kuzeyden gelen tehlike», «Sovyetlerin gelecek akını» ve elbette «Komünistlere esir düşme» felâketleri gibi uydurmaları geveleyip duruyorlar.

Komünistler, Yunanistan'ın bağımsızlık ve egemenliğine asıl tehlikenin nereden geldiğini yurttaşlarımızın iyice anlamalarına yardım etmeyi ödev sayıyorlar. Bu yolda, oligarşinin, bulunduğu konumların zayıfladığını hissettikçe, her türlü araca başvurmaya hazır olduğunu kanıtlayan tarihsel deneyime dayanıyorlar. Nice acılar çekmiş olan yurdumuz, savaşı sonralayan yıllarda, zaman zaman açık askersel müdahale biçimi aldığına da tanık olduğumuz yabancı desteğine dayanan aşırı gericilik güçlerinin kıyıci saldırılarına iki kez hedef oldu ve büyük felâketler yaşadı.

Bu nedenle, bizler, sosyalizme barışçı yoldan geçme olanağını tanıyarak, bu yoldan içtenlik ve ardıcılıkla yürümeye çalışarak, karşı-devrim ve gericilik güçlerine kesin bir direniş göstermeye hazır olmalıyız. YKP Programı'nda şöyle deniliyor: «Güçlü ve iyi örgütlü, aynı zamanda silâhli güçleri de içeren bir yığın hareketinin desteği, emekçi halkın barışçı yoldan erki ele geçirmesinin vazgeçilmez koşuludur.» (7)

Washington'un ve bağlaşıklarının dünyada yumuşama politikasından vazgeçmeleri, karşıt toplumsal sistemlere bağlı devletler arasında barış içinde yanyana yaşama sisteminde artık oluşturulan yapıları sökme yeltenişleri sonucunda alabildiğine kötüleşen bugünkü uluslararası durumda halkın işte bu ruhta seferber edilmesi gerekiyor. Ülkemizin yeraldığı kesimde ABD'nin büyük devlet özentili isteklerinde işi tutkulara vardırması, ülkemizi emperyalizmin saldırgan-politik aksiyonları için bir atlama tahtasına çevirme çabaları, bütünüyle, Yunanistan'da politik havayı olumsuz yönde etkiliyor, toplumsal yaşamın demokratikleştirilmesini, ekonominin sağlığa kavuşturulmasını güçleştiriyor, halkımızın selâmetini ve tüm varlığını dolaysız bir tehlike altına düşürüyor.

Yunanistan Komünist Partisi, gerek uluslararası ortamda, gerekse ulusal düzeyde, barış ve silâhsızlanma amaçlı savaşımda işbirliği yapılmasını içtenlikle ve ardıcıl biçimde istiyor, savunuyor. Paris'te yapılan Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Toplantısı da bizi buna çağırmiş bulunuyor. Derin kanımız odur ki, Doğu Akdeniz halklarının çıkarlarının nesnel olarak uyumlaşması bulunduğumuz kesim ülkelerindeki komünist partilerinin ve diğer ilerici örgütlerin ortak eylemleri için gerekli tabanı yaratıyor. Bu nedenle, bizler, Mısır, Ürdün, Irak, Kıbrıs, Lübnan, Suriye, Sudan, Türkiye ve diğer bazı ülkeler komünist partilerine, aynı zamanda Filistin Kurtuluş Örgütü'ne, uluslararası emperyalizmin karşısında direniş sorunlarını beraberce görüşme önerisiyle başvurmuş bulunuyoruz.

Yunan komünistleri, tüm eylemlerinde, ayrılmaz bir parçasını YKP'nin oluşturduğu uluslararası komünist hareketinin tarihsel deneyimine dayanı-

(7) YKP'nin X. Kongresi. Moskova, 1979, s. 179.

yorlar. Bizler, Marksist-Leninist öğretinin temel ilkelerine sarsılmaz inancımızı koruyarak, bunları ülkemizin kendine özgü tarihin ve şimdiki durumunun, Yunanistan işçi sınıfının savaşımından çıkarılan ibret dersleri kesitinden geçiriyoruz. YKP, bundan böyle de, üyelerini proletarya enternasyonalizmi ruhunda eğiterek, uluslararası komünist hareketin birliğini pekiştirmek için, elinden gelen katkıyı esirgemeyecektir.

Komünistler, Yunanistan halkının çıkarlarına bağlılıkta, diğer ülkeler emekçileriyle dayanışmada büyük bir potansiyel güç görüyorlar. Bu güce dayanarak, bizler, ülkemizde sömürü ve ezgiden arınık bir toplumun yaratılması için alabildiğine gerekli köklü dönüşü yaratmaya kesinlikle kararlı bulunuyoruz.

Tabanda eylem birliği

Pierre Hentges

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi, yıllardan beri, zamanımızın şu veya bu olaylarını, en önemli tarihsel olguları ele alan materyaller yayınlıyor. Bu materyalleri hazırlayanlar, kendilerine zamanımıza ilişkin sonuçlar çıkarma, kendi partilerinin strateji ve taktiğini belirleme olanağı veren bir açıdan bakarak kaleme alıyorlar. Dergimizin bu yılın Ocak sayısından itibaren açtığı «Çağdaş insanın gözüyle tarihe bir barış» köşesi, bu tür materyalleri sistemeleştirmeye olanak verecek ve böylece sürdürülecektir.

Aşağıda, Fransız Komünist Partisi'nin militanlarından biri olan Pierre Hentges'nin komünistler ile diğer politik güçler arasında eylem birliği sorununa ilişkin düşüncelerini, FKP'nin deneyimini temel edinerek sergilediği düşüncelerini içeren bir yazı sunuyoruz.

Her komünist partisinin tarihinde, zamanımıza ilişkin çözümler ve perspektifi belirleme çalışmaları yapılırken başvurulan en önemli dönemler vardır. Halk Cephesi yılları (1934–1938), savaş ve illegal savaşım dönemi (1939 Eylülünden itibaren) ve kurtuluş dönemi (1944–1947), 1920 yılında Tur Kongresinde kurulan Fransız Komünist Partisi için bu nitelikte bir önem taşıyor.

Ben politik eylem adamları arasında yetiştim. 1926 yılında FKP'ye girdim. 1946'da, önceleri bakanlık yapan, daha sonra Bakanlar Kurulu Başkan yardımcısı olan (Kasım 1945–Mayıs 1947) Maurice Thorez'le çalışmaya başladım.

Partinin yaşamı benim yaşamımdı. Onun nabzını daima duyuyordum. Şimdi, zihnen o zamanki olaylara dönerken, FKP tarihinin her önemli aşamasında, Fransız emekçilerinin tek cephesini, halk bağlaşmasını yaratma istek ve çabalarının parti için güç kaynağı olduğunu ve olmaya devam ettiğini düşünüyorum.

FKP'nin tarihi, tabanda, işçiler, köylüler ve emekçi aydınlar arasında sol güçler eylem birliğinin sömürücülere karşı savaşımında halkın seferber edilmesi için, uluslararası etkenlerin oynadığı rolün arttığı hallerde de silâhsızlanma ve barış uğrunda savaşımına yöneltilmesi için en elverişli koşulları yarattığı gerçeğini doğruluyor.

Fransa'da birlikte eylemlerden söz ederken, ilk önce bu birliği gerektiren durum ve koşulları ve sonra birçok defa verdiği sonuçları belirtmemiz gerekiyor.

İtalya'da ve Almanya'da faşizmin yerleştiğine ve tutunduğuna tanık olduğumuz koşullarda ülkemiz içinde başkaldıran faşist elemanlara karşı 1934 yılı Şubatında girişilen halk aksiyonlarının örgütlenmesi, FKP'ye, sol güçlerin birlikte eylemlerinde birincil bir rol oynama olanağı verdi. Bu aksiyonlar boyunca, emekçilerimizin hükümetin zincirleme kararlarına karşı, işçi sınıfının ve orta katmanların yaşam düzeyine ve haklarını çiğnemedede yeni saldırı için sinyal yerini tutan olağanüstü kararnamelere karşı, tasarruf gerekçesiyle 85 bin devlet memurunun işten atılmasına, demiryolu işçilerinin ve öğretmenlerin haklarının çiğnenmesine, emekçilerden alınan dolaylı ve dolaysız vergilerin artırılmasına, buna karşılık büyük şirketlerin vergilerinin azaltılmasına karşı savaşıma seferber edilmeleri gerekiyordu.

Bu koşullar altında, 9 Ekim 1934'de Paris'in Bullier salonunda, daha sonra da radikallerin kongresinden önce 24 Ekim'de Nante'de tertiplenen mitinglerde, Maurice Thorez «Ekmek için, özgürlük ve barış için savaşım uğrunda halk cephesi»nin kurulması çağrısında bulundu.

Bu çıkışlar, 14 Temmuz 1935'de Halk Cephesi'nin kurulmasına, 1921 yılında parçalanıp ayrılmış olan sendikaların 1936 Martında Fransız Genel Emek Konfederasyonu'nda (CGT) birleştirilmesine, aynı yılın Nisan-Mayıs aylarında yapılan parlamento seçimlerinde sol güçlerin üstün gelmesinden sonra Halk Cephesi çoğunluğunun desteğiyle bir sosyalistler ve radikaller hükümetinin kurulmasına götüren yolda birinci aşamayı.

Fransa'da 1875 yılında kabul edilmiş olan eski yarı-monarşist anayasa biçimsel olarak yürürlükteydi. Ama bu olgu, emekçilerin yaşama koşullarını bir hayli iyileştirme yolunda Halk Cephesi'ne engel olmadı, çünkü bu cephenin milletvekilleri aktif yığın hareketinin güçlü desteğine dayanıyorlardı. O zaman, işletmelerde, yeni tek cephe komiteleri kuruluyor, eskileri güçlendiriliyor, nice fabrikaların işgal edilmesine kadar varan birçok grevler örgütleniyordu. Birkaç hafta içinde, Halk Cephesi 40 saatlik iş haftası (kapitalistlerin bugüne kadar da kabule yanaşmadıkları en önemli reform) uygulaması sağladı; askersel sanayii millileştirdi ve okullarda öğrenim süresini uzattı. Bir yandan işsizlere yardım için bir ulusal fon oluşturuldu, ihtiyaçlara emekli aylığı bağlandı, patronların emekçileri sömürmesine belirli ölçüde engel olmak amacıyla toplu sözleşmeler ilkesi ve sendika heyetleri pratiği kabul ettirildi. Halk Cephesi aynı zamanda tarım ürünlerini alım fiyatlarını arttırarak, köylülerin durumunu da iyileştirdi.

Burada, patronlar ile CGT arasında bir çok olağanüstü önemli sorun üzerinde yapılan görüşmelerde ve varılan anlaşmada Fransız iş adamlarının temsilcisi Lambert Ribot ile CGT Genel Sekreteri Benoit Franchon arasındaki tartışmadan şu iki repriği aktarmak istiyorum:

«Lambert Ribot: Fransız işçileri ücretlerine ne zaman bu kadar büyük zam almışlardır?»

Benoit Frachon: Fransa'da eskiden bu kadar boyutlu, böylesine güçlü bir işçi hareketi olmuş mudur sanki?» (1)

İşte bu durum ve koşullarda, sosyalistlerin lideri Leon Blum, gayet haklı olarak, komünistler sayesinde tek cephenin kaçınılmaz hale geldiğini belirtti. Tek cephe kaçınılmaz oldu, çünkü parti işçi sınıfının davasına olanca varlığıyla bağlıydı, tekcephe başarısı onun taktik bilgeliğinin sonucuydu. Maurice Thorez şöyle diyordu: «Bütün sorunlarda aynı fikirde olsaydık, tekcephe konusunda görüşmeler yapmaya gerek kalmazdı, birlik sağlanabilirdi... Pratiğin ve özellikle taban örgütlerinde meydana getirilen tek cephenin gösterdiği üzere, birçok önyargılar, birçok geri düşünceler, birlikte çalışma başladıktan sonra ergeç yumuşuyor ve kaybolup gidiyor.» (2) Thorez, yaşamının sonuna kadar, dilinde tüy bitercesine şunu tekrarladı: En önemli şey, birleştirici olanı gözden kaçırmamak, dikkate almaktır. Thorez, Fransız Komünist Partisi'nde sekterlikle savaşımında çözücü bir rol oynuyordu. Çok geçmeden, 1930 Temmuzunda partinin genel sekreteri olunca, geniş ve yaygın tartışmalar fikrini destekleme kampanyasına girişti. «L'Humanite» gazetesinde yayınlanan ve diğer birçok konuşmasının tonunu belirleyen yazısında, Thorez «Varsın, ağızlarını açsınlar!» diyordu. Thorez, Lenin'in sözlerini, yani bağlaşımlara, ikircimli elemanlarla bile bağlaşımlara girmekten ancak kendi kendilerine güvenemeyenlerin korkabileceklerini belirttiği sözlerini tekrarlamayı seviyordu. (3) Bu sözler, Maurice Thorez'in adeta en çok başvurduğu gerekçelerin anahtarı gibiydi.

Komünistler, birlik arama, birliğe ulaşma çabalarında, buna götüren bütün yolları buluyor ve yararlanıyorlardı. İlginç bir örnek verelim. 1934 Temmuzunda sosyalistler ve komünistler arasında eylem birliği anlaşmasının imzalanmasından önceki günlerde yapılan görüşmeler sırasında, birdenbire, faşizme karşı savaşım konusunda Komünist Partisi'nin önerdiği anlaşma tasarısının Sosyalist Partisi'nin Nord Federasyonu tarafından hazırlanan tasarımının aynısı, hattâ tıpatıp aynısı olduğu anlaşıldı. Bu durum, hayretle karşılandı ve sözkonusu federasyonun yönetmenlerinden birine inanılacak olursa, gülenler bile oldu. Ama, Maurice Thorez ciddiyetle açıklamaya girişti: Bu gösteriyor ki dedi, komünistler, kendi yönlerinden, ortak anlaşmanın hazırlanmasında herhangi bir güçlük çıkarmak niyetinde değildirler. Gerçekten komünistler, sosyalistlerin lideri Leon Blum'un belirttiği gibi, yalnız Nord Federasyonu temsilcilerinin fikirlerini değil, aynı zamanda tüm partinin görüşlerini dile getiren formülleri dikkate alıyorlardı. Komünistler, tasarıya, sadece eylemlerin amaçlarını, önermek istedikleri amaçları ve bu eylemlerin olası biçimlerini belirleyen bir paragraf eklemiş bulunuyorlardı.

(1) Leon Blum, L'Histoire Jugera. Paris, 1945, s. 215.

(2) «Cahiers du communisme», № 6, 1961.

(3) Bk. V. İ. Lenin, Tüm Yapıtları, c. 6, s. 16.

Örneğin, birinci madde şöyle formüle ediliyordu: «Partilerden her biri, tüm ülkede, bütün emekçi halkın a) Fransa'da faşist örgütlere karşı ve bunların silöhsızlandırılıp dağıtılması için, b) olağanüstü kararnamelere karşı seferber edilmesi amacıyla ortak kampanyalar örgütlemek ve bu kampanyalara bütün araç ve olanaklarıyla (örgütleri, basını, aktivistleri, iktidar organları içinde seçilen elemanları vb) katılmakla yükümlüdür.» (4)

Gerçekliği olanca derinliğiyle tanımaları, komünistlere, işçi sınıfını parçalama politikasının, bu sınıfın çeşitli güçlerini birbirine düşürme politikasının, emekçilerin çıkarlarını çiğnemeyi, sosyal ilerleme yolunda engeller yaratmayı, barış davası için tehlikeli bir durum meydana getirmeyi amaçlayan gericiliğin doğal tutumu olduğunu açıkça anlama olanağı verdi.

17 Nisan 1936 günü, radyodan, Komünist Partisi'nin en saygın temsilcisinin «Katolik yurttaş, biz ateistler, işçi mi, memur mu, esnaf mı, yoksa köylü mü olduğuna bakmaksızın, sana elimizi uzatıyoruz; çünkü sen bizim kardeşimizin ve sen de bizimle beraber aynı sıkıntılar altında ezilmekte-sin» (5) sözlerini işittiğim zaman milyonlarca Fransız gibi ben de çok heyecanlandım.

Biz, parti adına birlik ve bağlaşma çağrısında bulunan adamın, yalnız seçmenleri etkilemek için – bu da çok önemli olsa bile – çabalamadığını, uluslararası durum ve koşulların oluşturduğu bütün tehlikeyi ve bu tehlike karşısında Fransız halkını birleştirmek gerektiğini iyice kavramış olduğunu hissediyorduk.

Fransız işçi sınıfında ve tüm emekçilerinde kardeşlik hissi ve ulus olarak kendi benliğini kavrama bilincini uyandıran Halk Cephesi olmasaydı, bu sınıf, bu emekçi halk ve devrimci öncüleri olan Komünist Partisi dört yıl sonra böyle bir direniş hareketini geliştiremezlerdi.

Ne ki, Halk Cephesi içinde çelişkiler de vardı.

Cephenin en etkin eylem dönemi, eşi görülmedik ekonomik bunalım, İtalya'da, Almanya'da ve İspanya'da dünyayı topyekûn felâkete sürüklemek için ellerinden geleni yapan gözü dönük anti-demokratik güçlerin erke geldikleri sıralara rastladı.

Maurice Thorez ve Marcel Cachin, sosyalistlerin Vandervelde, Adler ve diğer önderlerini, dünya çapındaki faşist tehlikeye karşı eylem birliği yan-lısı olmaya çağırıyorlardı. Bu ruhtaki her çağrıda «olaylar hızla geliyor, vakit kalmadı» (6) diyorlardı. Ama Halk Cephesi başkanlığına getirilen Fransız sosyalistlerinin lideri Leon Blum, iki yıl bile geçmeden (28 Ağustos 1936), Hitler'in ekonomi bakanı Schacht'la görüşmede bulundu. Bu görüş-me, Hitler'in Nazi ordusunu 500 binden 700 bine çıkarmayı kararlaştırma-

(4) «L'Humanite», 2 Temmuz 1934.

(5) Maurice Thorez, Oeuvres, Livre Troisieme, c. 11, Paris, s. 215.

(6) «L'Humanite», 18 Ekim 1934.

sından sonra yapıldı. Peki, Blum ne söyledi? Blum, hemen ideolojiyi bir yana bırakarak, Almanya, İngiltere ve Fransa arasında sömürgeler sorunu üzerinde üçlü görüşmelere başlanmasını önerdi. (7)

Bu olay, daha sonraları «Münih ruhu» adı verilecek olan tutumu yansıtır. Leon Blum, 1938 Nisanında, güçlükler karşısında yıldı göstererek, kendisine yöneltilen hükümet kurma önerisini reddetti. Kendisi şöyle diyor: «İşçi ve cumhuriyetçi yığınlara başvurabiliriz; durum buna elverişliydi» (8) Ama Blum bunu yapmadı: «Bu takdirde, savaşım bütün ülkeyi sarabilir ve durmadan genişleyip güçlenen geniş halk hareketinde ifadesini bulabilirdi». (9)

İngiltere ve Fransa hükümetlerinin, Hitler'e göz yumarak Südetler'i Almanya'ya katmasına seyirci kaldıkları ve böylelikle onun yayılma politikasını adeta onayladıkları 1938 Eylülünde, «Münih ruhu» üstün geliyordu; ama bu, o zaman göstermek istedikleri gibi barışın utkusu değildi, doğrudan doğruya felâketti. Fransız hükümetinin başındaki Daladier, imzalanan anlaşmayı parlamentoda açıklar ve temellendirirken, komünist milletvekili Gabriel Peri (10) şöyle bağırды: «Buna barış demeyin ... siz özgür halkın sakatlanmış gövdesi üzerinde yenilgiyi imzalamınız!»

Bu olaydan birkaç hafta sonra, aynı Daladier, gerçekte 40 saatlik işhäftasını kaldıran ve protesto grevlerinin bastırılmasını örgütleyen birçok olağanüstü kararname çıkarttı.

Aşağı yukarı yarım yüzyıla yakın bir süre önce geçen bu olaylar üzerindeki düşünceler, şimdi bizi, dorukta bağlaşmanın, yığınlar tarafından yöneticiler üzerinde gereken ölçüde etki yapılamadığı takdirde sağlam ve sürekli olmadığı sonucuna vardiıyor. Halk aksiyonları, tabandaki eylem birliği, kesinlikle böyle bir bağlaşmanın yaratılmasına yol açıyordu, ama öte yandan bu bağlaşma birliğin gelişmesini belirleyecek ve buna önderlik edenlerin tutumu üzerinde belirleyici bir etki yapabilecek kadar güçlü olamıyordu.

Halk Cephesi döneminde işte böyle oldu. Vincent Auriol ve Ramadier'nin, Amerikan koruyuculuğu altında yeni Atlantik çizgisine girmeyi uygun buldukları, bir devlet kuruluşu olan «Renault» işletmeleri işçilerini destekledikleri bahanesiyle komünistlerin hükümete katılmasına engel oldukları 1947 yılında da aynı şey oldu. (11) Bu eğilim bugün de beliriyor.

Tarih Fransız komünistlerini bir de şu sonuca vardiıyor: Sosyalist önderler halk yığınlarının baskısı altında komünistlerle her ne zaman anlaşma izmalamışlarsa bunu daima bir yerde, hegemonyacı diyemsek bile,

(7) Bak. J. Duroselle, «La Decadence». 1932–1939. Paris, 1979, s. 300.

(8) «Le Populaire», 10 Nisan 1938.

(9) Agy.

(10) Gabriel Peri Hitlerciler tarafından 15 Aralık 1941'de kurşuna dizildi.

(11) Bak. M. Thorez, Textes choisis. Paris, 1964, s. 122.

tutucu düşüncelerle yapmışlardır ve bunu kendileri de bazen kabaca itiraf etmektedirler.

Bu anlamda, Fransız sosyalistlerinin şimdiki lideri François Mitterand'ın konuşmaları dikkate değer. Mitterand, 1969 yılında «Gerçekteki payım» adlı kitabında, «başlangıçta komünist partisi ile dengelenmeyi, sonra da onun üzerinde üstünlük kazanmayı sağlayabilecek bir politik hareket yaratılması»na önem verdiğini yazdı. ⁽¹²⁾

1972 yılında, sol güçlerin Ortak Programı hazırlandıktan hemen sonra Mitterand, Sosyalist Enternasyonal'indeki arkadaşlarına, sözkonusu anlaşmayı sadece komünistlerden «üç milyon oy» koparmak için imzaladığını söyledi.

Kaldı ki, Mitterand, daha önce de hareketlerinin gerekçelerini gizlemiyordu. Sosyalistlerin lideri, «Yumrukta gül» adlı kitabında, komünistlere karşı savaşım verdiğini ve daha da vereceğini yazdı: «Onlar Varşova Paketi'ni yeğledikleri zaman, ben Atlantik Bağlaşması'nı seçtim. Ben özgürlüğümü ABD'ye borçlu olduğumu unutmuyorum. Belki de ben bu özgürlüğü burjuvaca anlıyorum, ama ne olursa olsun, bu anlayışımı değiştirmek istemediğimi itiraf ederim.» ⁽¹³⁾

Ne var ki, Mitterand'a, Atlantik Bağlaşması'nın 1949'da yapıldığını, Varşova Antlaşması'nın ise 1955 yılında imzalandığını hatırlatmak faydasızdır. Cumhurbaşkanlığı seçimleri öngünlerinde (seçimler 1981 Nisanında yapılacak), burada, sosyalistlerin lideri Mitterand'ın, adeta seçimönu stratejisini belirleyen fikirlerini belirtmek daha yerinde olur: «Sosyalist demokrasi, önderlik rolünü gerçekleştirmek üzere ... kendi etkisini (politik liberalizmini) hem solcular ... hem de sağcılar arasında genişletmelidir». ⁽¹⁴⁾ İşte bu nedenle, François Mitterand, hiç değilse bugün, kendisiyle özgürlük konusunda aynı «burjuvaca anlayış»ta olan Jacques Chirac'la ve partisiyle anlaşmakta acele ediyor.

Fransız Komünist Partisi'nin, tarihi boyunca hareket hattında ana çizgilerden biri olarak benimsediği, giderek tarihinin omurgasını oluşturduğu üzere, bu koşullar altında da tabanda eylem birliğine olağanüstü büyük bir yer vermesinin nedeni kendiliğinden anlaşılıyor.

Ülkenin en büyük sendika örgütü olan Genel Emek Konfederasyonu da aynı hareket hattını tutuyor. Fransa bugün birçok alanı, demir-çelik üretimi, maden sanayii, balıkçılık, demiryolu kuruculuğu, sanayi malları üretimi alanlarını içeren ciddi sosyal anlaşmazlık ve çatışmalar sahnesi haline geldi. Bugün Boulogne-Billaucourt'daki «Renault» ve Saint-Etienne'deki «Manufrance» gibi millileştirilmiş büyük kuruluşların üzerine çöken kapatılma tehlikesi, binlerce işyerinin kısıtlanmasına yolaçabilir. Görüşme

⁽¹²⁾ François Mitterand, «Ma part de verite», Paris, 1979, s. 120.

⁽¹³⁾ François Mitterand, «La Rose au poing», Paris, 1973, s. 24.

⁽¹⁴⁾ François Mitterand, «Ma part de verite», s. 120.

istekleri çoğu kez reddediliyor, diyalog ise, son zamanlarda balıkçıların grevinde askersel donanma gemileri kullanıldığı gibi, bazen kaba kuvvet kullanılmasına, sık sık da polis müdahalelerine kadar varıyor. Ama buna karşın, özellikle sendikaların uyguladıkları stratejide ortak eylemlere dayandıkları ve ancak ileri sürülen isteklere gerçekten uygun düştüğü takdirde anlaşmalar imzaladıkları hallerde, belirli başarılarla ulaşılabiliyor.

Genel Emek Konfederasyonu (CGT) Genel Sekreteri Georges Seguy, konfederasyon yürütme komitesinin 9 Eylül 1980 günü yaptığı oturumdaki konuşmasında ilk önce iş ücretlerine ve istihdam sorununa ilişkin en önemli isteklerin yerine getirilmesine yönelik eylemlerin açındırılmasına büyük bir dikkat gösterildiğini; ama emekçilerin satınalma gücü, çalışma koşulları, haklarının savunulması ve genişletilmesi gibi diğer isteklerinin de hiç bir zaman gölgede kalmadığını ve kalmayacağını belirtti. ⁽¹⁵⁾

İşçilerin bugünkü eylemleri, FKP Genel Sekreteri Georges Marchais'in Parti XXII. Kongresi'nde okuduğu eylem raporunda söylediklerinin güncelliğini ve önemini açıkça ortaya koyuyor. Georges Marchais bu raporunda şöyle diyordu: «Biz yürüttüğümüz savaşımда bağlaşmaya, tabanda emekçilerin ve tüm halkın eylemleri sayesinde yaratılan bağlaşmaya birincil bir önem veriyoruz. Bu, partimizin her örgütünün, hangi kesimde çalıştığına bakılmaksızın, her aktivistin en büyük kaygısı olmalıdır.» Georges Marchais bu düşüncüyü daha öte geliştirerek, büyük bir inançla şunları belirtti: «İşte böyle bir demokratik süreç, savaşımда elde edilen her yeni kazanımı, daha büyük başarılar için, daha geniş ve sonuç belirleyici bir savaşım için dayanak noktası haline getiriyor. Gerekli çoğunluğun elde edilmesine engel olan çelişkiler işte böyle bir süreç içinde çözülebilir, yenilebilir» ⁽¹⁶⁾.

Partimizin deneyimi ve tarihinden çıkarılan dersler işte bu sonuçlamalarda somut ifadesini buluyor.

⁽¹⁵⁾ «L'Humanite Dimanche», 12 Eylül 1980.

⁽¹⁶⁾ «Chaiers du communisme» Haziran-Temmuz 1979.

Emperyalizmi suçlama belgesi

Her yıl, her ay ve her gün, emperyalizmin gerici, insanlık düşmanı, kıyıcı özünü gösteren yeni olaylar ve kanıtlar ortaya koyuyor. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi bu sorunu tekrar tekrar ele alıyor. 1969 yılı Haziranında, komünist ve işçi partileri tarafından, bu partilerin Moskova'da yaptıkları uluslararası toplantı nedeniyle hazırlanan «Emperyalizmi Suçlama Belgesi» yayınlanmıştı. 1974 Mayıs sayısında ve 1978 Eylül sayısında yayınlanan materyaller bu «suçlama belgesi»nin devamı idi. Bu kez, aşağıda, emperyalizmin cinayetlerine ilişkin bir yeni enformasyon materyali sunuyoruz. Bu materyalin hazırlanmasında, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün ve çeşitli devletlerin verilerinden, komünist ve işçi partilerinin, Dünya Barış Konseyi'nin, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun, Uluslararası Emek Örgütü'nün materyal ve belgelerinden, bilim enstitülerinin araştırmalarından ve birçok ülkeler basının materyallerinden yararlanıldı.

İNSANLIĞIN YAZGISIYLA KÖTÜCÜL OYUN

Emperyalizm, tarihin seyrini, dünya devrimci sürecini yavaşlatma ve giderek geri çevirme denemelerinde, milyonlarca insanın yaşamı için, insanlığın varoluşu için tehlike yaratmaktan çekinmiyor.

Son yıllarda, bu tehlike, emperyalist devletlerde ve öncelikle ABD'nde yönetici çevrelerin, sosyalist topluluk devletleri tarafından harcanan dirençli çabalar sonucunda uluslararası ilişkilerde meydana gelen sağlıklı duruma karşı gitgide daha olumsuz bir tavır almaları yüzünden artmış bulunuyor. Halkların kalıcı barış ve genel güvenlik isteklerine karşın, emperyalizm militarist programlarını yıldan yıla ağırlaştırıyor; taraflar arasında askersel dengeyi garantileyen Sovyet-Amerikan SALT-2 Antlaşması'nın onaylanmasını savsaklıyor; bir «yeni nükleer strateji»ye gidiyor; sosyalist topluluk ülkelerinin sınırlarına elden geldiğince yakın yerlere yeni tür saldırı silâhları yerleştirmeye çalışıyor ve bu ülkeleri askersel üslerle «stratejik kuşatma» çabalarına hız veriyor; psikolojik savaşı kızıştırıyor ve SSCB'ye ve bağlaşıklarına karşı ayırıcı ekonomik önlemleri gerçekleştirme yolundan yürüyor, sermaye dünyasında askersel psikozu körüklüyor.

Emperyalist devletlerin askersel-politik bloku olan ve 1949 yılında kurulmuş bulunan NATO'nun tüm varoluş dönemi boyunca silâhlı güçlerin sayısı durmadan artırıldı, yeni tür yığınsal kırım silâhları yapıldı, askersel harcamalar gitgide artırıldı. 30 yılın bu tür harcamaları toplam 2,8 trilyon

ABD askersel yatırımlarının artışı
(1977 - % 100)

	1981	1985 (öngörü)
Stratejik ve taktik roketler	165	350
Hava güçleri	159	242
Donanma	107	228
Tank ve zırhlı araç	109	273
Öteki türlerden silâhlar	159	255

doları buluyor. Ama NATO elebaşlarının militarist iştahları bundan da ötelere varıyor. Blokun yıllık askersel harcamaları toplamının en yakın yıllarda 400-450 milyar doları bulması öngörülüyor. Yalnız ABD'nin önümüzdeki beş yılda askersel amaçlarla 1 trilyon dolar harcaması kararlaştırılıyor.

Bu harcamaların önemli bir bölümü, askersel üretime, eldeki silâhları yetkinleştirmeye ve yeni tür silâhlar ve bu arada nötron, lazer ve kimyasal silâhlar yapımına gidiyor. Nükleer silâhların yetkinleştirilmesine ve çoğaltılmasına özel bir önem veriliyor. Son zamanlarda 200 yeni kıtalar-arası «MX» roketinin meydana getirilmesine ve yerleştirilmesine harıl harıl devam ediliyor. J. Carter bu konuda şöyle övünüyor: «Bu roketler, Sovyet hedeflerine daha geniş diyapozonlu bir nükleer darbe indirilmesi potansiyelini çok daha artıracaktır». Askersel-deniz güçleri bileşiminde, «Trident» yeni roketleriyle donatılı stratejik hedefli denizaltılara yer vermeye başlandı. «B-52» stratejik bombardıman uçakları yetkinleştiriliyor. Hava, deniz ve karada üslenen kanatlı roketler yapımına hız veriliyor.

Bütün bunlar, emperyalist devletlerde militarist çevrelerin bugün varolan görece güçler dengesini bozmaya, SSCB ve bağlaşıkları üzerinde askersel üstünlük sağlamaya çalıştıklarını gösteriyor.

Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist topluluk ülkelerinin barışçı girişimlerine (!) yanıt olarak emperyalist blokun askersel potansiyelini daha öte artırma çabası, silâhlanma yarışında yeni bir aşamayı geliştirme anlamına geliyor. Bu politika uluslararası durumu yumuşatma yolunda bir engel yarattıktan başka, sosyal-ekonomik nitelikte birçok sorunun (çevre sağlığını koruma, açlıkla, ekonomik geri kalmışlıkla savaşım vb.) çözüme de ciddi biçimde set çekiyor.

(!) Bu girişimler hakkında daha ayrıntılı bilgi için bak: «BSS» dergisi, Sayı 12, 1980, s. 90-93.

ABD yönetiminin bu ruhtaki «direktifler»i ve NATO'nun kararları, söz konusu militarist doğrultunun politik belirtisi olarak görünüyor. Son iki emperyalist işlem, barış davası için özel bir tehlike oluşturuyor. Birincisi, NATO Konseyi'nin 1979 Aralık ayında, Avrupa'ya 600 kadar orta menzilli yeni Amerikan roketi yerleştirilmesini ve bunların Sovyetler Birliği topraklarına doğru yöneltilmesini kararlaştırmış olmasıdır. Böyle bir kararı gerçekleştirmenin, SSCB için, diğer sosyalist ülkeler için, doğal olarak aynı zamanda bir savaş halinde karşı-darbeyi üzerlerine çekmeleri kaçınılmaz olarak Avrupa'lı NATO ülkeleri için nükleer tehlikeyi artıracak söz götürmez.

Emperyalizmin ikinci tehlikeli işlemi, 59 numaralı Cumhurbaşkanlığı Direktifi ile formüle edilen sözümona yeni nükleer stratejinin 1980 Temmuzunda Amerikan yönetimi tarafından onaylanmasıdır. Bu direktif, «prevantiv» nükleer darbe indirme ve «sınırlı» nükleer savaş yürütme olanaklarını «yasallaştırıyor». Ne var ki, böyle bir savaşın sınırlı kalabileceği ümitleri boşunadır. ABD Savunma Bakanı H. Brown bile, gerçekte, «denetli» bir nükleer darbenin, kaçınılmaz olarak ve süratle tam kapsamlı nükleer çatışmaya dönüşebileceğini itiraf etmiş bulunuyor.

Böyle bir perspektifin ne demek olduğu herkesçe biliniyor. 1980 Mart ayında, Amerikan tıp bilginleri, J. Carter ve L. İ. Brejnev'e gönderdikleri mektupta, giderek «sınırlı bir nükleer savaş» sonucunda bile tarihte henüz eşi görülmedik büyük sayıda insanın öleceğini, yaralanacağını veya atom zehiriyle hastalanacağını belirttiler. Öyle ki, radyoaktivite, atom zehiri döküntüleri yeryüzünün büyük bir kesimini bulaştıracak, bunun etkileri nice kuşaklar boyunca sürecek ve atmosferdeki etkileri bütün canlılara ciddi zararlar verecektir.

Bir nükleer savaşın ne gibi sonuçlar verebileceğini emperyalist «doktrinler»i kalıplayanlar da kestiriyorlar. Carter'in imzasını taşıyan birçok belgede, bir nükleer çatışma halinde, ABD'nin yaklaşık olarak nüfusunun beşte üçünü ve ekonomik potansiyelinin dörtte üçünü yitirebileceği kaydediliyor. *Ne ki, bu saptamaları, bir nükleer tayfunun kopması tehlikesini azaltmayan, daha da artıran kararlar, emperyalist devletlerin askersel güçlerini ve bütçelerini artırmalarını isteyen çağrılar izliyor. Gerçekten, emperyalizm, sınıfsal politik hedeflerine doğru ilerlerken, insanlığın yazgısıyla korkunç biçimde oynuyor.*

Gerginliği durmadan artıran emperyalist politika yalnız uluslararası ilişkileri etkilemekle kalmıyor. Bu politika kapitalist ülkelerin kendi içinde günlük toplumsal yaşamı da etkiliyor, savaş psikozu, tedirginlik ve korku atmosferi yaratıyor ve bunu sürdürüyor. Ortada ilginç veriler var: Yalnız 1979-1980 yıllarında 18 ay içinde, ABD'nde 151 kez «yanlış» nükleer alârm verilmiş; her defasında stratejik bomba uçakları ve kıtalararası balistik roket rampaları hazır duruma geçirilmiştir. Bir başka deyişle Pen-

tagon, bir buçuk yıl içinde 151 kez savaş uçurumu kenarında denge oyunu « oynamıştır ». Ne var ki, böyle « oynama » larla gerçek faciaların arası pek uzak değildir.

İkinci Dünya Savaşından sonraki tüm dönem boyunca emperyalist çevrelerin durmadan hissettikleri militarist kaşını, namlusu Sovyetler Birliği'ne ve diğer sosyalist topluluk ülkelerine yönelik kıpırtı ve eylemler doğuruyordu. ABD, Sovyetler Birliği topraklarında elden geldiğince büyük sayıda öbekleri « nişangâh » menzili içine alabilme çabasıyla, 1950'lerin ortasında nice yabancı topraklarda geniş bir askersel üs ve diğer donatımlar örgüsü meydana getirdi. ABD bugün sınırları ötesinde yarım milyondan fazla askersel personel ve 2.500 kadar üs ve köprübaşı bulunduyor, ve bunların çoğu « ileri mevzilenmiş » dedikleri nükleer üsler oluşturuyor. Dünya Okyanuslarında durmadan mekik dokuyan büyük askersel-deniz güçleri de bu « kuşatma stratejisi » nin organik bir ögesi olarak eylem gösteriyor.

Son zamanlarda emperyalizmin askersel-yayımla etkinliği daha da arttı. Dünyanın « kilit noktası bölgeleri » nde ABD'nin askersel varlığı çoğalıyor, nice ülkelerde (örneğin Mısır, Somali, Kenya, Oman'da ve elbette İsrail'de) yeni üsler kurulması hazırlıkları yapılıyor. SEATO'yu diriltme çabaları harcanyor. *Bütün bu emperyalist etkinlik, uluslararası gerginliği sürdürme ve artırmanın başlıca nedeniydi ve nedeni olarak kalmaktadır.*

Askersel yönden « Çin kozu » ile oyuna büyük bir önem veriliyor. Emperyalist devletler Çin silâhlı güçlerinin modernleştirilmesine yardım ediyorlar. Bu cümleden olarak, Japonya'da çıkan « Mainichi » gazetesinin geçenlerde yazdığı gibi, Pekin'e askersel teknik araçlar ve bu arada saldırı silâhı satımı üzerindeki sınırlamayı kaldırdılar. Amerikan strateji uzmanları, Çin hegemonyacılarının Sovyet Uzakdoğu'su topraklarında nice kesimler üzerindeki savlarını hesaba katıyor ve gerçekte bunları kışkırtıyorlar. *Böylelikle anti-Sovyet temel üzerinde, barış davası düşmanlığı temeli üzerinde, emperyalizm ile Pekin hegemonyacılığı arasındaki işbirliği, dünya politikası alanında bütün insanlık ve bu arada ABD ve Çin halkları için de gayet tehlikeli olan bu yeni olgu, gitgide daha sıkı biçimde örgütleniyor.*

Emperyalist çevreler tarafından silâhlanma yarışının kızıştırılması, militarist hazırlıkların her bakımdan hızlandırılması, reel sosyalizm ülkelerinin havadan ve karadan nükleer roket üsleriyle kuşatılması, bu ülkelere karşı nükleer silâh kullanma « eşiği » ni alçaltma niyetleri, *bütünüyle ve diğer askersel önlemlerle birlikte emperyalizmin saldırgan etkinliğinin arttığını gösteriyor. Emperyalizm, dünya durumu ve havayı zehirleyerek ve insanlığı bir nükleer felâket tehlikesiyle yüzyüze getirerek Sovyetler Birliği'ne ve bu ülkenin bağlaşıklarına karşı geniş bir psikolojik savaş yürütüyor.*

Son zamanlarda boyutları bir hayli genişleyen psikolojik savaşın amaç-

ları, emperyalizmin saldırgan siyaset hattına ideolojik bir «kılıf» geçirilmesini sağlamak, sosyalist topluluk ülkeleri tarafından uygulanan yumuşama politikasını yozlaştırmak ve gözden düşürmektir. Bir yandan da, uluslararası kamuoyuna, bu ülkelerin, özellikle Sovyetler Birliği'nin «hür dünya» için «tehlike» yarattığı fikrini aşılama, sosyalist devletlerin işlerine emperyalizmin müdahalesini, bu devletlerin politik sistemini değiştirme amaçlı müdahalesini «haklı gösterme» hedefleri güdülmektedir.

Emperyalist propaganda gerekçe ve kanıt eksikliği hissettikçe, kaba uydurmalara, sahteciliklere ve açık yalana başvuruyor. Örneğin, burjuva yığınsal iletişim araçları, son on yılda Sovyetler Birliği'nin savunma bütçesi, kesin ve görece olarak, durmaksızın azalmakta olduğu halde, bunu tersyüz edip sıradan yurttaşo Sovyet askersel harcamalarının çoğaldığı biçiminde gösterme denemelerine girişerek, Sovyet askersel harcamalarında somut olarak adı konulmadık »gizli kalemler» bulunduğu fikrini telkin etmeye çalışıyorlar. Bir başka yöntem de, Sovyetler Birliği'nde silâh üretimine hız verildiği yalanlarını bazı «istihbarat» verilerine dayanarak «temellendirme», bu silâhları, ABD askersel konserlerinin kendi hükümetlerinden aldıkları dolar üzere fiyatlarla değerlendirme, dolarları rubleye çevirme ve böylelikle elde edilen yekûnları Sovyet bütçesiyle karşılaştırma yöntemidir.

Bunlara, Sovyetler Birliği'nin silâhsızlanma ve Avrupa'da askersel çepheleşme düzeyini azaltma sorunlarına ilişkin sayısız önerilerini «ciddiyetten uzak» gösterme veya düpedüz suskuyla geçıştirmeleri, Demokratik Alman Cumhuriyeti topraklarından Sovyet askersel kontenjanı ve tanklarından önemli bir bölümünü geri çekme önlemini ve SSCB'nin diğer barışçı girişimlerini «küçümseme»leri de eklemek gerekiyor. İstihbarat servislerinin ve «Amerikanın Sesi», «Özgürlük» ve «Hür Avrupa» radyo istasyonları gibi ideolojik merkezlerin, reel sosyalizmi «yumuşatma» amacını güden gayet uyumlu baltalama eylemleri, burjuva basınının sosyalist devletlere karşı giriştiği geniş propaganda kampanyası da, emperyalizmin psikolojik savaşının önemli yanlarını oluşturuyor.

Bu savaş, ABD emperyalist çevrelerinin sosyalizm ülkeleri üzerinde ekonomik baskı denemeleriyle, SSCB'ye karşı «ekonomik önlemler» (ticarete ayırım, donatım ve gereçler, tahıl satımını yasaklama, vb.) uygulamasıyla atbaşı yürütülüyor. Sosyalist devletler üzerinde baskı tarzı ve aracı olarak düşünülen, uluslararası ticareti aksatıp bozan bu önlemler, ABD'nin kendi çıkarlarına, özellikle Amerikan tahıl üreticilerinin çıkarlarına zarar veren bir bumerank gibi geri döndü, beklenenin tersi sonuçlar verdi.

Emperyalist strateji uzamanları, tarihsel gerçeğe, SSCB ile ve bu ülkenin bağlaşıklarıyla ilişkilerde «kuvvet konumu»ndan hareket etmenin temelsiz olduğu gerçeğine boyun eğmek istemiyorlar. Emperyalizm, sosyalist topluluk üzerinde üstünlük kazanma denemelerinde üsteleryerek, bu

topluluğa karşı psikolojik ve ekonomik savaş açarak, dünya politik iklimini daha fazla bozuyor ve insanlığı bu durum içinde olası kötücül sonuçlarla yüzyüze getiriyor.

YOLSUZLUKLAR VE ACILAR DENİZİ

Emperyalizmin sürekli yol arkadaşları – ekonomik bunalımlar, döviz sarsıntıları, enflasyon – emekçilere hep yeni yeni yoksulluklar getiriyor.

Sözümüne «eşit olanaklar toplumu»nda «gereksiz insanlar», yani işsizler kategorisi artıyor. ABD’nde bunların sayısı 1980 yılında 8,2 milyona çıktı. Batı Avrupa ülkelerinde 9 milyon kişi çalışma hakkından yoksun bulunuyor. Bunların 7 milyonu «Ortak Pazar» ülkelerine düşüyor. Bu kesimde birincilik bayrağını, 2 milyon işsizle, İngiltere tutuyor. İtalya’da 1980 yılında işsizlerin sayısı 1,8 milyon, Fransa’da 1,8 milyon, FAC’de 680 bin kaddardı; İspanya’da 1,5 milyonu geçiyordu. Türkiye’de 4–5 milyon insan işsizdir. Kapitalist dünyada tam ve yarı işsizlerin ordusu bugün 455 milyon kişiyi buluyor. *Bu çok büyük potansiyel üretim gücünün ister istemez aylıklığa itilmesi, kapitalist toplumsal ilişkiler sisteminin trajik bir sonucudur.*

Yaşlı nüfus arasında yığınla işsizlik sürüp giderken, geniş ölçüde çocuk emeği sömürüsü, kapitalizmin en az bu kadar trajik bir başka paradokstur. Uluslararası Çalışma Bürosu’nun değerlendirmelerine göre, 1979 yılında, sosyalist olmayan ülkelerde 52 milyon çocuk işgücünü satma zorunda kalmıştır.

Çocuk emeğinin bundan 30 yıl önce yasak edildiği Birleşik Amerika’da bugün tarımda çalışanların % 20’sini çocuklar oluşturuyor. Tarım İşçileri Birleşik Sendikası’nın verilerine göre, fermalarda ve çiftliklerde öncelikle, ırk ayırımı işlemi gören etnik gruplar arasından henüz erginlik çağına varmamış en az 800 bin çocuk çalışıyor. Bu çocuklar, anababalarının geliri en ilkel yaşama gereksinimlerini karşılamaya bile yetmediği için, çalışmak zorunda kalıyorlar.

Avrupa’da en yüksek oranda çocuk çalıştıran ülke olmanın hazin şöreti İtalya’ya düşüyor. 14 yaşından küçük olanların çalıştırılmasını yasak eden yasaya karşın, en az 600 bin çocuk üretim alanında emeğiyle sömürülüyor, bunların bir bölümü günde 12 saat çalıştırılıyor.

İngiltere’de işgücünü satmak zorunda kalan 13–14 yaşlarında kız ve erkek yarım milyon çocuk var. FAC’de çalışan çocukların sayısı 300 bini buluyor. İspanya’da 14 yaşına kadar olanlardan 280 bin çocuk iş alanında sömürülüyor. Yalnız Madrid’de bunların sayısı 100 bini buluyor. Türkiye’de 12–14 yaşlarında yarım milyon kadar çocuğun ücretli işçi olduğunu kayıtlar doğruluyor. Bunların binlercesi için «çalışma yaşamı» daha 6–7 yaş-

larında başlıyor. Brezilya'nın 1967 Anayasası çalışma yaşamına girme yaş haddini 14'ten 12'ye indirdi. Bunun sonucu olarak üretim alanında şimdi 10 milyon kadar çocuk çalıştırılıyor. Bunların işhaftası çoğu kez 48 saate varıyor.

Çocuk emeği sömürüsü, kapitalizmin canavar özlüğünün en acımasız belirtilerinden biridir.

Kapitalist ülkelerde emekçilerin omuzlarını çökertmekte olan işsizlik yükü, süregelen enflasyon yüzünden durmadan artan hayat pahalılığıyla daha da ağırlaşıyor.

ABD'nde 1980 yılında genel fiyatlar düzeyi toplam % 13,3, Ortak Pazar ülkelerinde % 11 yükseldi. Bu arada İtalya'da, son yıl içinde, enflasyon % 22,5 yükselerek tüm savaş sonrası dönemin rekor düzeyini buldu. Fiyat yükselişleri öncelikle besin maddelerinde, yakıtta, elektrik enerjisinde, konut kiralalarında ve kamu servisi hizmetlerinde görülüyor.

İspanya'da, 1980'in dokuz ayı içinde, besin maddeleri, geniş tüketim malları fiyatları, kiralar, sağlık yardımları ücretleri, taşıt araçları ücretleri ortalama % 11,3 arttı. Yunanistan'da, 1979 yılında tüketim fiyatlarında % 24,8 artış oldu; bu miktar önceki yıllardan beri süregelen yıllık ortalama artışın iki katını buluyor. Bazı verilere göre, Türkiye'de bu artış % 130'dur.

Konut sorunu kapitalist ülkelerde halkın geniş katmanları için gerçek bir faciadır. İnsanın en önemli gereksinimlerinden biri olan konut gereksinimi üzerindeki kapitalist bıznez, kiralaların durmaksızın artmasına neden olmaktadır. ABD'nde 1967 yılından beri kiralar ortalama % 70 artmış olup bugün bir işçinin ortalama aylığının üçte birinden fazlasını yutuyor. Birçok ailede, kira, aylık gelirin yarısını alıp gidiyor. Yaklaşık olarak 34 milyon Amerika'lı en ilkel gereksinimleri karşılamaktan da uzak konutlarda oturuyor.

Büyük Britanya'da, binlerce konut (yalnız İngiltere ve Galler'de 650 bin konut) yüksek kiralar yüzünden boş duruyor, öte yandan yüzbinlerce İngiltere yurttaşı barınmaya elverişsiz konutlarda sıkıntı çekiyor. Ayrıca 50 bin kadar da evsiz aile bulunduğu biliniyor.

İtalya'da, Kiracılar Örgütü'nün verilerine göre, 1979 yılı sonunda, kiralarını ödeyemeyecek durumda 600 bin aile barındıkları konutlardan çıkarılma tehlikesiyle yüzyüze gelmiştir. 1980 yılı sonuna doğru 200 bin aile aynı yazgı ile yüzyüze gelmiş bulunuyor.

Federal Almanya'da kiralar yıldan yıla yükseliyor. Üç ve daha çok çocuklu tüm Batı Alman ailelerinin % 50'si kadarı gayet sıkışık koşullar içinde barınıyor. Hollanda başkenti Amsterdam'da, resmi verilere göre, haddinden fazla pahalı kiralar yüzünden nice konut boş dururken, 50 binden fazla insan evden yoksun bulunuyor. Bu durum tüm ülke için de böyledir.

Kapitalist ülkelerde emekçilerin yaşam düzeyi gitgide düşerken, tekellerin kazançları arttıkça artıyor. Birleşik Amerika'da genel ekonomik düşüş koşulları altında, en büyüklerinden 500 sanayi şirketinin satış oylumu durmadan artıyor. Bu artış, 1977 yılında % 11,9 iken, 1978'de % 12,2 oldu. Yine 1978'de, bu şirketlerin safi geliri % 17'ye yükseldi (önceki yıl % 6,6 kaddı). 1977-1978 yıllarında bu tekellerin gelirleri 803,7 milyardan 898,5 milyar dolara çıktı. En büyük 8 petrol korporasyonu, kendi verilerine göre, kârlarını 1978'de 9 milyar dolardan 1979'da 15 milyar dolara yükselttiler.

«Eşit olanaklar toplumu»nun ideolojik savunuculuğunu yapanların savladıkları «gelirleri eşitleme» hayalden başka bir şey değildir. ABD'nde en zenginler kategorisinin % 1'i, bugün, ulusal servetin bir çeyreğini, bu yüzde birin yarısı da 5'te birini elinde tutuyor. 3.500 kişi, ya da tüm nüfusun % 0,002'si, sanayide, banka sisteminde, ulaştırma sisteminde, taşımacılıkta, kamu hizmetleri alanında gelirlerin yaklaşık olarak yarısını, sigorta alanındaki gelirlerin de üçte ikisini kontrol ediyor.

Yaşlı Amerikalıların yalnız % 4'ü, değeri 60 bin doları bulan ve geçen mülk sahibidir. Bu % 4'ün toplam mülkiyetinin değeri 1.000 milyar doları aşiyor. Öbür kupta, tüm Amerikalıların yarısını kapsıyan kutuba Amerikan servetlerinden her 100 sentin yalnız 3'ü düşüyor. Emperyalist devletlerin bu en zengin ülkesinde 60 milyon kişi yoksulluk içinde kıvranıyor.

İngiltere'de ulusal servetin bir çeyreğinden çoğu nüfusun % 1'nin elindedir. Federal Almanya'da tüm üretim araçlarının dörtte üçüne nüfusun % 1,7'si sahip bulunuyor.

Böylelikle, «eşit olanaklar toplumu»; gerçekte, eylem alanı içinde milyonlarca emekçinin çıkarlarının az sayıda bir kodamanlar grubunun çıkarları ile çeliştiği, karşıt olduğu bir sömürü sistemidir.

HAK YOKSUNLUĞU «TEMEL»İ ÜZERİNDE GERÇEK-DIŞI ÖZGÜRLÜKLER

Emperyalizm insanın temel sosyal-ekonomik haklarını durmaksızın, biçimsel olarak ilân edilen politik özgürlükleri de buna yaklaşık ölçüde çiğniyor.

Yukarıda, kapitalist dünyada, insanın çalışma hakkına (geniş kapsamlı işsizlik) ve konut hakkına (evsizlik ve barınma sıkıntıları) ilişkin bazı rakamlar ve kanıtlar verdik. Şimdi de, öğrenim, sosyal sigorta, sağlık yardımları, kadınların ve gençlerin durumu gibi sorunlara değinelim.

Kapitalist ülkelerde öğrenim sistemi büyük ölçüde, tüm toplumsal sistemin karakterini yansıtır.

ABD'nde, okul çağında 5 milyon çocuk öğrenim olanağından yoksun-

dur. Bu ülkede okuma-yazma bilmezlik yaygındır. Otuz milyon kadar yaşlı Amerikalı, basit bir metni anlayamayacak veya işe alınmak üzere bir başvuru kâğıdı dolduramayacak kadar okuma-yazmasızdır. U.S. News and World Report» dergisinin verilerine göre, yüksek okullara devam harçları yılda ortalama 3—4 bin, bazı eyaletlerde 5—6 bin dolar arasında değişiyor. Bu parasal engel nice işçi ailesinin çocuklarına yüksek okul kapılarını kapatıyor.

Resmi istatistiklere göre, İtalya'da, okul çağındaki çocukların % 9,4'ü okula gidemiyor. 1978 yılı verilerine göre, ülkede, yaklaşık 12 milyon kişi, yani tüm nüfusun beşte birinden çoğu, ilköğrenimden geçmemiş veya bunu bitirememiş durumdadır. İtalya'da 2,5 milyon kişi okur-yazar değildir. Ekonomik bakımdan gerikalmış güney bölgelerinde, çocukların % 20—30'u ilkokula gidemiyor.

Resmi istatistiklere göre, Portekiz'de, 14 yaşın üstündeki ülke nüfusunun % 23'ü okuma-yazma bilmiyor.

Fransa'da, orta öğrenim okullarına, yönetim görevlerindeki memurların ve serbest meslek sahiplerinin çocuklarından % 57'si, işçi çocuklarından da ancak % 3,4'ü devam edebiliyor.

Kapitalist ülkelerde, emekçilerin sosyal durumlarını iyileştirme yönündeki sürekli savaşmaları sonucu olarak, sosyal yardım sistemleri meydana getirilmiş bulunuyor. Ne var ki, bu sistemler, aylık ücretlerden yıllar yılı yapılan kesintilere dayanıyor; emekli aylıkları ve yardımlar ise çoğu zaman çok düşük ölçülerini geçmiyor.

İşçi, emeklilik hakkı kazanabilmek için, sigorta ödentisi vermelidir. Bu ödeme süresi Avusturya'da 35 yıl, Belçika'da 40—45, Hollanda'da 49 vb. yıldır. Ödenti miktarları ise şöyledir: FAC'de aylığın % 13'den fazlası, Belçika'da % 10'u kadarı, İtalya, Fransa ve Japonya'da % 6,7'si, ABD'nde % 4'ünden çoğu. İhtiyarlık yardımları ölçülerine gelince, bu yardımlar İngiltere'de ortalama aylık ücretin yalnız % 23'ü, ABD'nde % 20'si kadardır.

Enflasyon yüzünden sosyal yardımların ve emekli aylıklarının reel «ağırlığı» durmadan düşüyor. Örneğin, ABD'nde geçen on yıl içinde, hayat pahalılığı yılda ortalama % 7,4 artarken, yaşlandıklarından ötürü on yıl önce iş bırakımı yapmış olanların özel emekli aylıklarının satınalma gücü yarıya indi. Haftalık «U.S. New and World Report» dergisine göre, 65 yaşın üstündeki 22 milyon ABD yurttaşının % 34'ü, resmi «yoksulluk çizgisi»nin altında görülen koşullarda yaşıyor. Ulusal azınlıklara ilişkin yoksul yurttaşların durumu çok daha ağırdır. Kocayan siyah derili Amerikalıların yarısından çoğu büsbütün sefalet içinde sürünüyor.

Fransa'da, 65 yaşından yukarı 2,3 milyon kişi, resmi geçim indiriminden iki kat daha düşük yaşlılık emekli aylığı ve yardımları alıyor. Paris'te çıkan «Figaro» gazetesinin belirttiği gibi, 55 yaşından yukarı her dört Fran-

sızın üçü toplumda parya gibi yer alıyor. Japonya'da 65 yaşını geçmiş yaklaşık 10 milyon erkek ve kadının dörtte üçü, geçimlerini sağlamaktan çok uzak olan düşük yardımlar alıyor.

Birçok kapitalist ülkede sağlık hizmeti, tıbbi yardımlar çok çetin bir sorun oluşturuyor. Örneğin, ABD'nde, tıbbi yardımların pahalılığı ve git-gide daha da yükselme eğilimi göstermesi yüzünden, halkın belirli bir bölümü için şu veya bu biçimde hastalanmak büsbütün yıkıma uğramak anlamına geliyor.

İki yıl önce, ABD'nde, dört nüfuslu bir ailenin sağlık harcamaları yılda ortalama 2 bin doları buluyordu. Amerikan uzmanlarının öngörülerine bakılırsa, önümüzdeki beş yıl içinde bu miktarın iki katına çıkacağı söylenebilir. Bir hasta için hastahane şu veya bu ameliyat 2,5–10 bin dolar arasında değişiyor, 1950 yılından beri hastahanelerde yatak ücretleri de 12,5 kez artmış bulunuyor. Hastahane geçirilen her gün şimdi bir hastaya ortalama 256 dolara mal oluyor. ABD nüfusunun yaklaşık % 20'si, çok pahalı geldiği için tıbbi yardımdan yararlanma olanağı bulamıyor. 51 milyon Amerikalı bir tek tıp personelinin bile bulunmadığı bölgelerde oturuyor. Amerikan Sağlık Kurumu'nun yakın geçmişte yaptığı araştırmalar, yoksul katmanlardan gebe kadınların yalnız beşte birinin doğumdan önce tıbbi yardım görebildiğini gösterdi. Zenci kadınlar ve diğer etnik gruplardan kadınlar, doğum yaparken ölüm olayları, beyaz kadınlar arasında olduğundan dört kat daha fazladır. Yeni doğan «renkli derili» çocuklar arasında ölüm olayları da beyazlar arasındakinden iki kat daha fazladır. Ve 10 milyondan fazla çocuk her türlü tıbbi yardımdan yoksundur.

Çoğu kapitalist devletlerde, kadın emeğinin ödenmesinde ayrımlı işlem bugüne kadar da sürmektedir.

İşte, artık 50 yıl var ki, ABD Anayasasında, kadınların ve erkeklerin haklarını eşitleme düzeltmesi yapılamıyor. «Newsweek» Amerikan dergisinin itiraf ettiği gibi, kadınlar, erkeklerin kazandığının ortalama % 59'unu alıyorlar. İşten çıkarmalarda, ilk önce kapitalist toplumun «külkedileri» fabrikaların kapılarında dışarı atılıyor, işsizlik yardımı alma şansları da erkeklerden daha az oluyor.

Japonya'da, kadınların iş ücretleri, aynı işi gören erkeklerin aldıkları ücretten birbuçuk kez daha azdır. Çoğu şirketler, çalışan kadınları, evlendikleri veya doğurdıkları hallerde, işten çıkarıyorlar. FAC'de, sanayi alanında, saat başına kadın emeği ortalama ücreti erkeklerin aldığından 3 Mark kadar daha azdır. Bu ayırım, işsizlik yardımı ve yaşlılık emekliliğinin belirlenmesinde de kendini gösteriyor.

Batıda gençlik sıklıkla «yitirilmiş kuşak» diye anılıyor. *Sosyal adaletsizlik, sürekli ve güvenli bir uğraşından yoksunluk, işsizlik ve yarın güvensizliği, özellikle içki ve uyuşturucu madde düşkünlüğünün artmasına yol açıyor.*

FAC'de 70'li yılların ikinci yarısında yapılan inceleme verilerine göre, 10–18 yaşlarındaki yetişkinlerin ve gençlerin altıda biri alkolik olmaya yatkın, 150 binden fazla yetişkin de düpedüz alkoliktir. Uyuşturucu madde düşkünlüğü çocuklar arasında da artıyor. Resmi verilere göre, 1980 yılında, bu ülkede, gençler arasında 60 bin narkoman vardı.

İsveç'te, 18–25 yaşları arasındaki gençlerin % 30'undan çoğu haddinden fazla içki içiyor. Fransa'da içkide haddini aşırın 4,5 milyon kişinin 2 milyonu süregen alkoliktir. Bunların büyük bir bölümü gençlerden oluşuyor.

Kapitalist toplumun en kötü sosyal illetlerinden biri, geniş ölçüde ve durmaksızın artan suçlardır. ABD İstatistik Dairesi verilerine göre, 1979 yılında, ülkede 1 milyondan fazla suç işlenmiştir; bunlar on yıl öncekinden 300 bin daha fazla zorlama olayı ile bağlıdır. 1978'den beri, ülkede her üç saniyede bir soygun olayı, her otuz saniyede ateşli silâh kullanımlı bir olay kaydediliyor. Yunanistan'da son 10 yıl içinde, cinayet suçları sayısı % 60 arttı. Diğer kapitalist ülkelerde de durum bundan farklı değildir.

Emekçilerin en önemli sosyal-ekonomik haklarının gerçekte ve sürekli olarak çiğnenmesi, geniş ölçüleri bulan keyfi hareketlerle atbaşı gidiyor.

ABD'nde «Toplumun hizmetindeki Amerikan Dostları Komitesi», ABD'nde yaşayan Quaker'lerin ilerici örgütü, «Politik özgürlükler polis tehdidi altında» başlıklı bir kitap yayınladı. Bu kitabı meydana getirenler, söz geçiren komiteden ve diğer toplumsal örgütlerden edindikleri nice belgelere, aynı zamanda bazı büyük kentlerde yapılan geniş araştırma ve incelemelerin sonuçlarına dayanarak, Birleşik Amerika'da «polis takipleri ve politik gerekçelerle dosyalama pratiğinin çok büyük ölçülere vardığı» çıkarımını yapıyorlar. Yalnız Amerikan Federal İstihbarat Dairesi, yaklaşık 200 milyon Amerikalının parmak izini almış, her birini dosyalamış olup, bunlar hakkında yeni veriler toplamaya da devam ediyor. ABD'nde sayısız federal dairelerin elektronik sistemlerinde yurttaşlar hakkında 4 milyar kadar çeşitli bilgi biriktirilmiş bulunuyor. Federal İstihbarat Bürosu son birkaç yıl içinde, politik etkinlikleri yasalar çerçevesi dışına çıkmamış olmasına karşın, 500 bin Amerikan yurttaşını «baltalama eylemleri»yle suçladı. Örneğin, Los Angeles'ta 1975 yılından 1978 yılına kadar, Kaliforniya'nın 200 kadar toplumsal örgütü polis tarafından – bu örgütlere ajanlar yerleştirilerek – gizlice izlendi. Filadelfiya Polis Dairesi'ne bağlı «yurttaş itaatsizlikleri sorunları grubu» adı verdikleri servis, yaklaşık olarak 18 bin kişi ve 600 örgüt hakkında dosya düzenledi. Baltimor Polis Dairesi'nin «denetleme şubesi» 125 toplumsal örgütü izledi ve bunları «baltalayıcı, aşırı, sosyal haklar savunucusu, sol, pasifist, değişik ve sosyal» örgütler olarak dosyaladı.

Londra'da çıkan haftalık «New Statesman» dergisi, İngiltere'de, telefon konuşmalarının dinlendiğini ve yurttaşların çeşitli biçimlerde izlendiğini

yazdı. Büyük kentlerin her büyük telefon santralinde en azından 12 hat düzenli olarak dinleme devresine sokuluyor. Ülke nüfusunun üçte biri, yani 11 milyon kişi, «Now» dergisinin yazdığına göre, polis tarafından dosyalanmış bulunuyor.

Federal Almanya'da, 4.500'den fazla yurttaş, yüzkıztarıcı «meslek yaşağı sistemi» yüzünden devlet memuru olamıyor (diğer birçok kapitalist ülkede de buna benzer sistemler uygulanıyor), yaklaşık 3 milyon kişi polisçe ko-uşturuluyor; Ayrıca çeşitli polis daireleri 5 milyon kişi hakkında dosya tutuyor.

Burjuva propagandası çağdaş kapitalist toplumda «özgürlükler» ve «tam haklar» diye övünüp duruyor. Ama «özgürlükler» ve «haklar» bu toplumda pratikte kendi karışıtına dönüşüyor. Bu dedikleri, işsizlerin her gün iş borsaları eşiklerini aşındırma, evsizlerin «yıldızların altında» yatma, yoksulların yoksul kalma «özgürlüğü»dür. Bu dedikleri, hastaların çoğu halde tıbbi yardımdan yoksun kalma, işçi kadınların eşitsiz ücretlere katlanma, çocukların kendi güçlerini aşan emek koşulları içinde kavrulma «hakkı»dır. Halkın geniş katmanları için kapitalist cenneti gitgide derinleşen sosyal eşitsizliktir.

YENİ-SÖMÜRGEÇİ SÖMÜRÜ

Sömürge imparatorluklarının politik alandan silinmesi, emperyalizme en ağır darbeyi indirdi. Ama gelişme halindeki ülkelerin örtülü biçimde sömürülmesi emperyalizmin başlıca çizgilerinden biri olarak kalıyor.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) verilerine göre, 1971 yılından 1979'a kadar, gelişme halindeki ülkelerin dış borçları yaklaşık dört kat arttı, hemen hemen dört yüz milyar doları buldu. Çeşitli kredi ve borçların yıllık taksitleri tutarı aynı dönem içinde 7 kat artarak, 10,2 milyar dolardan 72 milyar dolara çıktı. 1980 yılı sonuna doğru, gelişme halindeki ülkelerin borçları, uzmanların tahminine göre, artık 450 milyar dolara ulaştı ve bunun ancak 88 milyar doları ödenmiş bulunuyor. Bu ödemelerin ağırlığı sözü edilen devletlerin sosyal-ekonomik ilerlemesini köstekliyor.

Tekellerin yağma ve talan politikası, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde ekonomik durumunun durmadan kötüleşmesinin en önemli nedenidir. ÜNCTAD (BM Ticaret ve Gelişme Örgütü) Sekreterliğinin tam olmayan verilerine göre, 1970-1977 yıllarında, yabancı şirketler, gelişmekte olan ülkelerden yalnız kâr biçiminde 72,2 milyar dolar götürmüşlerdir; bu miktar yeni yatırımlar tutarını 1,8 kez aşmaktadır. Aslan payı ABD tekellerine düşmektedir. Bu tekellerin gelişme halindeki ülkelerde elde ettikleri kâr ortalaması, son dönemde, kapitalist sanayi devletlerinin ortalama kâr-

larının iki mislinden çoğunu buluyor. Bu soygundaki artış dikkate değer: Yabancı sermayenin Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinden 1964–1966 yıllarında yaptığı yıllık ortalama kâr aktarımı 5,4 milyar iken, 1973–1975 yıllarında bunun 26 milyar dolara çıktığı görülüyor. 1976–1978 yıllarında yalnız ABD şirketlerinin bu kıtalar ülkelerinde elde ettikleri kârlar 40 milyar doları aşiyor.

Emperyalizm, dış ticareti, az gelişmiş ülkeleri soyup soğana çevirmekte geniş bir kanal haline getirdi. Batı tarafından ticaret proteksiyonizminin durmadan artırılması, aynı zamanda lisanslar, patentler ve yeni teknoloji satınalma borçlarının ödenmesi, Afrika, Asya ve Latin Amerika devletlerine yılda 50–100 milyar dolara maloluyor. Soygun transfer fiyatları, yani trans-nasyonal korporasyonların iç firmalar kanalından mal alım-satımı işlemleri yoluyla de gerçekleştiriliyor. Dış ticaret alanında izlenen emperyalist politika genç devletlerin döviz-finans durumunu bir hayli ağırlaştırıyor. 1978 yılında petrol çıkarımıyla ilişkisi olmayan genç devletlerin günlük işlemler açığı 36 milyar doları buldu. Ticaretle ve hizmetler alanında bu dengesizlik, 1979'da 53 milyar dolara çıktı ve bazı hesaplara göre, 1980 yılı sonuna doğru 70 milyar doları buldu; bu yıl içinde de 80 milyar dolara yükselmesi bekleniyor.

Yeni-sömürgeci emperyalist sömürü gelişmekte olan ülkelerde açlık sorununu keskinleştirdi. Bu ülkelerde 800 milyon kişi – gezegenimiz nüfusunun beşte birinden çoğu – yeterince gıda alamıyor, her yıl 50 milyon kişi açlıktan ölüyor.

Başlıca tarım ürünleriyle ticaretin tekelleşmiş olması yüzünden, beslenme sorunları durmadan keskinleşiyor. Örneğin, dünya tahıl ticareti, eylemine ABD, İsviçre ve Belçika iş adamlarının katıldıkları beş özel şirketin elinde bulunuyor.

Güçlü trans-nasyonal korporasyonların ekonomik yayılması, gelişme halindeki ülkelerde beslenme bitkileri üretiminin artırılmasına ciddi biçimde engel oluyor. Trans-nasyonal korporasyonlar Asya, Afrika ve Latin Amerika'da çok büyük ekin alanlarının üstüne oturuyor ve buralarda dışsatım için tarım ürünleri yetiştiriyorlar. Örneğin, yabancı tekellerin 80 milyon akra toprağı satın aldıkları Brezilya'da dışsatım için soya üretimi olağanüstü büyük ölçüde arttı, buna karşılık halkın özellikle yoksulların geleneksel besin maddesi olarak fasulye üretimi büsbütün azaldı, ve ülke çok yüksek fiyatlarla dışardan fasulye satın almak zorunda kaldı.

Eski koşullarda, emperyalizm, amansızca sömürülen sömürgeler ve yarı-sömürgeler halklarını gezegenimizin politik yaşamından tamamen sürüp çıkarıyordu. Şimdi emperyalizmin, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleriyle eşitsiz ekonomik ilişkiler sistemi, sömürgeleşmiş kalıtı olan illetlerin sürüp gitmesine hizmet ediyor, yeryüzünde halkların çoğunun sosyal-ekonomik ilerlemesine engel oluyor.

«KUVVETE BAŞVURMA POLİTİKASI»NİN CANLANMASI

Son yıllarda, emperyalizm, az gelişmiş ülkeler üzerindeki politik ve askersel baskısını hissedilir ölçüde arttırdı. Bu ülkelerde gitgide sıklaşan köklü dönüşümlere, savaş gemileri, tanklar ve uçaklarla karşı koymaya çalıştı. En ilkel uluslararası kuralları da unutan emperyalist devletler, en başta ABD, yeryüzünde nice bölgeleri kendi «yaşamsal çıkar bölgeleri» alanına katıyorlar.

ABD, 70'li yıllarda, askersel deniz güçlerinden ayırdığı harekât birlikleriyle Hint Okyanusu'na 18 kez çıkış yaptı. Washington, böylece, kapitalist dünyada araştırılmış ve saptanmış olan petrol kaynaklarının % 60'ı kadarının (yaklaşık 50 milyar ton) ve yapılan çıkarımın da beşte üçünün (1979'da, 1,07 milyar ton) yoğunlaştığını öngördüğü İran Körfezi'nde kendi diktasını kurmaya çalışıyor. Artık aylardan beri, İran kıyıları yakınlarında, uçak gemili iki vurucu deniz birliği sürekli olarak devriye geziyor.

ABD'nin yayılıcı emperyalist «doktrin»leri uyarınca, «erken müdahale birlikleri» dedikleri güçlerin seferberlik hazırlığına geçirilmesi için önlemler alınıyor. Bu güçler, yeryüzünün «kızışık noktalar»ında silahlı müdahaleler için hazırlanmış bulunan toplam 200 bin er ve subaydan oluşuyor.

Pentagon ilk «yıldırım» harekâtı denemesine 1980 Nisanında girişti. O sırada İran toprakları içerilerinde, bilindiği üzere, başarısızlıkla sonuçlanan bir askersel indirme harekâtı yapıldı. Aynı yılın sonbaharında İran körfezi yakınında, ortak Amerikan-İngiliz askersel deniz ve askersel hava manevraları tertiplendi. Bu manevralara 18 bin askersel personel, aralarında ABD askersel deniz güçlerinden «Midway» ve «Eisenhower» adlı uçak gemilerinin bulunduğu 25 savaş gemisi, ayrıca da 170 uçak katıldı.

ABD emperyalizmi, yayılıcı istek ve emelleri peşinde, Asya ve Afrika'da bir dayanak noktaları örgüsü oluşturma çabalarına hız verdi. Bunun pratik anlamı ve hedefi, gereği haline, bir «sallantılı durum» meydana geldiği, yani şu veya bu bölgede ulusal kurtuluş savaşımı şiddetlendiği zaman, «erken müdahale» güçlerinin harekâtını destekleme olanağı bulabilmektir.

ABD'nin, Türkiye'de, radar aygıtları bir yana, 20'den fazla savaş üssü ve askersel donatım ve gereçler depoları vb. vardır.

BMO tarafından bundan on yıl önce alınan karara, yani Hint Okyanusu'nu barış bölgesi haline getirme kararına aykırı olarak, ABD *Diyego Garsiya* adasındaki askersel üssünü – atom roketli denizaltıların barınabileceği, ve stratejik B-52 bombardıman uçaklarının üslenebileceği biçimde – genişletme çalışmalarına hız veriyor. *Oman*'in en yetkilisi *Kabus*, Birleşik Amerika'ya üç askersel hava ve askersel deniz üssü kurma olanağı vermiş bulunuyor. *Mısır* Cumhurbaşkanı *Sedat*'ın «daha cömert» davran-

diği, Washington'a İslâm ülkelerini «savunma» düşüncesiyle Mısır'ın üzerinden istediği kadar yararlanma olanağı verdiği biliniyor.

Emperyalizmin dayanak noktaları zinciri Dođu Afrika'dan da geçiyor. Birleşik Amerika'ya Kenya'da, gerekli gördükçe, Mombasa limanından ve Nairobi hava alanı da içinde olmak üzere birçok uçak alanından yararlanma hakkı tanındı. Somali'de, Berbera ve Mogadišo limanları ABD'nin emrine verildi. Pentagon, doymaz gözlerini Cibuti'ye de dikmiş olup, Sudan'a da daha etkin biçimde sokulma olanaklarını araştırıyor.

Avustralya ABD'nin militarist hazırlıklarını kayıtsız-koşulsuz destekliyor. Avustralya hükümeti, Cockburn-Sound üssünü Pentagon'a peşkeş çekmeye ve Hint Okyanusu'nun «ortak savunma»sına katılmaya niyetleniyor.

ABD'nin global stratejisinde, devrimci Afganistan'a saldırılar için bir atlama tahtası olarak, Ortadoğu devletlerine ve anti-emperyalist yoldan yürüyen Hindistan'a karşı şantaj ve baskı aracı olarak Pakistan'a büyük bir rol veriliyor.

Doğu ve Güneydoğu Asya'da Güney Kore ve bu ülkenin 600 bin kişilik ordusu buna benzer bir rol oynuyor. Şimdiki Seul diktatörü Chung Doo Hwan'ı desteklemek ve ayakta tutmak üzere Birleşik Amerika, Kore topraklarında 40 bin kişilik bir askersel güç bulunduruyor.

ABD emperyalizminin yayılma politikasında, Washington'un Yakındoğu'daki birinci bağlaşığı ve «ayrıcılık»lı partnörü İsrail özel bir yer tutuyor. Siyonist rejime, saldırgan emellerini «beslemek» üzere, öncelik tanınarak ve çok büyük ölçülerde askersel, ekonomik ve parasal yardım gösteriliyor. İsrail yöneticileri, bütün uluslararası hukuk kurallarını ve BMO'nün Yakındoğu'ya ilişkin kararlarında defalarca dile getirilen dünya kamuoyunun iradesini çiğneyerek, yabancı toprakları özümsemeye yolundan yürümeye devam ediyorlar. İşgal edilen Filistin topraklarını, Ürdün ırmağı batı yakasını, artık yüzden fazla askersel ve sivil İsrail konum yerinin kurulduğu Gaza kesimini «özümsemeye» eylemleri sürüp gidiyor. Kudüs'ün Arap kesimi resmen İsrail'e eklenmiş, siyonist devletin «ayrılmaz» kesimi ve «sonsuz» başkenti olarak ilân edilmiş bulunuyor. Bir yandan Suriye topraklarından koparılan Golan tepelerini İsrail'e «katma» hazırlıkları yapılıyor.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı bir kale ve yeni-sömürgeci harekât için bir üs durumundaki bu ülkede, yüz kızartıcı aparteyt sistemini ve ırkçı rejimi her bakımdan destekleme ve güçlendirme, emperyalizmin Afrika kıtasındaki politikasının en önemli öğelerinden biridir. BMO verilerine göre, bu ülkede, ABD'nin, Büyük Britanya'nın ve FAC'nin sermaye yatırımları toplamı 28 milyar doları buluyor. Yabancı yatırımlar her yıl % 11 oranında artıyor, ve tekellere, yerli Afrika halkının barbarca sömürülmesi sayesinde, akıllara sığmayacak kadar büyük kârlar getiriyor.

Batı sermayesinin akını, GAC ırkçı rejimine, – BMO'nün yaptırımlarından

yan çizerek –, ülke içinde en yetkin ve çeşitli silâhlar yapma ve dışarıdan da böyle silâhlar satınalma olanağı veriyor. Emperyalist devletler, atom enerjisi üretimini geliştirme biçimi altında, GAC'nin, nükleer silâh üretimi için maddi temeli oluşturma çalışmalarına yardım ediyorlar. Irkçılar, emperyalizmin çok yanlı desteğine dayanarak, Güney Afrika halklarına kendi koşullarını dayatmak istiyorlar. GAC'nin, BMÖ tarafından ileri sürülen istekleri hiçe sayarak, Namibya'yı işgali üzerinden 14 yıl geçmiş bulunuyor. Bu ülkede 70 bin GAC askeri ve polisi, yerli halka ve onun biricik yasal temsilcisi olan Swapo'ya karşı açıktan açığa kırım savaşı yürütüyor. GAC savaş makinesi, komşu Afrika devletlerinde ve öncelikle Angola ve Zambiya'da düzara «cezalandırma» aksiyonlarına girişiyor ve böylelikle bölgeyi sürekli bir gerginlik içinde tutuyor.

Emperyalizmin halk düşmanı gerici dikta rejimlerini destekleme ve bunlara dayanma politikası Latin Amerika'da da apaçık kendini gösteriyor. Bu bakımdan en çok ABD emperyalizminin etkinlik gösterdiğine tanık oluyoruz. ABD emperyalizmi, özellikle Nikaragua'da Sandinist devrimin etkisundan ve Salvador'daki devrimci patlamadan duyduğu korkuyla, kıtada sarsılmış bulunan konumlarını her türlü yönteme başvurarak güçlendirmeye çalışıyor.

ABD, 30 yıl içinde (1947–1977) Latin Amerika'daki diktatörlük rejimlerine 150 milyar dolar yardımda bulundu. ABD Başkanı Carter, görevinin sona ermesinden önce, Salvador halkına karşı açık teröre hız veren bu ülke yönetici çevrelerine 90 milyon dolar tutarında yardımda bulunulması kararını onayladı. Şili'de Pinochet faşist cuntası, her yıl Washington'dan çok büyük krediler – 800 milyondan 1 milyar dolara kadar – alıyor. Ve Pinochet'in, Şili'de, «ITT», «Anaconda», «Kennecott», «Exxon», «General Motors» vb. gibi trans-nasyonal korporasyonların egemenliğini yenileyip perçinlediği biliniyor. ABD'nin desteklediği ve teşvik ettiği yönetici faşist cuntalar, kendi halklarına karşı, onların anti-emperyalist kurtuluş savaşımını ezme amacıyla, yığınsal kırım politikası uyguluyorlar.

Paraguay'da, general Stroessner'in başkanlığı süresince, 2.500 kişi hapislere atıldı, işkencelere uğratıldı, ülke nüfusunun yarısından çoğu sürgün yaşamını yeğlemek zorunda bırakıldı.

Nikaragua'da Somoza yönetiminin yalnız son iki ayı içinde, yaklaşık 40 bin kişi öldürüldü; bütün kentler yakılıp yıkıldı, fabrika ve işletmeler çalışmaz hale getirildi.

Haiti'de Duvalier ailesinin hüküm sürdüğü 23 yıldır 30 binden fazla insan öldürüldü, 1 milyon kadar Haiti yurttaşı ülkeyi terketmek zorunda bırakıldı.

Şili'de faşist Pinochet rejiminin yedi yılı içinde 30 bin kadar Şili yurttaşı kurban gitti; 2.500 kişi «kayıp» ilân edildi; 1 milyon Şili yurttaşı ülke dışına çıktı.

Bolivya'da, yakın geçmişte yapılan hükümet darbesi ile askersel cuntanın işbaşına gelmesinden sonra, yaklaşık olarak bir ay içinde 3 bin kişi tutuklandı; binlerce kişi «kayıp» ilân edildi, yüzlerce yurttaş ülke dışına çıkmak zorunda kaldı.

ABD'nin Orta Amerika'da karşı-devrimler için temel dayanak haline getirmeye çalıştığı *Guatemala'da*, her yıl 3 bin politik cinayet işleniyor. ABD emperyalizminin yardımıyla gericiğin tekrar erke geldiği 1954 yılından beri, ülkede 70 binden fazla yurttaş yokedildi. Guatemala'nın yaşamında, adam kaçırmalar, işkenceler, «ortadan kaybolmalar» ve öldürmeler halk düşmanı rejimin izlediği politikanın günlük belirtileri halinde sürüp gidiyor.

Gerici cuntanın işbaşında bulunduğu *Salvador'da*, 1980 yılının yalnız 9 ayında, aşırı-sağcıların eliyle yaklaşık olarak 6 bin kişi öldürüldü. ABD askersel uzmanlarının komutası altında eylem gösteren Salvador ordusu ceza birlikleri ve yarı-askersel faşist örgütler, her gün birçok yurttaşı öldürerek teröre devam ediyorlar. Bu ülkede baskılarını durmadan artıran devrimci güçlerin üstün gelmesini önleme çabalarına gitgide hız veren Washington, yedekte tuttuğu ve birçok yerde artık denemiş olduğu varyantı, ayaklanan halkı boğmak üzere açık askersel müdahaleye geçmeyi eylem gündeminden çıkarmış değildir.

Demek oluyor ki, zaman, emperyalizmin canavar özlüğünün yeni yeni kanıtlarını ortaya koyuyor. Cinayete eşit eylemleri şöyle sıralayabiliriz:

- Silâhlanma yarışı, büyük ve küçük savaşlar;
- Emekçilerin haklarını sömürme ve çiğneme;
- Gelişme halindeki ülkelerde ekonomik sabotaj;
- Halk düşmanı rejimleri destekleme . . .

Bütün bunlar, emperyalizmin, milyonlarca insan için güçlükler yaratan ve acılara neden olan politikasının sonuçlarıdır.

Emperyalizme karşı savaşım, tüm ilerici insanlığın tarihsel ödeviydi ve ödevi olarak kalmaktadır.

Washington politikacılarının iki yüzü

Noam Chomski and Edwards S. Herman

*The Washington Connection and third world fascism? Nottingham
Spokesman, 1979, 441 pp.*

ABD yönetici çevrelerinin «insan hakları»na ilişkin bir propaganda kampanyası açma fikrinin, Vietnam'daki kırım savaşı döneminde doğduğunu sanıyoruz. Amerikan silâhlı güçlerinin barbarca eylemleri, Pentagon'un, Vietnam'da nice kentler ahalisini yığınla yoketmeyi, halkın ilkel haklarını kaba kuvvetle çiğnemeyi öngören peşinen hazırlanmış yönergesini gerçekleştirmekten başka bir şey değildi.

Washington yöneticileri, ABD'nin Güneydoğu Asya'da giriştiği cinayetler karşısında dünya kamuoyunun hoşnutsuzluk ve öfkesini susturmak için, dikkatleri saptırıcı bir büyük ideolojik manevrayı gerektiriyorlardı. Bu amaçla, ABD propaganda merkezleri, sosyalist devletlerde ve kapitalist olmayan gelişme yolunu seçmiş azgelişmiş genç ülkelerde «insan hakları»nın sözüm ona çiğnediğini dile dolayan iki yüzü bir kampanyaya giriştiler.

Böyle bir kampanya fikri, ABD'nin kendi içinde nice ilerici ve liberal çevreler temsilcilerinin, Washington–Beyaz Saray'ın dış politika aksiyonlarını son zamanlarda sık sık eleştirmeye, gelişme halindeki ülkelerde politik cinayetler örgütleme ve bu ülkelerde ABD'ne bağlı baskı rejimlerini işbaşına getirme acentalığına dönüşen CIA'nın eylemlerini açığa vurup suçlamaya başlamış olmalarından ötürü de gerekliydi.

Bu konu üzerindeki araştırma ve incelemeler arasında, Noam Chomski ve Edward Herman'ın «Washington ve Üçüncü Dünya'da faşizm» adlı kitabı dikkati çekiyor. (!)

Kitabın daha başlangıcında yazarları şöyle diyor: «ABD yöneticileri kendi ülkeleri içinde özgürlük konusuna nasıl yaklaşırlarsa yaklaşsınlar – bu yaklaşımın çifte anlamlı olduğu da biliniyor – bu yöneticilerin Üçüncü Dünya ülkelerindeki sürekli eylemleri, demokrasiye ve insan haklarına bağlılık deklarasyonlarının, izledikleri reel politika ile doğrudan çelişen bir belagat özentisinden öteye geçmiyor. Bu konuda geçerli ilke *ekonomik* özgürlük ilkesiydi ve bu ilke olarak da kalıyor. Söz konusu özgürlük Amerikan biznesinin sermaye yatırımları yapması, ticaretini yürütmesi ve elde ettiği kârları ülkesine aktarması anlamındadır. Bunun ayrıca iki de koşulu

(!) Prof. Chomski Masaçusets Teknoloji Enstitüsü öğretim üyelerindedir. ABD dış politikasını etkin biçimde eleştirmekle tanınıyor. E. Herman, Pensilvanya Üniversitesi'nde profesördür.

vardır: Elverişli yatırım iklimi ve buna göre bunun gerektirdiği istikrar ... Batı'nın en büyük değerlerden biri olarak açıkladığı kişi haklarına saygı duyma, Üçüncü Dünya'daki eylemlerde çok önemsiz bir yer alıyor.» (S. 3-4.)

Kitapta, ABD'nin büyük ölçüde etki yaparak ağır bastığı ve basmakta olduğu, aynı zamanda «neo-faşizm mikrobinin, terörün yaygınlaşmasından ve devlet politikası düzeyine çıkarılmasından ötürü büyük bir sorumluluk taşıdığı 26 az gelişmiş ülkedeki durum ve koşullar etraflı ve belgesel biçimde ortaya konuluyor ... (s. 1) Bu ülkeler arasında eski Güney Vietnam, Endonezya, Tayland, Brundi, Dominik Cumhuriyeti, Paraguay, Guatemala, Uruguay, Filipinler, Güney Kore vardır. Kitabın yazarları, ABD'nin aşırı sağcı rejimlere her şeyden önce askersel alanda olmak üzere sistemli yardımlarda bulunduğunu, krediler açtığını, onların polis ve asker uzmanlarını çeşitli baskı ve işkence eğitimi merkezlerinde yetiştirdiğini belirtiyorlar.

Latin Amerika, (toprakları üzerinde insan haklarını çiğnemenin Washington tarafından uygulanan politikayla sıkı sıkıya bağlı olduğu kıta), kitapta, «Büyük bir cezaevi ve yer yer de koca bir mezarlık» (s. 298) olarak tanıtılıyor. Örneğin Guatemala'da, CIA, sol yönelimli hükümetin devrilmesini örgütüyor, sonra da birbiri ardısıra aşırı sağcı hükümetleri işbaşına getiriyordu. «1966 yılını sonralayan dönemde 22 bin Guatemala yurttaşı, yani 4 Şubat 1976 depremi sırasında telef olanlar kadar insan öldürüldü. (s. 280) Büyük sermayenin organı «Walstrid Jurnal»ın «yabancı sermaye yatırımcıları cenneti» diye reklâm ettiği devrim öncesi Nikaragua'da, kırk küsur yıl Washington'un desteğine dayanan diktatörlük rejimi hükümranlılığı boyunca, yaklaşık 25 bin kişi yok edildi. (Bk. s. 287)

Kitapta, Latin Amerika'da ABD tekellerinin sürdürdükleri egemenliğin daha az bilinen bir başka yanı, bu egemenliğin yerli Amerikalı (İndiyan) halk için ne büyük felâketler doğurduğu sergileniyor. Yalnız Brezilya'da 1900-1957 yılları arasında İndiyanların sayısı 1 milyondan 200 binin altına düşmüş bulunuyor. Bu olgu, onların topraklarından kovulduklarını, çiftliklerde ve maden ocaklarında en kara işlere zorlandıklarını, hem de en ilkel sağlık yardımlarından yoksun olarak çalıştırıldıklarını ortaya koyuyor. Kitabın yazarları, İndiyan'lara ve genellikle halkın en yoksul bölümünü oluşturanlara reva görülen kıyıcı politikanın «Brezilya'nın politikasını belirleyen yerli ve yabancı seçkinlerin çıkarına bir gelişmeyi öngören özel programın öğelerinden biri» olduğunu belirtiyorlar (s. 127).

N. Chomski ve E. Herman şu sonucu çıkarıyorlar: ABD'nin çeşitli ülkelerde «insan hakları» sorunuyla ilgili konumu, Amerikan korporasyonlarının bu ülkelerde ne ölçüde serbestlikle hareket edebileceklerine ve aşırı kârlar elde edebileceklerine bağlıdır.

Yazarların dikkati, daha çok, emperyalizmin insan hakları gerçeğini

yozlaştırmakta veya genellikle susku ile geçiştirmekte kullandıkları propaganda yöntemleri üzerinde yoğunlaşıyor. Chomski ve Herman şöyle diyorlar: «ABD dışişleri bakanlığı tarafından yapılan insan haklarına ilişkin yıllık döküm kısaca, ABD'nin etki alanına giren totaliter devletleri hiç de utanıp sıkılmadan şirin gösterme çabası olarak nitelenebilir. Bu çaba o kadar büyük, askersel cuntaların savlarını ve kuru vaatlerini dinleme yatkınlığı o kadar açık, bu savları maskeleyen, resmi terörün kurbanları olanların acılarını örtbas etme eğilimi o kadar ortada ki, *bu gibi raporlar artık resmen, terörün kurbanlarına değil, örgütçülerine önem verildiğini ve bunun yeğlendiğini en inandırıcı biçimde gösteriyor.* Söz konusu raporlarda, ABD'nin müşterisi olan faşist ülkeler savunuluyor, ama insan hakları susku ile geçiştiriliyor. Öyle ki, en yüksek düzeyde dayatılan insan haklarını savunma programı'nı işte bu anlamda karşılamamız gerekiyor.» (s. 15)

Kitapta şu nokta önemle belirtiliyor: ABD, İngiltere ve diğer kapitalist ülkelerde, burjuva propagandasının, kendi halkı arasında «beyin yıkama»-da sık sık başvurduğu bir araç da kelime oyunlarıdır. Örneğin «terör» ve «terörist» sözcükleri daimi etiketler olarak hep emperyalizmin politikasına karşı savaşım vermekte olan kurtuluş hareketlerine ve güçlerine yapıştırılıyor. Bundan başka, ABD'nin müşterisi olan ülkelerde işbaşındakilerin baskıları, insan hakları üzerindeki kalpazanlıkları «güvenlik» veya «düzenli koruma» önlemleri olarak gösteriliyor.

Birleşik Amerika'daki burjuva yığınsal iletişim araçları, sosyal dönüşümleri amaçlayan devrimci yolu suçluyor ve silkip atıyorlar. Bu araçlar – radyo, televizyon, basın – devrimin cezalandırdığı kişileri savunma yolunda büyük yaygaralar koparıyor, ama karşı-devrimci güçlerin giriştikleri salhane kırımını soylu bir aydınlık altında göstermeye çalışıyorlar.

Amerikan propagandası açısından, yığınsal zor kullanım ikiye ayrılır. Birincisi – «yumuşak terör» –, ABD'nin çıkarlarına doğrudan doğruya dokunmayan ve bundan ötürü tamamen ilgisizlikle görmezlikten gelinen zor kullanım. Brundi'de kabileler arası düşmanlık sonucu olarak meydana gelen yığınsal kanlı kırım bu tür terörün bir örneğidir. Washington resmi çevreleri buna kulak bile asmış değildir. Aynı çevreler, Endonezya yöneticilerinin yerel bağımsızlık hareketini kıyasıya boğdukları Doğu Timor'da 100 binden fazla insanın boğazlanmasını da «görmezlik»ten geldiler.

İkincisi, insan haklarını kabaca çiğneme biçiminde kendini gösteren yığınsal zor kullanımı, ABD resmi çevreleri «yapıcı terör» olarak niteliyor. Bu tür terörü Kuzey Amerikan emperyalizmi onaylıyor ve haklı gösteriyor. 1965 yılında, Endonezya'da, yüzbinlerce komünistin ve solcu-ulusal hükümeti tutanların amansızca öldürüldükleri kanlı salhane faciası bunun korkunç bir örneğidir. Kitapta, bu cümleden olarak Tayland'da, Dominik Cumhuriyeti'nde ABD'nin desteklediği rejimlerin, birçok Latin Amerika ül-

kesindeki askersel-faşist hükümetlerin yaptıkları canavarca baskılar da hatırlatılıyor.

Kitabın yazarları, basından (aynı zamanda liberal sayılan gazetelerden) kaynaklanan bir çok alıntıdan yararlanarak, gelişme halindeki ülkelerdeki durumun ABD politik hedefleri uyarınca nasıl değiştirildiğini, çarpıtıldığını veya arap saçına döndürülerek yansıtıldığını gösteriyorlar. Amerikan propagandası için, «insan hakları» ancak herhangi bir sosyalist ülkede şu veya bu «desident» arandığı ve meydana çıkarıldığı, ya da gelişme halindeki ülkelerde sosyal kurtuluş süreci boyunca bir karşı- devrim bastırıldığı zaman sözkonusu oluyor. Bu durumu belirten N. Chomski ve E. Herman, haklı olarak, ABD için ele geçirilecek iki Sovyet yurttaşı «desident»in işkenceden geçirilen ve öldürülen 20 bin Latin Amerika'lıdan çok daha önemli olduğunu belirtiyorlar. (Bk. s. 22)

Ne yazık ki, kitabın yazarları, yer yer ardıcıl olamıyor ve bazen kendilerinin eleştirdikleri basının propaganda amaçlı uydurmalarına kapılıyorlar. Kitapta sözünü ettikleri ve sosyalist ülkelerde görüldüğünü söyledikleri «insan hakları çiğneme» olayları, yaptıkları ciddi araştırma ve incelemenin düzeyini düşürmekten başka bir şeye yaramıyor ve bu kitapta belirledikleri amaca aykırı düşüyor.

William Pomeroy

Pekin nasıl bir bağlaşıklık kurmak istiyor?

Çin'in emperyalist devletlerle günden güne daha yakın bir işbirliği yapmakta olması, dünya politikasında yeni ve tehlikeli bir olgu olarak karşılanıyor. Venezuela'dan Üniversite öğrencisi José Rafael Castillo, İspanya'dan Francisco Encabo Sola ve diğer bazı okurlarımız, bu işbirliğinin nerelere vardığını, temelinin ne olduğunu soruyorlar. Aşağıda sunduğumuz gerçekler ve kanıtlar, Çin ve Batı politikacılarının demeceleri, Pekin'in uluslararası politikasına ilişkin basın haberleri, bu sorunların yanıtını veriyor.

«BAŞ DÜŞMAN» NASIL DEĞİŞTİ?

Pekin'in dış politika hattı 20 yıldan az bir zaman içinde tam bir evrim yaşadı. Bakın, «baş düşman»a karşı savaşımında «geniş tek cephe» dediikleri Pekin belgisi nelere uğradı?

60'lı yıllar. Pekin yöneticileri tarafından kabul edilen «25 maddeli platform», «Amerikan emperyalizmine ve yardımcılarına karşı savaşımında geniş tek cephe yaratılmalı» çağrısını içeriyor. Sovyetler Birliği'nin 5 Ağustos 1963'de imzaladığı antlaşma «atmosferde, uzay boşluğunda ve su altında nükleer silâh denemelerini yasaklama antlaşması», Pekin'de ABD emperyalizmiyle «uzlaşma» olarak, «çeşitli ülkeler gericiliği» ile birleşme olarak nitelendi. Deng Siao ping, 1966 Mayısında Şanghay'da yapılan mitingte, «Biz emperyalizmden nefret ediyor ve ona karşı cesaretle savaşım yürütüyoruz» dedi.

70'li yılların başlangıcında. Pekin'de «emperyalizm baş düşmandır» belgisinin yerini, «iki düşmana karşı savaşım» belgisi almayabildi. Örneğin, ÇHC Kunming askersel bölgesi politik bürosu propaganda şubesinin 1974 Kasımında yayınlanan ve doğal olarak Pekin yönetiminin konumunu yansıtan tezlerinde şöyle deniliyordu: «Önümüzde iki ana düşman var: Amerikan emperyalizmi ve Sovyet revizyonizmi. Biz bu iki düşmanı da etmekle yükümlüüz.»

70'li yılların ortalarında. «İki düşmana karşı savaşım» belgisinin yerini «bir-iki düşmana karşı savaşım» formülü aldı. ÇKP MK Politik Büro'su üyesi Geng Biao, Diplomasi Akademisi öğrencileri önünde 24 Ağustos 1974 günü yaptığı konuşmada şunları söyledi: «İki süper devleti bir tahtaya koyar ve her biriyle ayrı ayrı uğraşacak olursak, bu durum beklenmedik sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle, kendi selâmetimiz bakımından ikincisini yenebilmek için, önce birincisiyle uğraşmalıyız ... Çin-Amerika

çelişkilerini yumuşatabilsek, bütün çabalarımızda taraflardan biriyle işbirliği yapabiliriz . . .»

70'li yılların sonunda. Pekin yine «baş düşman»a karşı savaşında «tek cephe» belgisine dönüyor, ama bu kez bunun başka tam tersi bir temel üzerinde kurulmasını öngörüyor. Deng Siaoqing 1977 Ekim ayında, France Press Ajansı genel direktörüne şunları söyledi: «Baş düşman'a karşı savaşında ,engeniş tek cephe'ye yalnız ,ikinci' ve ,üçüncü' dünyalar değil, aynı zamanda ABD'nin kişiliğinde birinci dünyanın bir bölümü de katılmalıdır.» (Pekin'in «üç dünya» doktrini gereğince, SSCB ve ABD «birinci dünya»yı, gelişme halindeki ülkeler «üçüncü dünya»yı, bu «birinci» ve «üçüncü» dünyalar arasında bulunan endüstriyel ülkeler de «ikinci dünya»yı oluşturuyorlar . . .) 1 Kasım 1979 günlü «Jenmin Jibao» gazetesi, Sovyetler Birliği'nin «savaşımın baş öbeği» olduğunu yazdı.

70'li ve 80'li yıllar arasındaki sınırdaki Pekin'in «en geniş tek cephe» belgisi ÇHC ile başlıca kapitalist devletler arasında askersel-politik birliğe doğru somut bir yönelim kazandı. «New York Post» gazetesi, 1979 Şubatında Deng Siaoqing'in ABD ziyaretinin sonuçlarını ele alarak, konuştuğunu, «Bolşevik tehlikesini dizginlemek üzere» Washington, Tokyo ve Pekin arasında bir birlik meydana getirilmesini önerdiğini yazdı. «U.S. News and World Report» dergisi ise, sözkonusu ziyaretle güdülen amacın, Çin, ABD, Japonya ve Batı Avrupa'dan oluşacak bir «ortak cephe» fikrini ABD yönetici çevrelerine «satmak» olduğunu belirtti. ÇHC'nin 1980 yılında birçok ileri kapitalist devletle yaptığı yüksek düzeyde delegasyonlar (bu arada askersel delegasyonlar) alış-verişi de Pekin'in gerçek niyetlerine ışık tutuyor. (!)

ANTI-SOVYET CEPHEDE TOPLANANLAR

Pekin-Washington. ÇHC Dışişleri Bakanı Huan Hua 1978 yılı sonunda bir gizli konuşmasında şöyle dedi: «Baş düşmana karşı savaşında bütün güçlerimizi yoğunlaştırmak için, ABD'ni bizden yana çekmeliyiz . . .». 1980 Ocak ayında, ABD Savunma Bakanı Brown, Pekin'de yaptığı konuşmaların sonuçlarından söz ederken, Çin liderlerinin Amerikan askersel hazırlıklarını, Washington'un Yakındoğu'da ve Büyük Okyanus kesiminde gerçekleştirdiği «olağanüstü önlemler»i «anlayış»la karşıladıklarını, NATO'nun modernleşmesini, ABD'nin Hint Okyanusu'daki varlığını ve «savunu alanı»ndaki diğer Amerikan çabalarını desteklediklerini söyledi. 18 Nisan 1980 günü de, Pekin «Jenmin Jibao» gazetesi, Deng Siaoqing'in ÇHC ile ABD arasındaki yakınlaşmanın «konjonktürel» düşüncelerin değil, pers-

(!) Bu ziyaretlerin ayrıntıları, «BSS» dergisinin 1980 yılı 8. sayısında yayınlanan «Pekin ile Washington'un ,paralel eylemleri' ne anlama geliyor?» başlıklı yazıda yer alıyor.

pektifin, stratejik politikanın gerektirdiği bir önlem» olduğunu belirten sözlerini aktardı. ABD hükümetinin 1979 yılında aldığı karar, yani 1979'u sonralayan beş yıl içinde ikili alışverişlerin finansmanı, Çin'e bazı stratejik mal türleri, askersel teknik araçlar-radar rampaları, askersel taşıt uçakları, helikopterler, iletişim aygıtları vb. – dışsatımı için 2 milyar dolarlık bir kredi fonu kurulması kararı bu yakınlaşmanın maddesel ifadesi oldu. (2) 17 Temmuz 1980 günlü Fransız «Figaro» gazetesi şöyle yazdı: «Öngörülen ve taraflarca onaylanan 80 Amerikan-Çin işbirliği projesi arasında, Pekin'in askersel potansiyelini doğrudan doğruya güçlendirmeyen bir tek proje yoktur.»

Pekin-Tokyo. Japonya'da çıkan «Mantaimu» dergisine (1974, sayı 1) göre, Deng Siaoqing, Japonya Liberal Demokrat Partisi heyeti ile görüşmesinde, Japonya ile Çin'in «Kuzey'e karşı direniş»e «elele» hazırlanmaları gerektiğini söyledi. 1977 ilkbaharında Kyodo Tsuşin Ajansı, Pekin'in «Japonya'da, SSCB'ye karşı Çin ile bağlaşma kurulmasına elverişli bir durum hazırlama»ya çalıştığını belirtti. 30 Mayıs 1980 günlü Yomiuri» gazetesi, ÇKP MK Başkanı Hua Guofeng'in Tokyo ziyareti sırasında, Japonya'ya askersel hedefli harcamalarını arttırmasını ısrarla öğütlediğini yazdı.

Pekin-Batı Avrupa. Londra'da çıkan «Financial Times» gazetesi, Huo Guofeng'in 1979 Ekim-Kasım aylarında yaptığı Fransa FAC, Büyük Britanya ve İtalya ziyaretinin sonuçlarını şöyle değerlendirdi: «Çin, iyi silahlı bir Batı Avrupa ile gayriresmi bir bağlaşma isteyebilir.» Ertesi yıl, yani 1980'de, ÇHC Devlet Konseyi Başkan Yardımcısı Kang Şhi'en Büyük Britanya ve Norveç'i; ÇHC Dışişleri Bakanı Huan Hua da İsveç, Norveç, Danimarka ve Federal Almanya'yı ziyaret etti. 14 Haziran 1980 günlü «Jenmin Jibao» gazetesinin yazdığı gibi, bu politikacılar, söz konusu ziyaretleri sırasında, Çin'in Batı Avrupa ülkeleriyle «aynı irade ve ortak kanılar»a sahip olduğunu kanıtladılar.

Pekin NATO'nun güçlendirilmesi sorunlarına özel bir önem veriyor. «Jenmin Jibao» gazetesi, 10 Ekim 1978 sayısında, «Sovyet tehlikesine karşı konulmak üzere, Batı'nın savunusu güçlendirilmeli» çağrısında bulundu. Pekin liderleri, bir NATO-ÇHC birliği fikrini, öngördükleri anti-Sovyet blokun ortadireği olarak oluştururken, Çin'in «Doğuda NATO'nun rolünü oynama»ya hazır olduğunu söylüyorlar. Deng Siaoqing, 19 Mayıs 1978'de, Çin'i ziyarete gelen Amerikan «UPI» Ajansı gazetecilerinden bir gurubun sorularını yanıtlarken, Çin'in «Doğulu NATO» olduğunu söyleyen ABD'nin Japonya elçisi M. Mansfield'in düşüncesini temelden paylaştığını belirtti.

Pekin-Washington-Tokyo-Batı Avrupa birliğinin yaratılmasında rol bô-

(2) Pekin'in askersel potansiyelinin artırılması sorununa, «BSS'nin 1980 yılı 9. sayısında yayınlanan «Pekin kime karşı ve nasıl silahlanıyor?» başlıklı yazıda değiniliyor.

lümü, Çin yöneticileri tarafından çoktan planlaştırılmış bulunuyor. Deng Xiaoping FAC Meclisi'nin Hristiyan Demokratik Birliği gurubu üyelerinden Zimmermann ile 1978 Martın da yaptığı konuşmada şöyle dedi: «Sovyetler Birliği»ne karşı koyabilmek için, Çin ve Japonya Doğu'da; Batı Avrupa ülkeleri ile ABD Batı'da çaba birliği yapmalıdırlar.»

ANLAŞMANIN HEDEFLERİ

Dünya sosyalizmine karşı savaşım. «Emperyalistler SSCB'yle, komünistlerle savaşmayı düşünüyorlar. Onlarla bağlaşmaya razı olursan, senden 'Kuzey'e hücum' isteyecekler ve bu takdirde senin devriminden hiç bir şey kalmayacaktır.» Bundan 40 yıl önce, başkası değil, «Yeni demokrasi için» adlı kitabında bu sözleri Mao Tze tung söylemiş bulunuyor. Ama 40 yıl sonra, bugün Pekin liderleri, emperyalizmle eylemde bağlaşma kurarak, Çin'i SSCB'ye karşı savaşa itiyorlar. «Jenmin Jibao» gazetesinde 18 Temmuz 1980 günü yayınlanan, NATO'ya ve öncelikle ABD'ye açıktan açığa, SSCB'ye karşı «dişe diş», «askersel eylemlere girişmeyi de göze alarak» savaşım yürütmelerini öğütleyen yazı bu bakımdan gayet anlamlıdır.

Emperyalizmle bir blokta birleşme, Pekin'i, sosyalist ülkelere karşı yeni yeni kışkırtılara esinliyor. Paris'te çıkmakta olan «Afrika-Asya» dergisi, 1979 Şubatında, Çin'in Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı giriştiği silahlı saldırı ile ilgili olarak, Çin'in, ABD ve bağlaşıklarının desteğini sağlamadan Vietnam'a saldırmayı göze almasının düşünülemeyeceğini yazdı. Pekin, bu desteğe dayanarak, Küba'ya, Moğolistan'a, Laos'a ve diğer sosyalist ülkelere karşı düşmanca hücumlarını artırıyor.

Uluslararası işçi hareketini baltalama. İtalyan «Panorama» dergisi, 14 Şubat 1978'de, o zamanki NATO Avrupa silâhli güçleri başkomutanı General A. Haig'in, «Çin Kuzey Atlantik Blok'unun 16. üyesi gibi bir şeydir» biçimindeki sözünü aktarıyordu. 24 Ocak 1976 günlü «Washington Post» gazetesinin yazdığı gibi, Kuzey Atlantik Paktı'nı «tüm kapitalist sistemin garantisi» olarak nitelleyen sözler de aynı A. Haig'indir. Bu iki demec arasında kıyaslama yorum gerektirmiyor.

Pekin, emperyalizmle askersel-politik anlaşma programını hazırlarken, kapitalist ülkeler işçi sınıfını, dünya sosyalizmine karşı olası bir savaşta «en ön sıralarda yer alma»ya çağırıyor. 18 Ocak 1978 günlü «Jenmin Jibao»un yazdığı üzere, bu ülkelerin işçi sınıfı, böyle bir savaşın hazırlanmasında «kendi hükümetlerinden yana olmalıdır». Demek ki, uluslararası işçi hareketini sınıfsal özünden yoksun etmek ve son çözümde baltalamak için, çağımızın başlıca anti-emperyalist güçlerinden birinin emperyalizmden yana «çekilmesi» denemeleri söz konusudur.

Pekin yöneticileri SSCB'ye ve öteki sosyalist ülkelere karşı savaşım için

«birleşebilecek olanların birleşmeleri» belgisini gerçekleştirme yolundan yürürken, bu «tek cephe»ye sol güçlerin belirli bir bölümünü de çekmek istiyorlar. Maoizme karşı, Çin'in şimdiki emperyalizm yanlısı politikasına karşı gösterilen direnişi zayıflatmak ve gidermek için, komünist harekette bölünme yaratmaya çalışıyorlar.

Ulusal kurtuluş güçlerine karşı koyma. Amerikan «Time» dergisi, 21 Temmuz 1980 günkü sayısında, Hua Guofeng ile ABD başkanının Tokyo görüşmelerini yorumlarken şöyle diyor: «Hua, Carter'e, ABD'nin Yakın Doğu'daki manevralarına Çin'in itiraz etmeyeceğini söyledi, buna söz verdi. Ve aynen, ABD'nin Kenya'da Oman'da ve Somali'de askersel üsler kurma çabaları, Çin tarafından, büyük ölçüde ve kesinlikle desteklenecektir» dedi.» Pekin ile emperyalizmin baltalama eylemlerini uyumlaştırılması son yıllarda, Angola'daki, Afrika Burnu'ndaki ve Zaire'deki olaylarda gözle görülür bir hal aldı. «Newsweek» dergisi, 7 Temmuz 1980 günü, Asya'da izlenen Amerikan ve Çin politikasının uyumlaştığını ve bunu Kamboçya'da, bu iki devletin desteğine dayanan Pol Pot şebekesinin 3 milyondan fazla insanı kırdığı ülkede olanca açıklığıyla görüldüğünü yazdı. Afganistan'da devrimci düzene karşı giriştikleri ilan edilmedik savaş, Pekin ile emperyalizm arasında ulusal ve sosyal kurtuluş güçlerine karşı kurulan eylemsel anlaşmanın taze bir örneğidir. Yalnız 1979 yılında, bu ülkede, Çin ve Amerikan uzmanlarının yönetmenliği altında en az 15 bin kiralık asi baltalama eylemleri eğitiminden geçirildi.

★

Çin'in emperyalizmle yaklaşması, onunla anti-Sovyet, anti-sosyalist, gerici ve militarist temel üzerinde bağlaşma kurması hiç de rastgele değildir. Büyük devlet özentili şövenizmin kaynakladığı düşüncesizlik, gözü-dönüklük, Maoizm'i, belirli hedeflerine ulaşma uğrunda, emperyalizmin zararına hareket etmedikten başka, dünya sosyalizmine, uluslararası işçi sınıfı hareketine ve ulusal kurtuluş hareketine karşı savaşımında bu emperyalizmle aktif işbirliği yapmaya kadar vardırırdı.

Uluslararası alanda güçler dengesinde emperyalizmin zararına oluşan değişme, Pekin'in stratejik planlarını tarihsel perspektiften yoksun ediyor. Ama Maoizm ile emperyalizm arasında bir birlik kurulmuş olması, bu birliğin saldırgan yönelimi, barış, sosyalizm ve halkların kurtuluş davasını yıpratmayı ve baltalamayı amaçlayan her türlü yelteniş karşısında uyanıklığın gitgide artırılması ve kesin bir direniş gösterilmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Pavel Sergeev

TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın, TKP'nin kurucusu ve ilk başkanı Mustafa Suphi ve 14 yoldaşın öldürülmelerinin 60. yıldönümü nedeniyle 28. 1. 1981'de «Türkiye Komünist Partisinin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma

Yoldaşlar,

Bundan beş ay önce, Türkiye işçi sınıfı tarihinde yepyeni bir dönemin simgesi olan bir günlemeyi, ilk kez tüm ülke ölçüsünde, büyük bir coşkuyla kutladık. Bu, TKP'nin, partimizin 60. kuruluş yıldönümüydü. Şimdi bu tarihsel günlemeden 5 ay sonra, askersel diktatörlük koşullarında TKP'nin kurucularının, Mustafa Suphi'lerin 60. ölüm yıldönümünü anıyoruz. Bu iki günlemenin 60 yıl sonra, tüm parti örgütlerimizce, emperyalizme ve iç gericiliğe karşı savaşlar içinde karşılanması çok önemli bir gerçeği ortaya koyuyor: Parti kurucu kadrolarını canavarca yok eden gerici burjuvazi istediği amaca ulaşamamıştır. TKP yaşıyor, savaşıyor. Askersel diktatörlük koşullarında da TKP'yi yok etmek olanaksızdır. Çünkü proletaryayı yok etmek olanaksızdır. Mustafa Suphi'lerin partisi Marksizm-Leninizm silâhıyla donatılmış olarak, proletaryanın bağrından doğdu. Geçtiğimiz yıllarda yüzbinlerce işçi ve emekçinin katıldığı yığinsal gösterilerde haykırılan bir belgiyi anımsayalım: «15'ler başlattı, yüzbinler yaşatıyor!»

M. Suphi, partimizin kurucusu, ilk önderidir. Marksizm-Leninizm'in, proletarya enternasyonalizminin ateşli savunucusudur. Ondan bize, Türkiye proletaryasına kalan en önemli ideolojik kalıt, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi idelerine olan sarsılmaz bağlılıktır. Lenin'in ülkesi Sovyetler Birliği ile, Lenin'in partisi SBKP ile kopmaz dostluk ve savaş arkadaşlığıdır. Mustafa Suphi'lerin yaşamı ve savaşı, enternasyonalizm ile yurtseverliğin bir aynasıdır. O, Ekim Devrimi'ni silâh elde savundu. Ulusal Kurtuluş Savaşına katılmak için ülkesine gelmek istedi. Burjuva tarihçileri ne yap-salar, Mustafa Suphi'nin Ulusal Kurtuluş Savaşına katılan ilk çeteleri örgütleyenlerin başında geldiğini halkımıza unutturamazlar.

O günler, Ekim Devrimi'nin dünyayı sarstığı, Türkiye halkının yediden yetmişe ayaklandığı günlerdi. İşçisiyle, köylüsüyle, memuru, esnafı, aydını ve subayıyla halk silâha sarıldı. Onlar, bir devlet, bir ulus olarak ülkemizi, bizi haritadan silmeye kalkan emperyalist salıncılara karşı cephelede çala çakmak savaştı. Bu savaş yalnız bir tek ulusun savaşı olmaktan da

çıkmişti. Kürt ulusu, öteki ulusal azınlıklar Anadolu topraklarını sömürgecilerden temizlemek için Türk ulusuyla birleşmiş, tüm halkımız yazgı birliği etmişti.

Bir şey unutulmasın. Savaşa kalkan bu güçler bir boydan, bir soydan hiç değildi. Bir yanda, Ulusal Kurtuluş Savaşını sonuna kadar götürmek, onu demokratik devrime yükseltmek isteyen güçler vardı. Bu güçlerin başında işçi sınıfı, onun bilinçli çekirdeği geliyordu. Öte yanda, ulusal güçlerin sıralarında, yalnızca padişahlığı, halifeliliği, Osmanlı Devletini kurtarmak amacı taşıyan çok alacalı sosyal ve politik güçler de yer alıyordu.

Hegemonyayı ele alan burjuvazi kesimi, bağımsızlık savaşının ardıcıl gelişmesine, demokratik devrime yükselmesine karşı çıkıyor, toprak devrimine, halkın demokratik özgürlüklerinin eksiksiz sağlanmasına, proletaryanın bağımsız örgütlenmesine yanaşmıyordu. Bu, ulusal burjuvazinin ikili niteliğini ortaya koyma biçimiydi.

Ulusal Kurtuluş hareketine katılan, neki gerici konumlarda olan çevreler, emperyalistlerin Bolşevizm düşmanlığı kampanyalarından güç aldılar. TKP'ye karşı kışkırtmaları yoğunlaştırdılar. Ulusal burjuvazinin konumu görece zayıftı. Buna karşılık proletarya da yeterince güçlü değildi. Bu durumda burjuvazi büyük toprak beyleriyle uzlaşmaya gitti.

Sevr Anlaşması yeniden ele alınıyordu. Öte yandan Türk-Sovyet dostluk ve kardeşlik anlaşması gündemdedi. Ankara hükümetinin en gerici, emperyalizmle anlaşma yanlısı kesimi bunu baltalamak peşindeydi. Anti-komünizmi körükledi. Mustafa Suphi, Ethem Nejat ve öteki yoldaşlarımız böylece ortamda kanlı bir tuzağa düşürüldü, öldürüldü. Silâhli halk çeteleri dağıtıldı. Neki, emperyalist salgıncılar ve onlara destek olan işbirlikçiler amaçlarına ulaşamadılar. Türkiye'nin Sovyet Rusya ile bağlaşıklığı güçlendi. Halkımız, dört yıl süren kanlı bir savaşla Sevr paçavrasını yırttı.

Yoldaşlar,

Kanlı 28–29 Ocak olayı, burjuvazinin sömürü düzenini ayakta tutmak için partimize, işçi sınıfına karşı silâha, zorbalığa başvurmaktan hiç bir zaman geri durmayacağını öğretti. O günlerde partimizin yönetici kadrolarının uğradığı bu kıyım, Türkiye'de komünist hareketin sıralarında burjuva kuyrukçuluğu ve likidatörlük akımı için elverişli koşullar yarattı. Parti uzun bir savaşım ile likidatörleri sıralarından ayıkladı. Bunun yanısıra, TKP, tüm acı kayıplarına karşın, ulusal kurtuluş savaşının devrimci içeriğini ulusal burjuvazinin içindeki ilerici eğilimi yadsıyan sekte görüşlere daha o zamandan karşı çıktı.

Partimiz baş düşmanı, emperyalizm ve işbirlikçilerini gözden kaçırmadı. Tüm ulusal güçleri emperyalist salgıncılara karşı tek cephede birleşmeye çağırırdı.

60 yıl boyunca, anti-komünist baskıların ardı arası kesilmemiştir. Sonuç nedir? Son 20 yılda 3 askersel devirme yapıldı. Demokratik özgürlükler

budandı. Derin ekonomik ve sosyal bunalımlar sürüyor. Bir avuç vurguncu tekelleşiyor. Milyonlarca emekçinin yaşam koşulları biteviye kötüleşiyor. Ülkemiz NATO boyunduruğuna vurulmuştur. Ulusal Kurtuluş Savaşının kazanımlarını, işbirlikçi burjuvazi yok etmiş, ulusal onuru ayaklar altına almıştır. Anti-komünizm politikasının ülkemiz için, halkımız için getirdiği, getireceği acı sonuçlar böylesinedir.

Yoldaşlar,

Mustafa Suphi'lerin kurduğu partinin programına temel olan devrimci ilkeler 60 yıl sonra, bugün de dipdiri, canlı yaşıyor. İşçi sınıfının savaşına yol gösteriyor. TKP savaşın en ön sıralarında yürüyor.

Kuşkusuz, o günlerden bu yana dünyada güçler oranı, ülkemizin politik, ekonomik, sosyal koşulları köklü değişimlere uğradı. Emperyalizme bağımlılıktan, tekellerin pençesinden, derin bunalımlardan halkımız, sosyalizme açılan ileri demokratik devrimle çıkacaktır. Emperyalizme bağımlılığa son vermeden, NATO'dan çıkılmadan, ikili anlaşmalar yırtılmadan, topraklarımızdaki emperyalist üsler sökülüp atılmadan, tekellerin egemenliği yok edilmeden, demokratik bir toprak reformu yapılmadan, işçi sınıfının ve emekçilerin demokratik ve sosyal hakları sağlanmadan, Kürt ulusal sorunu özerklik temelinde çözülmeden Türkiye'nin karşı karşıya olduğu ağır sorunların çözümü olanaklı değildir.

Emperyalizmin en saldırgan kesimlerinin sosyalist ülkelerle çatışma politikası, barış ve yumuşama sorunlarıyla halkımızın güncel istemlerini dolaysız birbirine bağlıyor. Bölgemiz, başlıca gerginlik ocaklarının yer aldığı bir bölgedir. ABD emperyalizmi bölgeye askersel güç yığıyor. Askersel saldırı üslerini genişletmeye çalışıyor. Gerici rejimlerden bloklar oluşturma yolunu izliyor. Bu durumda, halkımız için, barış mı, savaş mı sorusu dirimsel bir önem taşıyor.

Cuntanın dış politikası, nasıl bir özelliكتedir? Cunta hükümeti, açıklamalarıyla, bugüne kadar attığı kimi adımlarla, Sovyetler Birliği'yle sosyalist ülkelerle ilişkileri sürdürmekten yana çıkıyor. Kimi uluslararası sorunlarda emperyalizmin en saldırgan güçlerinden bir ölçüde realist konumlarda görünüyor. Neki cunta, temel doğrultusuyla ABD, NATO yanlısı bir dış politika izliyor. Bu, ulusal güvenliğimizi tehlikelere iten, ulusal çıkarlarımıza taban tabana aykırı bir doğrultudur.

Cuntanın iç ve dış politikası birbirine bağlıdır. 12 Eylül öncesinde, faşist MHP, terörist örgütler kanlı saldırılarının sivri ucunu en geniş demok-rasi güçlerine, TKP'ye yöneltmişlerdi. Bu saldırılar, Sıkıyönetim Komutanlarının, o zamanki hükümetlerin gözleri önünde oluyordu. Halk, geniş emekçi yığınları bu gidişe karşı direniyordu. Cunta böylesi bir durumda erke el koydu. Bu arada faşist MHP'nin kimi yöneticilerini de tutukluyorlar. Neki, cunta her geçen gün daha yoğun biçimlerde işçi sınıfının, ilerici güçlerin üstüne yürüyor. Faşist MHP yanlıları, devlet aygıtının bir çok

yerlerinde konumlarını koruyor. Bir çok ilin sıkıyönetim komutanları faşist katilleri salveriyor. Öte yandan sendika önderleri, militanları tutuklanıyor, bunlara işkence ediliyor, kimileri öldürülüyor.

Cunta, kendine sözde yansız ve «sınıflar üstü» bir görünüm vermeye çalışıyor. Bir yandan, Türkiye'yi pazar yapmak isteyen ülkelerden söz ediyor, öte yandan da, ülkemizi çoktan beri pazar yapan İMF'lerin dayattığı yeni sömürgeci plânları, 24 Ocak programını süngüyle uyguluyor. Emperyalist çevrelerin, işbirlikçi tekelci burjuvazinin has adamı Özal ekonomiyi çekip çeviriyor. Yeni vergi yasalarıyla, zamlarla, ücretlerin dondurulması, grevlerin yasaklanması, tüm sendikal eylemlerin ortadan kaldırılması yoluyla, bunalımın yükü amansızca emekçi yığınların sırtına yükleniyor.

Generaller «demokrasi getireceğiz» diye geldiler, tüm demokratik özgürlükleri yok ettiler. Sonra bir Kurucu Meclis toplanmasından söz ediyorlar. Bu, halkın özgürce seçtiği, demokratik bir Kurucu Meclis olmayacaktır. Cunta yeni bir anayasadan söz ediyor. Ne ki cunta, gerçek demokratik bir Anayasa istemiyor. O, 61 Anayasasının azıcık demokratik nitelikli olan maddelerine bile saldırıyor. Gerici AP yanlısı kimi kadroları ayıklıyor. Onların yerine kendine bağlı askerleri getiriyor. Onbinlerce yurtsever memurun demokratik haklarını çiğniyor. Generaller, ülkeyi bugünkü yıkıma getiren burjuva partilerine ve politikacılara yönetimi bırakmayacaklarını söylüyorlar. Neki, onlar gerçek demokrasi yanlılarını, onların örgütlerini eziyorlar.

Cunta Atatürkçü olduğunu savlıyor. «Rejimin tek ideolojisi Atatürkçülük» diyor. Bir başka ideolojiye yer olamayacağını söylüyor. Generallerin Atatürkçülük savlarını, gerici çevrelerin «Atatürkçülüğü» gibi, yalnız demagoji saymak, yanlış olur. Onların Atatürkçülüğü, NATO'ya, emperyalizme bağımlı ve kapitalizmin bugünkü çelişkili, bunalımlı düzeyine uydurulmuş, onun anti-emperyalist içeriği boşaltılmış bir biçimdir.

Yoldaşlar,

Bütün bu belirtilerden çıkan sonuç şudur: Cuntanın politikası temel doğrultuları bakımından emperyalizm ve tekel yanlısı bir nitelik taşıyor. Neki, onun kimi uygulamaları, emperyalizmin en saldırgan kesimlerinin ve işbirlikçi tekelci burjuvazinin en gerici çevrelerinin çıkarlarını tümüyle yansıtmıyor. O nedenle, bu çevreler, ordu ve cunta içinde kendilerine en sıkı bağlı ögeler aracılığıyla rejimi kendi amaçları doğrultusunda yönlendirmeye, onu daha da sağa çekmeye çalışıyorlar.

Ordu içindeki çelişkiler, cuntanın politikasında daha bugünden yansıyor. Neki, bu çelişkiler, öyle kendiliğinden işçi sınıfından, halktan, demokrasiden yana sonuç doğuramaz. Egemen sınıfların iç çelişkileri, işçi sınıfının, halkın anti-emperyalist, demokratik savaşı için yararlanılacak olanaklar doğuruyor. Bu durumda partinin görevi yığınları, milyonlarca emekçi örgütlemek, savaş alanına çekmektir.

Burjuva basını, terörizme karşı alınan önlemlerin yığınlar üstündeki ge-
çici etkilerini abartıyor. Neki, köyde, kentte hoşnutsuzluk yer yer tepkilere
dönüşmeye başlamıştır. İşçiler ekonomik, sosyal hakları için fabrika çapın-
da direnişler yapıyor. Atalan köylüleri yürüyüş yaptılar. Kimi ilde faşist-
leri, işkencecileri halk ortaya çıkarıyor. Tutuklularla, onların aileleriyle da-
yanışma kampanyaları düzenleniyor. Gençler, Kahramanmaraş kırımının
yıldönümünde faşist MHP'yi, cuntanın baskılarını protesto ettiler. Silâh-
lanma için zorla bağış toplama kampanyasına karşı tepkiler oluyor.

Ordunun içinde ve dışında kimi yurtseverler, şu ya da bu ölçüde cun-
tanın kimi uygulamalarını destekliyor. Bu durumda, bu güçleri tutarlı de-
mokrasi savaşımına, işçi sınıfıyla bağlaşıklığa çekmek, ordunun ve cun-
tanın en gerici militarist ve faşist yanlısı kesimlerini, onların ordu dışın-
daki politik destekçilerini yalıtılmak gerekiyor.

Terörist serüvenci gurupların eylemleri, 12 Eylül öncesinde olduğu gibi,
bugün de işçi sınıfının savaşımına ağır zararlar veriyor. Serüvenci politika
bir kez daha acı bir biçimde iflâs etti. Bundan gereken dersleri çıkarmak
gerek. Bu ivedidir. Çünkü, artık egemen sınıflar için işlevini yitiren bu
tür guruplara bağlı genç insanlar barbarca yok ediliyor. Buna tüm de-
mokrasi güçleri sessiz kalmamalıdır. Dürüst genç devrimcileri, içine itildik-
leri bugünkü kanlı bataklıktan kurtarmak için komünistler gereken her
şeyi yapacaklardır.

En geniş demokrasi güçlerini birleştirebilmek için ilk adımda sol güç-
lerin birliğini gerçekleştirmek gerekiyor. 12 Eylül öncesinde elde edilen
kazanımlardan çıkış yapmak, karşılıklı işlenen yanlışlardan gereken ders-
leri almak zorunludur. Sol güçler, TKP, TIP, TSİP, Kürt devrimci demokrat
hareketi güç, savaş, eylem birliği kurabilselerdi askersel devirmeyi engel-
leyebilecek demokratik bir alternatif oluşturabilirlerdi. Sonra, cuntanın
niteliği üstüne süregiden kuru, skolastik tartışmayı bir yana bırakmak ge-
rek. Yığınların somut istemleri temelinde, bir platformda eyleme koyul-
mak gerek.

Yoldaşlar,

Bugün halkımızın karşı karşıya kaldığı, ivedi çözüm bekleyen sorunlar
ortadadır. Ekonomik bunalım, egemen çevrelerin emperyalizm ve tekeller
yanlısı politikası ülkeyi ulusal bir yıkıma sürüklüyor. Amerikan emperya-
lizmi, NATO egemen çevreleri, kendi serüvenci saldırgan politikalarına
araç etmek için Türkiye üzerinde baskılarını yoğunlaştırıyor. Askersel dik-
tatörlüğün kalıcılığı ve faşizm yanlılarının güç kazanması tehlikesi tüm
demokrasi güçlerinin karşısında duruyor.

Bu gidişi önlemek, bağımsız, bloksuz bir dış politikaya geçmek. Demok-
rasiye yönelmek. Bunlar için, somut istemler uğrındaki savaşlar içinde
güçlü bir halk hareketi yaratmak. Anti-emperyalist, demokratik güçleri bir

tek cephede birleştirmek. Bunlar sol güçlerin önünde duran güncel görevdir.

Ancak halkın, tüm demokrasi güçlerinin savaşınıyla cunta rejimine son verilebilir. TKP, cuntanın varlığı koşullarında demokrasinin gerçekteşemeyeceğini, halkın hiç bir sorununun çözülemeyeceğini yığınlara, güncel istemler için savaşlar içinde anlatmak, göstermek zorundadır.

Yoldaşlar,

Parti kadrolarımız olağanüstü ağır ve karmaşık koşullarda çalışıyor, savaşıyor. Zıندانlarda, işkence altında komünistler, devrimci yığıtlığın örneklerini veriyor. Tüm öteki ilerici güçlere örnek ve destek oluyorlar. Parti örgütlerimiz, askersel devrimin getirdiği örgütsel zorlukları açıyor, yeni koşullara ayak uyduruyor, yığınların yükselen tepkilerini örgütüyor, direnişlerin ön sıralarında yer alıyorlar.

TKP, dimdik ayakta. Kadrolarımız, emekçi yığınlar, çetin deneylerle kazandıkları savaş birikimini yitirmediler. Daha bir gerçek var: Yığın bağlarımız ne kadar güçlüyse, parti örgütleri saldırılara karşı o ölçüde daha iyi korunur. Öyleyse, komünistler, çok daha büyük bir güçle, yığın bağlarını güçlendirmelidir. Fabrikalar her zaman partimizin kalesi olmalıdır!

Lüksemburg Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve Türkiye işçi sınıfı adına kardeş Lüksemburg Komünist Partisi'nin 60. kuruluş yıldönümünü candan kutlar, devrimci savaş selamlarını iletir.

Lüksemburg Komünist Partisi, kurulduğu günden bu yana Lüksemburg emekçilerinin tüm hakları ve çıkarları uğruna savaşımdan bir gün bile ayrılmadı. Bugün de bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yükleme politikasına karşı savaşımında en önde yürüyor. Lüksemburg Komünist Partisi, dün olduğu gibi, bugün de tekellerin gerici politikasına karşı tüm ilerici ve demokrat güçleri birleştirmek için çalışıyor.

Türkiye Komünist Partisi, kardeş Lüksemburg Komünist Partisi'nin, emperyalizmin uluslararası ilişkilerde izlediği çatışma politikasına karşı barış, silahsızlanma ve yumuşamanın savunulması için savaşımına, anti-komünizme ve anti-sovyetizme karşı kararlı çıkışlarına büyük bir değer biçiyor. Türkiye Komünist Partisi, Lüksemburg Komünist Partisi ile Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkeleri temeli üzerinde pekişen kardeşçe bağlarla bağlıdır. Kardeş Lüksemburg Komünist Partisi'nin 60. yılınının, barış demokrasi ve sosyalizm için savaşımında yeni yeni başarılarla dolu olmasını dileriz.

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

2 Ocak 1981

İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, tüm Türkiye komünistleri ve emekçileri adına İtalyan Komünist Partisi'nin kuruluşunun 60. yıldönümünü candan kutlar.

21 Ocak 1921'de İtalya'da kabaran sınıf savaşlarının ve Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkisiyle kurulan İtalyan Komünist Partisi, İtalya işçi sınıfının ve emekçilerinin savaşlarına öncülük etti. Faşizme karşı savaşta genel sekreter Antonio Gramsci de aralarında binlerce kurban verdi. İspanya'da Cumhuriyeti savunmak için binlerce enternasyonalisti seferber etti. 1945'de anti-faşist halk ayaklanmasında aktif rol oynadı. Barış, demokrasi ve sosyalizm için savaşta gelişip güçlenen İtalyan Komünist Partisi, bugün İtalya'da toplumsal yaşamın tüm alanlarında büyük bir etkinliğe sahiptir.

Ülkemizde kurulan askersel diktatörlük, başlıca hedef olarak işçi sınıfını ve onun örgütlerini seçti. Tüm demokratik ve sendikal haklar kaldırıldı, ilericiler üzerinde baskılar, işkenceler arttı. Pentagon'un, NATO egemen çevrelerinin gerginliği, silahlanmayı tehlikeli bir biçimde körüklediği bir ortamda, Türkiye üzerinde, emperyalizmin çıkarları uğruna bölgede aktif bir rol oynaması yönünde baskılar yoğunlaştırılıyor. Türkiye Komünist Partisi, emperyalizmin ve tekellerin baskı ve saldırılarına karşı, cuntanın emperyalizm ve tekeller yanlısı politikasına karşı tüm anti-emperyalist güçleri, en geniş demokrasi güçlerini birleştirmek için çalışıyor.

Türkiye Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi ile ortak savaşım ülküleri ve enternasyonalist dayanışma temeli üzerinde kardeşçe bağlarla bağlıdır. Türkiye Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi'nin 60. yılınının, barış ve sosyalizm davasında yeni yeni başarılar yılı olmasını diler.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ. Bilen*

21 Ocak 1981

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuru-
yor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için
önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler
çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica
ediyoruz:

- *Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?*
- *Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?*
- *Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?*
- *Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?*
- *Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?*
- *Başka önerileriniz var mı?*

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mek-
tuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğer yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,— DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. I. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,— DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,— DM
6. Lenin (biografisi) 5,— DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,— DM
8. Büyük Oktobr 50 yaşında 3,— DM
9. S. Üstüngel, «Savaş Yolu» 10,— DM
10. S. Üstüngel, «Günümüzde TKP» 5,— DM
11. S. Üstüngel, «Güneşli Dünya» 5,— DM
12. S. Üstüngel, «Türkiye Olayları – 1973» 1,— DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,— DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,— DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» , , 3,— DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,— DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğer yayınlarını edinmek isteyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírování tisku
Praha 6
Thakurova 3
Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

Sayfa

<i>Erich Honecker</i> Üç devrimci kolun birliğini güçlendirelim	1
<i>Boris Ponomaryov</i> Özgürlük ve sosyalizm davası yenilmez	14
<i>Alois Indra</i> Çağımızın bayraktarı Sovyetler Birliği	27
<i>Romeş Çandra</i> 80'li yıllar: Savaşın ertelenmesi veya barışın garantilenmesi davası	39
<i>Harilaos Florakis</i> Devrimci sürecin iki etkeni	49
<i>Pierre Hentges</i> Tabanda eylem birliği	61
xx: Emperyalizmi suçlama belgesi	68
<i>William Pomeroy</i> Washington politikacılarının ikiyüzlülüğü	85
<i>Pavel Sergeev</i> Pekin nasıl bir bağlaşıklık kurmak istiyor?	89

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın, TKP'nin kurucusu ve ilk başkanı Mustafaf Suphi ve 14 yoldaşın öldürülmelerinin 60. yıldönümü nedeniyle «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma . .	94
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın Lüksemburg Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	100
xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesine mesajı	101